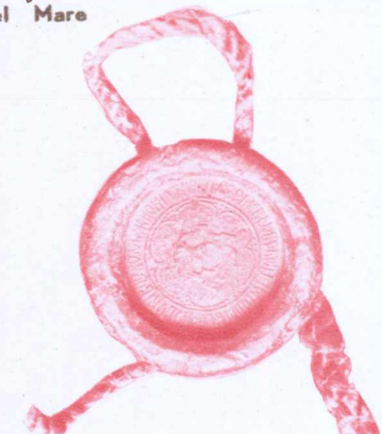
Pentru
APĂRAREA
PATRIEI
Nr. 4
APRILIE
1957

Alegerea ca domn a lui Ştefan cel Mare pe cîmpia Direptatea (D. Stoica — Muzeul Militar Central)

Pecetea lui Ştefan cel Mare

S-au împlinit 500 ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ştefan cel Mare, remarcabil conducător al luptei împotriva cotropirii otomane.

„Figura lui Ştefan cel Mare este vie în amintirea poporului nostru; prin glorioasele lui fapte de arme, prin înţeleapta lui politică, al cărei obiectiv central a fost apărarea independenţei ţării, Ştefan aparţine poporului care l-a sprijinit şi care i-a dat curaj în clipele cele mai grele" (Acad. P. Constantinescu Iaşi).

„ACEST DOMN, ŞTEFAN VODĂ, DUPĂ DOI ANI A DOMNII LUI PĂTRU VODĂ ARON, RIDICATU-S-AU DE LA ŢARA MUNTENEASCĂ CU MULTĂ MULŢIME DE OASTE MUNTENEASCĂ ŞI DIN ŢARĂ ADUNAŢI ŞI AU INTRAT IN ŢARĂ. ŞI SILIND SPRE SCAUNUL SUCEVII, I-AU IEŞITU INAINTE PĂTRU VODĂ ARON PE SIRETIU, LA DOLJĂŞTI, LA TINĂ, ŞI S-AU LOVIT ÎN ... , APRILIE 12 (1457), ŞI ÎNFRÎNSE ŞTEFAN VODĂ PRE ARON... ŞI-L PRINSE PE PĂTRU VODĂ ARON ŞI-I TĂIE CAPUL, DE-ŞI RĂSPLĂTI MOARTEA TĂTÎNE-SU, LUI BOGDAN VODĂ.

DECIIA ŞTEFAN VODĂ STRÎNS-AU BOIERII ŢĂRII ŞI MARI ŞI MICI ŞI ALTĂ CURTE MĂRUNTE DIMPREUNĂ CU MITROPOLITUL THEOCTISTU ŞI CU MULŢI CĂLUGĂRI, LA LOCUL CE SE CHIAMĂ DIREPTATEA ŞI I-AU ÎNTREBATU PRE TOŢI: IASTE-LE CU VOIE TUTUROR SĂ LE FIE DOMNU? EI CU TOŢII AU STRIGAT ÎNTR-UN GLAS: „ÎN MULŢI ANI DE LA DUMNEZEU SĂ DOMNEŞTI". ŞI DECII CU TOŢII L-AU RIDICATU DOMNU ŞI L-AU POMOZUITU SPRE DOMNIE MITROPOLITUL THEOCTISTU. ŞI DE ACOLEA LUO ŞTEFAN VODĂ STEAGUL ŢĂRÎI MOLDOVEI ŞI SĂ DUSE LA SCAUNUL SUCEVII"

(din Letopiseţul Ţării Moldovei, de Grigore Ureche)

Pentru patria noastră, Republica Populară Romînă!

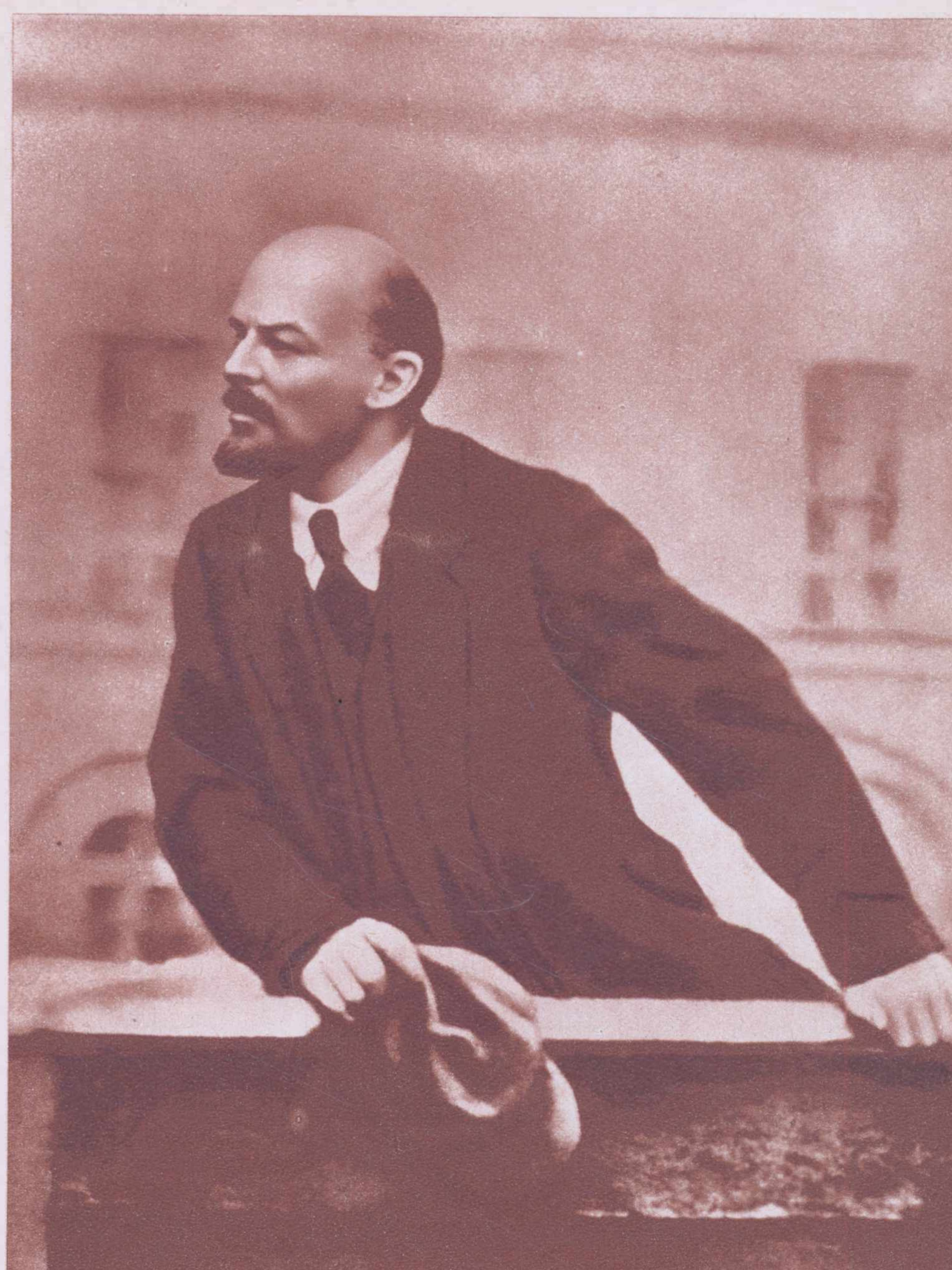
Pentru
Apărarea Patriei

4

ORGAN AL ASOCIAȚIEI VOLUNTARE PENTRU SPRIJINIREA APĂRĂRII PATRIEI

ANUL III — APRILIE 1957

VICTORIA VA FI A LOR!

La 22 aprilie, popoarele Uniunii Sovietice, ale țărilor de democrație populară, întreaga omenire progresistă, au sărbătorit a 87-a aniversare a nașterii lui Vladimir Ilici Lenin, genialul conducător și învățător al clasei muncitoare, al tuturor oamenilor muncii, întemeietorul partidului comunist, conducătorul primului stat socialist din lume.

Lenin a consacrat titanica forță a minții și voinței sale cauzei partidului comunist — avangarda de luptă a clasei muncitoare. El a pregătit partidul pentru luptele revoluționare și l-a condus, în fruntea poporului răsculat, la asaltul împotriva capitalismului. Lenin a călăuzit activitatea multilaterală a partidului spre traducerea în viață a comunismului științific. De aceea, Lenin și partidul comunist sînt de nedespărțit.

De mai bine de o jumătate de secol, ideile nemuritoare ale lui Lenin exercită o influență uriașă asupra întregului mers al istoriei contemporane. Pe bun temei, numele lui Lenin a devenit simbol al unei lumi noi. De învățătura lui biruitoare sînt legate cele mai de seamă evenimente ale vremurilor noastre: victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, măcețele succese ale Uniunii Sovietice în construirea socialismului, succesele realizate de marele popor chinez și popoarele țărilor de democrație populară din Europa și Asia, dezvoltarea și întărirea mișcării comuniste și muncitorești din întreaga lume.

Ideile marxism-leninismului s-au transformat într-o uriașă forță a mișcării internaționale de eliberare a popoarelor. Aceste idei au devenit farul călăuzitor al sutelor de milioane de oameni care luptă cu hotărîre împotriva imperialismului asupritor, împotriva jugului sîngeros al colonialismului.

Pe baza ideilor leninismului cresc și se întăresc partidele comuniste și muncitorești din țările capitaliste, dependente și coloniale. Se intensifică lupta împotriva primejdiei unui nou război, lupta pentru interesele vitale ale oamenilor muncii, pentru întărirea unității clasei muncitoare. Partidele comuniste, însuflețite de ideile leninismului, conduc cu fermitate masele largi populare în lupta lor pentru pace și libertate, pentru democrație și socialism. Nici un fel de forțe ale reacțiunii imperialiste nu vor putea stăvili mișcarea popoarelor spre libertate, spre un viitor luminos.

„Victoria — a arătat Lenin — va fi de partea celor exploatați, deoarece de partea lor este viața, de partea lor este forța numărului, forța masei, forța nesecatelor izvoare a tot ce este plin de abnegație, principial, cinstit, a tot ce tinde să meargă înainte, ce se trezește la construirea noului, a întregii și uriașei rezerve de energie și de talente ale așanumitului „popor simplu", muncitorii și țăranii. Victoria va fi a lor!".

VIAȚA LUI ȘTEFAN CEL MARE

de Mihail SADOVEANU

— fragment —

Cînd în micul și neînsemnatul principat al Moldovei a intrat Ștefan, fiul lui Bogdan, ca să apuce Domnia, cursul anilor de la Hristos era 1457.

Tînărul domnișor era cu totul necunoscut. După asasinarea părintelui său trăise pribeag la curți străine. Acuma venise cu ajutor de la munteni, cu partizani de țară și mercenari de strînsură. Faptul, întocmai la fel, se petrecuse în nenumărate rînduri în acel început de veac, cu alți pretendenți. Unii își aduceau sprijinul de la unguri, alții de la leși: zilele domniilor lor fuseseră puține și supuse blăstămului. Se afla acolo, lîngă Dunăre, la marginea Europei și a Sciției, un colț nou de lume, de prea scurtă vreme întemeiat și bătut de vînturi contrare. Mai sosea un nour de pulbere, din care amenința către scaunul Țării, Suceava, o altă spadă, cercînd norocul stăpînului ei.

Ceea ce numeau oamenii de atunci voința neclătită a lui Dumnezeu, hărăzea acelui braț și acelei spade un destin cu totul excepțional...

Astfel în sărbătoarea Bobotezei, cînd preoții au sfințit, fața de măria sa, toate apele Moldovei, Ștefan-Vodă înțelese că pîlcurile pe care le rînduise el pe Siret și pe Bîrlad își făcuseră toată datoria, împungînd neîncetat și retrăgîndu-se pe valea Bîrladului. Păreau într-adevăr anume sfințite acele ape care se cerneau din văzduh și se revărsau în bălți cu îmbielșugare, pe toate văile. Iarna se muiase la Crăciun. Vremea de moină se prelungea. Drumurile văilor se desfundau. Cu nespuse greutăți și cu mare vrednicie toată acea armie de o sută de mii de oameni, cu salahorii și coloanele ei, înainta ca să lovească oștile voivodului. Limbile prinse mărturiseau unde se găsesc aceste oști. Acolo unde se găsesc, trebuie îngrămădit și prins Ștefan-Vodă, ca să se poată plini litera poruncii împărătești. După ce-i va zdrobi oastea, Hadîmbul îl va apuca de barbă și-l va duce într-un loc mai puțin plin de bălți și cu mai mult soare.

Două zile după Sfîntu-Ion, anul 75 al veacului, Ștefan-Vodă a văzut negură deasă asupra cuprinsurilor, între codri și între smîrcuri. Înțelegînd că acesta-i ajutorul pe care-l ceruse de la puterea cea mai presus de noi, și-a repezit cu grăbire poruncile, dînd înștiințare fiecărui căpitan unde să stea, cum să se miște și ce să săvîrșească. În zorii zilei, la 10 ianuarie, întîile elemente ușoare și mișcătoare ca și negura au luat contact cu fruntea oștirii lui Soliman-Beg. Era acea ce s-ar chema astăzi o diversiune: adică buciume, tobe, strigări de război și săgeți, în lunca de dincolo de mlaștină, în laturea drumului pe care se afla intrată oastea. Acest atac de spaimă, călăuzit de oameni dibaci și cunoscători ai locului, a făptuit tocmai ceea ce trebuia să se întîmple. La strigătele de război, beii au răspuns numaidecît înturnînd bulucurile într-o latură, năpădind peste mlaștină. A sunat poruncă să se spargă lunca. Vădindu-se astfel dușmanul căutat, urma neapărat ca fruntea și coada să se răsfrîngă în aceeași direcție, ca să împresoare, să covîrșească și să stropșească. Dar o mișcare de oști se face cu întîrziere. Locurile la Rabova sînt înguste. Într-o parte s-au adunat apele dezghețului. În cealaltă parte prăpăstii și sihlă. Deci peste luncă, la limpeziș, unde stau desfășurate oști: asta e cheia de război a acelei zile. Însă, prin pîcla dimineții, pe cînd coloanele se angajau astfel către fantasme, oastea proaspăt gătită a voivodului lovi în trei locuri din coastă și dindărăt. Acest atac principal, dat cu putere și repegiune, trebuia astfel călăuzit încît să rupă, deșteptînd spaimele mulțimii. Au rămas înnomoliți în mlaștină bivolii cu bombardele. Șiragurile învălmășite s-au năpustit unele asupra altora tăindu-se. Îndărăt nu mai putea nimeni ieși fără a se supune fierului. Cei care au răzbit prin luncă după ce au tăiat-o cu săbiile, au dat de alte bălți. Au năzuit mai departe și i-au întîmpinat vînători de oameni care-i așteptau la locuri poruncite. Din toată armia aceea, soarele de-a doua zi nu a mai luminat decît ghemuri spîrcuite. Unele au fugit către Ionășești la vadul Siretului și de acolo către Oblucița, altele s-au plecat ostașilor moldoveni. În unii prinși au lucrat crîncen paloșele răzășilor. Unii bei și feciori de bei au fost închinați lui vodă. Măria sa a poruncit numărătoarea morților și a căruțelor. A pus să se facă slujbă lui Dumnezeu pe cîmp, la Podul Înalt, fața de pieirea care fumega încă în mlaștini, și a rînduit post întregii oști pe ziua de 11 ianuarie.

CLUBUL CENTRAL DE TIR A.V.S.A.P.

de C. DUMBRAVĂ

Trăgătorul Străchinescu Leon, folosind şi planşa şi arma, împărtăşeşte din experienţa sa tinerilor membri ai clubului: Iliescu Alexandru, Seimeanu Elena şi Stanciu Mircea

Şedinţa începuse. În sala Clubului Central de Tir, ornată cu planşe, reprezentînd arme secţionate, probleme de balistică, greşeli de ochire, nu se auzea decît glasul instructorului.

Iată-l luînd notiţe pe Gotesman Octav, campion A.V.S.A.P. la pistol militar, pe Dumitrescu Rodica, campioană a asociaţiei la armă sport şi pe pistolarul Bodnărescu Traian. Unul lîngă altul stau Iliescu Alexandru şi Marinescu Cristea, doi tineri care după primul an de antrenament au reuşit să obţină categoria I-a de calificare. În sfîrşit, iată-le şi pe trăgătoarele fruntaşe Seimeanu Elena şi Grigore Ana.

Deşi înfiinţat nu de mult timp, în Clubul Central de Tir s-au calificat numeroşi membri la categoria I-a şi a II-a. Mulţi dintre aceşti trăgători au şi înregistrat performanţe şi rezultate bune la concursurile intercluburi, interasociaţii şi chiar la cele republicane.

La terminarea şedinţei, ne-am adresat şefului clubului cu rugămintea de a ne arăta care sînt metodele practice de instruire, pentru a împărtăşi din ele şi celorlalte cluburi de tir regionale.

— În afară de instrucţiunile primite din partea Comitetului Organizatoric Central — ne răspunde tovarăşul Tibacu Silviu — experienţa de fiecare zi ne-a condus spre găsirea de noi metode care să asigure instruirea trăgătorilor noştri. Astfel, încă de la începutul orelor de antrenament, am împărţit membrii clubului în şase echipe formate din 6—7 trăgători, fiecare avînd un antrenor şi un căpitan de echipă. Sub conducerea lor se execută, pe diferite poligoane, şedinţele prevăzute în program de cîte două, trei ori pe săptămînă.

În fiecare luni seară, toţi antrenorii şi căpitanii de echipe prezintă, în faţa membrilor din conducerea clubului, scurte rapoarte privitoare la rezultatele obţinute de fiecare trăgător şi la greutăţile întîmpinate în muncă.

Apoi, un antrenor numit din vreme expune, în scopul unificării metodei de predare, tematica şedinţelor în săptămîna ce urmează şi execută practic mişcările. La sfîrşitul fiecărei şedinţe, şeful clubului trage concluziile necesare şi arată măsurile ce trebuie luate pentru lichidarea lipsurilor. În felul acesta, între conducerea clubului şi membrii săi se realizează o permanentă şi strînsă legătură care duce la obţinerea de rezultate frumoase în muncă. Pe lîngă aceasta, în fiecare joi şi duminică, membrii clubului execută, cu regularitate, trageri în poligon.

Procedînd astfel, stimulînd perseverenţa trăgătorilor şi asigurîndu-le, prin antrenori, o asistenţă tehnică de calitate, sîntem convinşi că anul acesta se vor obţine rezultate mai bune ca în trecut.

Viitoarele concursuri vor demonstra justeţea măsurilor luate de Clubul Central de Tir în antrenarea şi îndrumarea tirului sportiv de performanţă, în ridicarea măiestriei sportive a membrilor săi.

Concursurile bat la uşă. De aceea membrii Clubului Central îşi consacră timpul lor liber executării şedinţelor de tragere. Imaginea ni-i prezintă pe pistolarii Bodnărescu Traian trăgînd şi pe Gotesman Octav, urmărind loviturile cu ajutorul lunetei

Din rîndurile clubului fac parte şi numeroase tinere care, deşi intrate de curînd în club, au obţinut rezultate valoroase. O astfel de trăgătoare este şi Seimeanu Elena

Lovitura a pornit. Plumbul a străpuns ţinta acolo unde l-a trimis ochiul şi mîna care a stăpînit arma. Totuşi, controlul nu strică şi iat-o pe tînăra Grigore Ana verificîndu-şi lovitura

Începutul e greu

de Lazăr DUMITRU

Imediat ce s-a întors din armată, ajustorul Dumitru Toader a primit sarcina să se ocupe cu munca de propagandă şi agitaţie în comitetul A.V.S.A.P. al fabricii. Acest lucru l-a bucurat, pentru că, în ziua lăsării la vatră, comandantul i-a spus:

— Nu uita să-mi scrii. Vreau să aflu de la tine numai veşti bune.

„Acum, o să am ce-i scrie comandantului" — se gîndea tînărul ajustor. Numai că bucuria lui nu dură mult. Cînd se apucă practic de treabă, îşi dădu seama că nu prea ştie ce să facă. Alergă la preşedinte:

— Eu aş zice, tovarăşe preşedinte, să daţi altuia munca asta şi să mă lăsaţi să mă ocup cu altceva. Mă pricep mai bine la instruire.

Noi articole la gazeta de perete. După cît se vede, un prilej de bucurie atît pentru responsabilul gazetei cît şi pentru responsabilul cu propaganda şi agitaţia din comitetul A.V.S.A.P.

— Nu se poate, i-o reteză preşedintele. Lasă că te descurci tu. Mai aminteşte-ţi cum se făcea lucrul ăsta în armată, îţi mai dăm noi ajutor şi, să vezi că o să meargă. Acum însă e nevoie să faci nişte lozinci sau să scrii un articol la gazeta de perete, pentru că peste puţină vreme începem înscrierile la cercul auto şi la cel de radiotelegrafişti.

Văzînd că n-are încotro, Dumitru Toader se puse pe treabă. Făcu rost de nişte reviste pe care le citi seara. Apoi adună material documentar, hîrtie, pensule şi în două nopţi scrise articolul pentru gazeta de perete şi desenă cu multă migală cîteva lozinci. Cînd veni dimineaţa la fabrică, preşedintele nu mai putea de bucurie. Munca de propagandă şi agitaţie începea să se arate.

— Ai văzut că merge? — îi zise el ajustorului. Vreau însă să te întreb ceva. Ai fost pe la bibliotecă?

— Cînd era să mă duc? — răspunse Toader puţin necăjit.

— Ei, dacă n-ai fost e bine să-ţi faci timp şi să treci pe acolo. Cred că printre cele 5.000 de volume se găsesc şi cărţi cu subiecte patriotice. Gîndeşte-te poate că e bine să popularizăm o asemenea carte şi apoi să facem o discuţie pe marginea ei.

Tînărul ajustor se duse întins la bibliotecă. Luă „Povestea unui om adevărat". Cînd ieşi se întîlni cu secretara organizaţiei de partid, tovarăşa Tereza Olaru.

— Ia spune-mi, Dumitre, zise ea, cum te descurci cu A.V.S.A.P. - ul?

— Încep să-i dau de capăt, răspunse el.

— Am văzut nişte lozinci. Sînt bune. Cine le-a scris?

— Eu.

— Era bine să ceri ajutorul lui Sîrbu. Am citit şi un articol la gazeta de perete. E bun şi articolul. Cred însă că trebuia mai scurt. Cine l-a scris?

— Eu.

— Dar cu cartea aceea pe care o ai în mînă, ce-i?

— Ce să fie? — răspunse încurcat Toader. Trebuie să alcătuiesc o recenzie.

Secretara făcu ochii mari şi-i zise apoi necăjită:

— Cum, toate le faci tu? Asta nu e bine. La armată aşa munceai?

— ...La armată?!... Acolo n-am făcut asemenea lucruri. Şi apoi, acolo, nu eram singur, eram cu grupa.

— Foarte bine, cu grupa să fii şi aici, auzi? Adică să-ţi înjghebezi un colectiv. Asta, numaidecît. Cred că ar fi bine să te duci pe la comitetul organizatoric orăşenesc să primeşti îndrumări precise.

După întîmplarea asta, ajustorul Dumitru Toader s-a limpezit. Cu ajutorul preşedintelui şi a celorlalţi membri din comitet, şi-a alcătuit un colectiv în care au intrat la început strungarul Şild Armand, mecanicul Goran Ioan şi electriciana Huţanu Magdalena. După aceea, în urma indicaţiilor primite de la comitetul organizatoric orăşenesc, colectivul a fost mărit cu lăcătuşul Costin Constantin şi cu tehnicianul Sîrbu Gheorghe.

— Uite ce părere am eu, zise preşedintele cînd colectivul fu gata constituit. Cred că trebuie să vă faceţi un plan de muncă.

Dumitru Toader adună oamenii din colectiv a doua zi după terminarea lucrului şi alcătui un plan de muncă. Trecu acolo mai multe sarcini, data pînă cînd vor fi îndeplinite şi cine anume răspunde de fiecare în parte. Cu planul scris cu îngrijire pe o coală de hîrtie, se duse în ziua următoare la preşedinte. Întîmplarea făcu să-l găsească stînd de vorbă cu preşedintele comitetului organizatoric orăşenesc, care tocmai venise să vadă cum merge activitatea. Toader le dădu planul. După ce-l analizară îndelung, preşedintele comitetului organizatoric orăşenesc dădu din cap a nemulţumire:

— Nu-i bun.

— De ce? — făcu mirat ajustorul.

— Pentru că nu e legat de sarcinile practice pe care le aveţi în organizaţia de bază. Care-i scopul muncii de propagandă? Am discutat asta şi cînd ai fost la noi la comitet: să susţină întreaga muncă de organizare şi de pregătire ce se face în organizaţia de bază. Cu alte cuvinte nu propagandă de dragul propagandei, ci cu un scop bine precizat. E clar?

— Da e clar, zise Toader, dar acum pentru început nu prea ştiu ce sarcini să-mi fixez.

— Uite ce, făcu preşedintele comitetului organizatoric orăşenesc, hai să facem un alt plan de muncă.

Plecară în camera pe care conducerea întreprinderii a pus-o la îndemîna organizaţiei de bază A.V.S.A.P. şi lucrară acolo împreună aproape un ceas. Pentru fiecare acţiune din planul de muncă al organizaţiei de bază au fixat sarcini pe linie de propagandă şi

A apărut un nou material la colţul A.V.S.A.P. Cei încă neînscrişi în asociaţie îl cercetează cu atenţie

S-a ivit o problemă mai grea. Comitetul A.V.S.A.P. a venit să ceară sprijinul secretarei de partid

agitație care s-o sprijine. Așa, de exemplu, pentru a susține înscrierea de noi membri în organizația de bază, ei au menționat în plan că se vor face lozinci noi, că vor fi afișate în ateliere și birouri mai multe fotomontaje și că, în holul de la intrare al fabricii, se va înjgheba un mic colț A.V.S.A.P. În plus, s-a hotărît să se citească în colectiv o conferință despre scopurile și sarcinile asociației, iar membrii colectivului de propagandă și agitație să discute personal cu cei încă neînscriși în asociație pentru a veni să asiste de cîteva ori la ședințele de pregătire.

După ce au terminat totul, au încadrat planul activităților de propagandă și agitație în planul mare al organizației de bază. Apoi, președintele comitetului organizatoric orășenesc spuse:

— Și acum, la treabă! Voi mai veni pe aici, să vedem ce-ați făcut.

Într-adevăr, președintele s-a ținut de cuvînt. Nu peste mult timp, a venit din nou pe acolo și a constatat că rezultatele planului conceput încep să se vadă. Așa, de exemplu, în urma măsurilor luate, numai într-o lună se înscriseseră în asociație 20 de noi membri.

— Asta e bine, zise președintele. M-ar interesa însă să știu cum merg cercurile de specialitate.

— În general merg bine, răspunse vicepreședintele organizației de bază. Sînt însă unii care nu frecventează cu regularitate.

— Și ce măsuri ați luat?

— Deocamdată nici una.

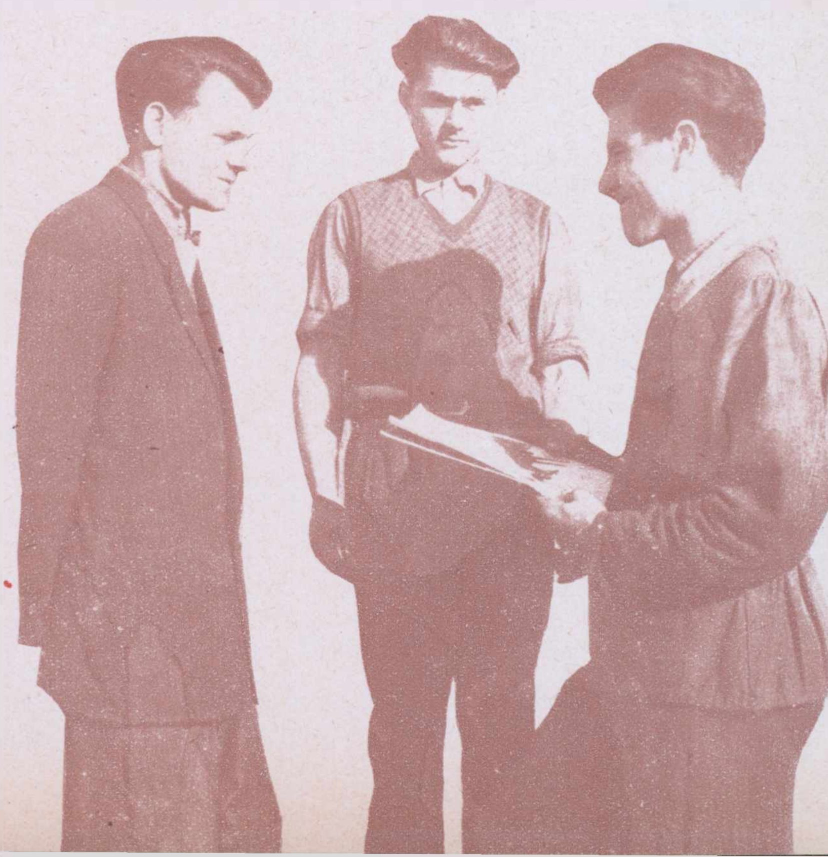
— Cum se poate asta? — zise mirat președintele comitetului organizatoric orășenesc. Tovarășe Toader, aici trebuie să-ți spui și dumneata cuvîntul. Ia imediat măsuri pe linie de propagandă.

— Noi, tovarășe președinte, încercă o scuză Dumitru Toader, avem doar un plan după care ne ținem și pe care trebuie să-l îndeplinim.

— Sînt de acord, însă nu e bine să uiți un lucru: planul se îmbunătățește zi cu zi. Munca de propagandă și agitație trebuie să fie mereu în pas cu evenimentele, cu nevoile ce se ivesc. Înțelegi? Acum, uite ce va trebui să faci. Cere organizației de partid să te ajute prin agitatori. Aceștia trebuie să stea de vorbă pe îndelete cu cei ce lipsesc de la cursuri și să-i determine să le frecventeze cu regularitate.

După discuție, președintele comitetului organizatoric orășenesc a plecat. A mai revenit în organizația de bază abia peste trei săptămîni. Acum totul începuse să meargă bine și planul de muncă, alcătuit cu mult timp înainte, era aproape îndeplinit. Responsabilul cu munca de propagandă și agitație nu mai putea de bucurie. Stînd de vorbă cu președintele, care-i dădea niște sugestii în legătură cu ceea ce va trebui să mai facă în viitor, gîndul îi zbura departe către comandantul lui. În minte i se și închegau frazele primei scrisori ce i-o va scrie: „Tovarășe comandant, aflați despre mine că sînt sănătos și o duc bine cu munca. Activez și pe linie de A.V.S.A.P. Organizația noastră de bază e printre cele fruntașe pe oraș. Sperăm chiar ca în viitor să luăm și fanionul. La noi, peste 60 % din muncitorii fabricii activează în asociație. Avem un cerc auto cu două mașini, un cerc de radiotelegrafiști, o echipă de tir și una de schi. Ne mîndrim că, anul acesta, un mare număr de tineri care au activat împreună cu noi în A.V.S.A.P. au plecat să-și facă datoria de ostaș. Sîntem siguri că nu ne vor face de rușine. În primăvara aceasta, trei sau patru tineri se vor duce la școlile de aviație sportivă. În încheiere aș vrea să vă spun că o parte din aceste realizări se datoresc pe lîngă altele și muncii depuse de colectivul de propagandă și agitație pe care-l conduc eu. La început a fost greu — ca la orice început. Acum, însă, sînt bucuros că totul s-a pus pe roate. Vă doresc succes și să trăiți! Fostul dv. subordonat, Dumitru Toader, ajustor la fabrica „Muncitorul liber" — Bacău."

„Ar fi bine să vă abonați și voi la revista noastră", spune ajustorul Dumitru Toader celor doi tineri din secția sa

SATU-MARE 14 Km. CAREI 22 Km.

de Dem. COSTINESCU

Maşina înghiţea cu repeziciune panglica cenuşie a şoselei. În stînga şi în dreapta noastră, pînă în fundul zării, ochii nu întîlnesc decît acelaşi peisaj de pustă, presărat cu şanţuri de irigare şi ochiuri de apă în care soarele îşi frînge primele raze.

Un turn ascuţit de biserică ne vesteşte primul sat. Îl lăsăm în urmă. Din nou cîmpul gol. Pietrele kilometrice rămîn presărate pe drum. Sprijinit în bîte, un grup de băieţandri, păzitorii unei ciurde de rîmători, privesc curioşi goana maşinii. Pe orizont se profilează iarăşi silueta zveltă a unui turn.

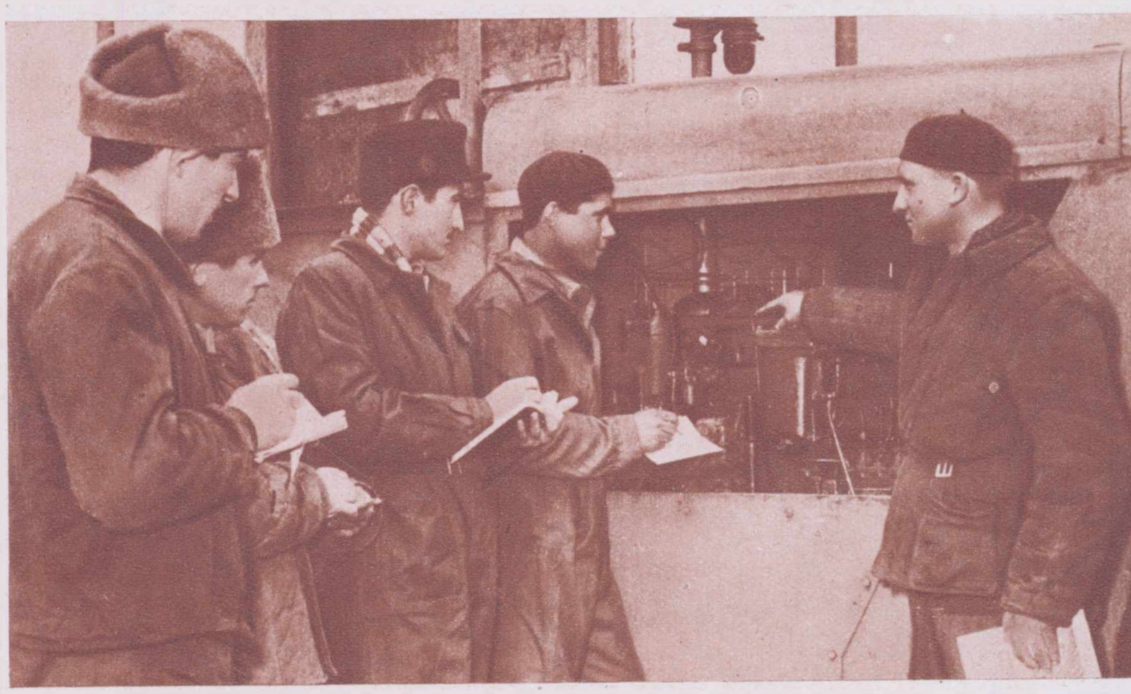
— Ne oprim aici, în satul Doba, ne vesteşte tovarăşul Lupşa Vasile, preşedintele comitetului organizatoric raional.

Coborîm din maşină lîngă o tăblie galbenă, atît de des întîlnită pe şoselele noastre, pe care citim că, de la Satu-Mare, adică de unde venim noi, sînt 14 km, iar pînă la Carei, adică în direcţia spre care mergem, sînt 22 km. Mergem cîţiva paşi şi intrăm la Sfatul popular al comunei.

Aici aflăm că inginerul şef Farmati Ion, preşedintele unei organizaţii de bază A.V.S.A.P., din comună a plecat pe teren. Ni se spune însă că putem vorbi şi cu tovarăşul Cordiş Alexandru, vicepreşedintele organizaţiei.

Întîlnirea dintre însoţitorul nostru şi tovarăşul Cordiş a fost cît se poate de prietenească. Între cei doi activişti ai asociaţiei noastre s-a legat repede vorbă. Noi eram numai urechi.

— Vreţi să ne vedeţi activitatea în cercurile noastre de pregătire? Bucuroşi, numai că azi o să-i aflaţi pe băieţi la practică, undeva pe şosea. Pregătirea teoretică, are loc aici, în săli. Alternativ, de două ori pe săptămînă, atît cercul de tractorişti, cît şi cel de pionieri drumuri, au şedinţe dimineaţa, de la orele 7,30 la 8,30. Restul orelor din program se desfăşoară în teren. Membrii cercurilor noastre sînt tinerii din satele din jur, Doba, Colonia Vetiş, Vetiş. În general, mai toţi sînt muncitori necalificaţi. Urmînd cursurile în cercurile noastre, însuşindu-şi o specialitate tehnică, vor putea contribui într-o mai mare măsură, la procesul întăririi şi înfloririi patriei noastre. Apoi, calificîndu-se, desigur că şi munca le va fi mai bine retribuită. Aşa că, noi nu avem absenţi nemotivaţi la orele de pregătire, iar cunoştinţele deprinse teoretic, sînt aplicate practic, sub conducerea instructorilor. Dar haideţi să-i vedeţi la treabă. Cred că îl vom găsi acolo şi pe inginerul Farmati.

Instructorul Cioată Traian a dat elevilor săi o problemă spre rezolvare: remedierea practică a unei pane la alimentare

Din nou la drum.

O perdea subţire de salcîmi ne ascunde, pentru o vreme, şoseaua din faţa noastră. După ce o străbatem, ne găsim la cîteva sute de metri de locul unde ambele cercuri executau şedinţa practică de pregătire.

Tras mai spre margine se odihneşte un compresor masiv. Grupaţi în jurul motorului un grup de tineri privesc atenţi o piesă.

— Acesta-i cercul de tractorişti ne informează vicepreşedintele.

— Bine dar...

— Compresorul are identic acelaşi motor ca şi tractorul nostru K.D., se amestecă în vorbă, ghicindu-ne parcă întrebarea, instructorul cercului, conducătorul auto, Cioată Traian. Pînă vine de la reparat tractorul cercului, pot să-mi instruiesc foarte bine băieţii aici, pe loc. Iată, acum tocmai provo

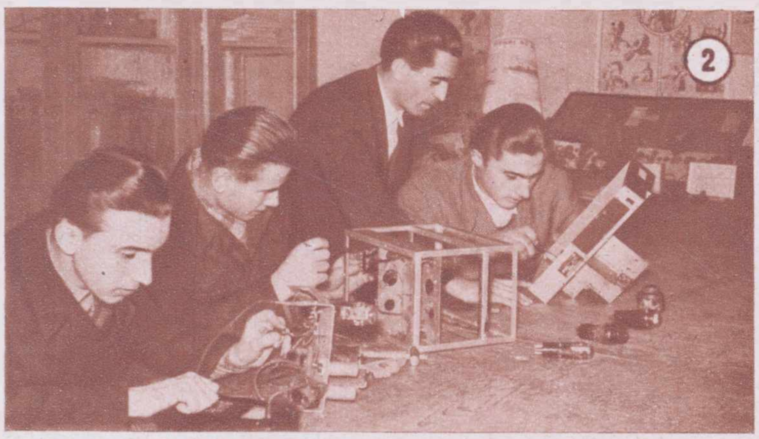

În cadrul şedinţei practice, se lucrează la profilarea unui drum (stînga); în prealabil instructorul cercului de pionieri drumuri, Fumărel Ion, explică elevilor săi structura drumului (dreapta)

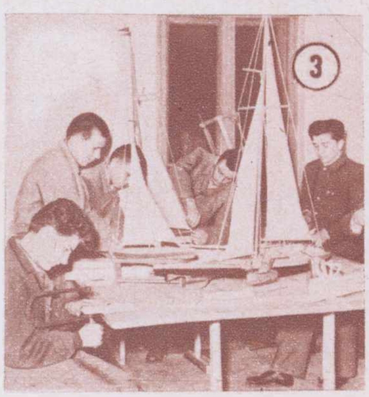
IMAGINI DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI

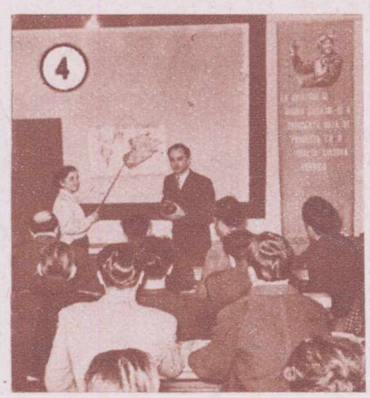

Despre activitatea, pe liniei de asociație, care se desfășoară în orașul Satu-Mare, vorbesc faptele.

De doi ani, consecutivi, steagul de raion fruntaș pe regiune se află în păstrarea comitetului organizatoric orășenesc. În numeroase organizații de bază din instituții și întreprinderi, pregătirea tehnico-militară a membrilor asociației, cunoaște succese însemnate. Ele se datoresc atît modului în care comitetul organizatoric orășenesc a înțeles să-și ducă la îndeplinire sarcinile, prin atragerea în munca de asociație a unor activiști voluntari bine pregătiți, cît și metodelor și mijloacelor folosite pentru mobilizarea tuturor membrilor din numeroasele organizații de bază, de a participa cu regularitate la toate activitățile de pregătire, organizate de asociație.

1. *La fabrica „Unio“ funcționează cu bune rezultate un cerc de telegrafiști-morsiști.*
Instructorul cercului, Fanta Alexandru, se străduiește să dea elevilor noțiuni cît mai complete. În clișeu, il vedem vorbind despre rolul pilelor umede.

2. *Filiala Clubului de radioamatori din Satu-Mare are și o secție de construcții radio pe care o conduce tovarășul Zsever Ștefan.*
În imagine instructorul, cu o parte din elevii săi, pontatorul Weselovski Augustin, tîmplarul Lath Carol și electricianul Tinga Zoltan, în timpul unei ore de lucru.

3. *Navomodelele sînt aproape gata pentru a fi date „la apă“. Tinerii constructori, îndrumați de instructorul Linca Gheorghe, execută lucrările de finisaj.*

4. *Sînt numeroși membrii asociației noastre care doresc să pătrundă în tainele motorului. Pentru aceasta s-au organizat două cercuri de pregătire, pe lîngă comitetul organizatoric orășenesc. La cel cu predare în limba maghiară instructor este tovarășul Potoki Vasile. La cel în care se folosește limba de predare romînă, cursanții sînt instruiți de tovarășul Sabo Ladislau pe care il vedem și în fotografie.*

5. *Șeful clubului de radioamatori, tovarășul Satmary Ghesa este, în același timp, și instructorul unui cerc de radiotelegrafiști. Imaginea ni-l prezintă în timpul unei ședințe de predare.*

casem o pană la alimentare și rugasem pe careva din ei să o găsească.

Intimidați la început de prezența noastră, tinerii își regăsiră cumpătul și, pînă ce reporterul nostru foto să poată prinde două imagini, Buzea Gheorghe, Iliescu Ion și Crețu Gheorghe, remediaseră pana. Viitorii tractoriști își vădiră astfel, chiar sub ochii noștri, serioasa lor pregătire.

Între timp, lîngă noi se opri o mașină din care coborî tovarășul inginer Farmati Ion. Acesta se arătă mulțumit de progresele realizate de membrii celor două cercuri în pregătirea lor tehnică.

— Spuneați că aveți aici, la practică, și membrii cercului de pionieri drumuri.

— Iată-i, făcu simplu inginerul, arătînd spre cîteva grupe de tineri care lucrau.

— Tema de azi constă în învățarea profilării unui drum — ne lămurește instructorul lor, tehnicianul de drumuri, Fumarel Ion.

Le-am urmărit activitatea. Sfaturile și îndrumările instructorului se materializau repede sub mîinile lor.

Ce rodnică e teoria împletită cu practica!

★

Cînd timpul sorocit pregătirii lor ca pionieri de drumuri și ca tractoriști a luat sfîrșit, tinerii s-au încolonat și au plecat spre sat.

A doua zi, în sala cu planșe și piese secționate, mîinile lor deprinse să strîngă cu nădejde coada lopeții sau a tîrnăcopului, vor purta din nou creioanele pe filele caietelor de notițe și creta pe tablă.

„CÎRTIŢELE" descoperă MINE DE AUR

de R. VYBORNY

Desigur că, văzînd acest titlu, cititorul va clătina mirat din cap. Totuşi, există o asemenea cîrtiţă.

Constructorii sovietici au proiectat-o, au construit-o şi au încercat-o. Interesant este faptul că, inginerii au folosit ca model o cîrtiţă adevărată. De altfel, nu este prima dată cînd tehnica ia lecţii de la natură. La timpul său, Jucovski a studiat zborul păsărilor. Şi cunoscutele sale teorii asupra aerodinamicii, se bazează tocmai pe aceste observaţii. De asemenea, cercetarea particularităţilor peştilor a înlesnit perfecţionarea construcţiei submarinelor şi îmbunătăţirea formelor vapoarelor.

Pentru realizarea acestei maşini, constructorii din Ural au studiat viaţa şi munca unei cîrtiţe. Ei au prins o cîrtiţă, au măsurat-o şi au plasat-o succesiv în pămînt bine bătut, în teren argilos — nisipos şi, la sfîrşit, în pămînt moale arabil. Cu cronometrul în mînă oamenii au marcat momentul cînd cîrtiţa a început să sape cu rîtul şi cînd vîrful cozii i-a dispărut sub pămînt.

În acest fel, ei au obţinut rezultate interesante. În pămînt bine bătut, cîrtiţa a săpat cu o viteză de 72 m/oră, în teren argilos-nisipos cu 81 m/oră, iar în pămînt negru-moale, ea a atins 108 m/oră. Unele cîrtiţe au atins chiar performanţa record de 120 m/oră. S-a demonstrat astfel că, perforatorul „viu" a reuşit să realizeze performanţe mult superioare tuturor maşinilor mecanice existente.

Dar constructorii nu s-au mulţumit cu aceste rezultate. Ei au confecţionat o ladă de 400 × 400 mm şi de 2,50 m lungime pe care au umplut-o cu pămînt argilos, bine presat, şi au aşezat-o în spatele unei lămpi Röntgen. Cîrtiţa introdusă în ladă şi-a început imediat activitatea, pe care aceştia i-au urmărit-o pe placa Röntgen.

Şi astfel au putut observa că, cîrtiţa se mişcă sub pămînt, cu capul şi cu labele, pe care le ţine lipite de rît. În timpul lucrului, ea dă pămîntul la o parte şi înapoi, presîndu-l de pereţii galeriei săpate. Acest procedeu este deosebit de interesant. Micile galerii, pe care le lasă în urmă, la suprafaţa pămîntului, sînt relativ mici, în comparaţie cu suprafaţa totală a galeriilor. Dacă străpungem o asemenea galerie cu un beţişor subţire, observăm că galeria este înconjurată de un strat de pămînt foarte tare. Aceasta înseamnă că, o maşină de perforat bazată pe principiul cîrtiţei, trebuie, de asemenea, să preseze pămîntul.

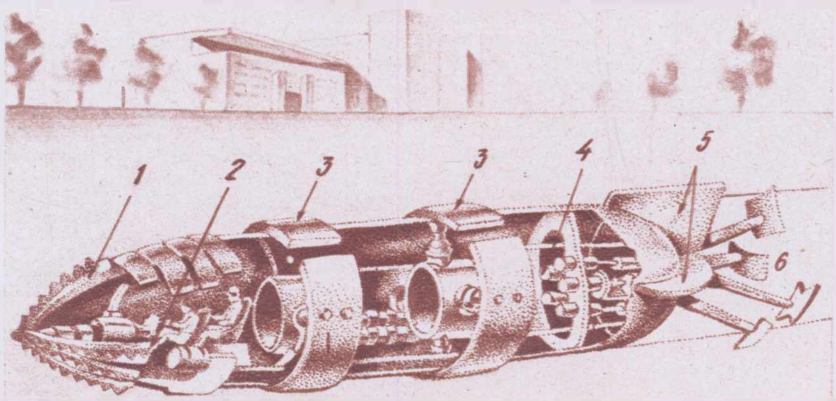

Fig. 1

1. Perforatorul; 2. Pedala maşinii; 3. Dispozitiv pentru presarea pămîntului; 4. Mecanismul de înaintare; 5. Stabilizator pentru împiedicarea rotaţiei maşinii; 6. Tunelul

Pe baza acestor observaţii, constructorii au fabricat prima maşină de probă, compusă din trei părţi principale: un perforator ce sapă pămîntul, o tijă în formă de aripioară, care înlocuieşte labele cîrtiţei, ce împinge maşina înainte şi un dispozitiv pentru presarea pămîntului săpat.

Perforatorul se află dispus în partea din faţă a maşinii, servind la pătrunderea straturilor celor mai dure. În spate, se află patru leviere (pîrghii) de suport, care împing maşina înainte, cu zece metri pe oră. Perforatorul poate fi utilizat în terenurile cele mai felurite şi atinge peste 300 rotaţii/minut, putînd acţiona cuţitele, atît înainte, cît şi înapoi. Maşina este înconjurată de un cerc care, folosind porozitatea solului presează pămîntul săpat pe pereţii galeriei.

În interiorul maşinii se află un conducător care are posibilitatea schimbării direcţiei, manevrînd levierii de suport din dreapta mişcă perforatorul spre stînga, iar levierii de suport din stînga mişcă perforatorul spre dreapta. De asemenea, acesta poate schimba continuu direcţia maşinii în sus, în jos şi chiar înapoi.

Încă de pe acum, în Donbas, funcţionează un astfel de „vapor subteran" — combina „S.B.M." — proiectată de filiala din Kuzneţk a „Ghirpouglemaş", construită de uzinele Kopeiski. După cum se ştie, în străinătate încercările de a construi o asemenea maşină continuă.

Constructorii sovietici au acum sarcina construirii unei flote puternice de vehicule subterane. Construcţia lor va fi variată şi adaptată diferitelor scopuri. Actualmente, există doar cinci tipuri de asemenea maşini, dar numărul lor este în continuă creştere, datorită foloaselor pe care le aduc.

În scurt timp, aceste vehicule vor servi la săparea canalelor de conducte în oraşele mari, pentru conductele de gaze, cablu electric, de încălzire şi canalizare.

Asemenea maşini vor fi construite şi pentru agricultură, în vederea instalării sistemelor de irigaţie subterane, şanţuri de drenaj pentru terenuri excesiv de umede etc.

De cea mai mare importanţă însă va fi cercetarea interiorului pămîntului pînă la adîncimi mari, unde vor fi căutate noi zăcăminte de metale preţioase, filoane de aur, pietre rare şi uraniu.

Este lesne de închipuit că asemenea maşini vor juca un rol important şi în tehnica militară modernă. Să ne gîndim pentru aceasta numai la sarcinile multilaterale ale unităţilor de pionieri, ale serviciului de recunoaştere şi telecomunicaţii.

Folosirea acestor maşini va duce cu timpul la scutirea oamenilor de o muncă fizică grea. Personalul de serviciu al acestor maşini, instalat în cabine închise ermetic, va putea lucra în halate albe, curate. Va lua naştere astfel o nouă profesie, aceea de căpitan de vehicule şi vase subterane. Aceştia, vor trebui să posede cunoştinţe tehnice temeinice pentru a se putea orienta rapid şi precis în toate direcţiile. Conducătorul vehiculului subteran, care păstrează o legătură permanentă cu suprafaţa prin radio pe unde scurte, dispune de o serie de dispozitive bazate pe unde ultrasonice şi raze Röntgen. Va fi nevoie, de asemenea, să se acorde o atenţie deosebită securităţii lor, „furtunile" subterane, cutremurele, putîndu-i azvîrli în stînci şi rîpe.

În prezent vehiculele subterane sînt alimentate cu curent prin cabluri. Va veni însă ziua cînd, acţionate de energie atomică, capacitatea lor de utilizare va spori şi mai mult.

(După „Das Banner")

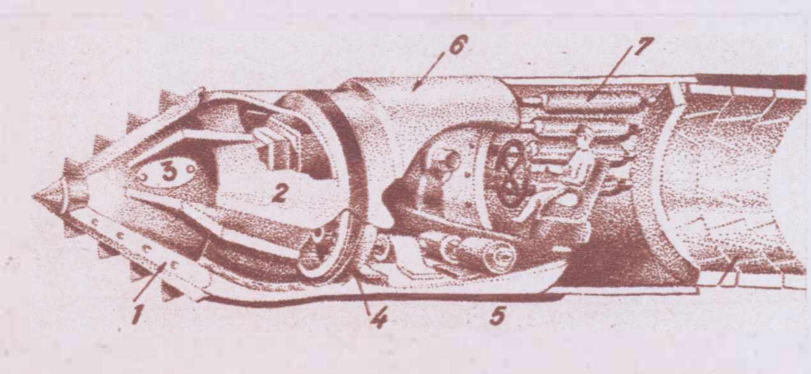

Fig. 2

1. Perforator; 2. Aparat de înaintare; 3. Deschizătură de urcare; 4. Angrenajul; 5. Electromotoare pentru pornirea maşinii; 6. Dispozitiv pentru presarea pămîntului; 7. Planşa de armătură

Ce este CHIBERNETICA?

de Z. FLORIN

Denumirea de chibernetică provine de la cuvîntul grecesc „Kibernos", care înseamnă cîrmaci. Chibernetica a fost inaugurată la 1843 de fizicianul francez Ampère ca știință a conducerii. De atunci numărul acelora, pe care chibernetica i-a preocupat în mod deosebit, a crescut tot mai mult. Lucrările în această direcție dintre care se remarcă cele ale savanților ruși și sovietici Cernîșev, Sorin, Kulebachin, vin să înlesnească munca matematicianului american N. Wiener, omul care avea să elaboreze această nouă știință.

CHIBERNETICA, O NOUĂ ȘTIINȚA

Cauzele care au determinat apariția chiberneticii au fost marile realizări din teoria reglajului automat și a oscilațiilor, teoria mașinilor de calcul

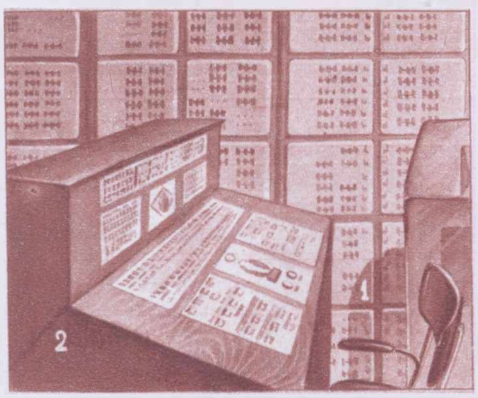

Fig. 1
1) Mașina propriu-zisă. 2) Masa de comandă unde se introduce „programul de lucru" se dirijează funcționarea și se obțin rezultatele

electronice, a telecomunicațiilor și a automaticii.

Așadar, chibernetica este o teorie științifică care studiază fenomene cu totul diferite ca natură, dar asemănătoare prin forma lor, ele putînd fi analizate în același mod, așa precum sînt analizate feluritele tipuri de oscilații (fizice, electrice, fiziologice etc.) ca un tot unitar de teoria oscilațiilor.

Privită ca un ansamblu de teorii, care se referă la studiul mașinilor automate și al organismelor vii, chibernetica poate fi împărțită în trei mari capitole.

Teoria informațiilor (cum sînt de exemplu acțiunile mediului asupra organismelor, cunoștințele omenești, comunicările destinate a fi transmise prin liniile de comunicații etc).

Teoria mașinilor electronice de calcul (în aceste mașini se realizează procese logice, asemănătoare cu cele ale gîndirii).

Teoria sistemelor de comandă, care are ca esență principiul că mișcarea și transmiterea unor mari mase sau energii, să se realizeze și să fie controlate cu ajutorul unor mase și energii reduse.

Aparatul matematic al chiberneticii cuprinde calculul probabilităților, analiza funcțională, teoria funcțiilor etc.

De asemenea, se face apel la teoria telecomunicațiilor, a filtrelor, a servosistemelor, teoria reglajului automat cu reacție, electronică, fiziologie etc.

MAȘINILE ELECTRONICE DE CALCULAT

Pe lîngă studiul fenomenelor care au loc în ființele vii, chibernetica se ocupă și de crearea unor aparate complicate automate, capabile să efectueze unele funcții elementare proprii gîndirii omenești, fapt care are o mare importanță științifică.

Mașinile de calcul electronice au ca principiu fundamental, efectuarea unor operații matematice sub acțiunea unei serii de comenzi a căror „program de funcționare" este anterior întocmit și introdus în mașină sub formă de numere convenționale, de către un matematician. Aceste mașini

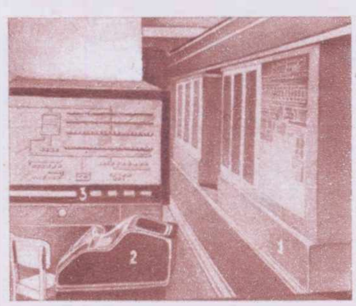

Fig. 2
1) Mașina propriu-zisă cu releele și circuitele electronice 2) Aparatul de control al funcționării. 3) Masa de dirijare și control

au cîteva particularități importante: pot schimba automat succesiunea calculului în funcție de rezultatele parțiale; pot „memoriza" rezultatele, precum și numerele convenționale amintite mai sus, ceea ce reduce volumul „programului" de calcul, în cazul unor eventuale reintroduceri în mașină.

Prima mașină de calcul a apărut în urmă cu nouă ani. De atunci, s-au construit aproximativ 3000 mașini de calculat, de controlat procesul industrial de producție, de prevederea timpului, de dirijare a circulației feroviare, a aterizării și decolării avioanelor grele, de traducere din diverse limbi etc. Folosirea acestor mașini a dus la obținerea de mari economii. Astfel, în U.R.S.S., folosindu-se mașinile de calculat „Ural", „Vremea", „Cristal", STM-12" și „Săgeata" (fig. 1), s-au realizat economii de peste 500 milioane ruble.

Mașinile electronice actuale, avînd o viteză de 4000 înmulțiri sau 20.000 adunări pe secundă, pot înlocui aproximativ 500.000 calculatori! Datorită acestor calități, domeniile de utilizare a acestor mașini sînt nenumărate. Spre exemplu pentru lansarea și dirijarea unui satelit artificial al pămîntului — care va zbura cu aproximativ 30.000 km/oră — se pun probleme dificile, a căror rezolvare nu va putea fi asigurată decît de mașini avînd enorma viteză de calcul de aproximativ 1.000.000 operații simple pe secundă; în prezent în Uniunea Sovietică cît și în S.U.A. se lucrează la construirea unor asemenea mașini de calcul. În Australia se construiește, de asemenea, o mașină electronică de calcul, necesară prelucrării experiențelor de fizică atomică, fără de care, ar trebui să se aștepte aproape 2.000 de ani!

Tot mașinile de calcul au efectuat în cîteva zile calculul liniei electrice a centralei de la Kuibîșev, calculul traiectoriei unor planete mici (sarcina ce revine U.R.S.S. în cadrul A.G.I.) precum și unele ridicări geodezice, înlocuind — pentru fiecare în parte — munca de 20 ani a 100 de calculatori!

În ultimii ani, s-a reușit a se construi, de asemenea, mașini electronice de tradus din limbi străine. Astfel, la Academia de Științe a Uniunii Sovietice funcționează o mașină electronică de tradus BESM care efectuează foarte rapid și precis traduceri de texte tehnice din limba engleză în limba rusă (fig. 2).

La noi, un colectiv de ingineri și specialiști din Institutul de Fizică Atomică al Academiei R.P.R., în frunte cu ing. V. Toma, a construit în 1956 prima mașină electronică de calcul romînească CIFA-1, cu caracteristici asemănătoare mașinilor sovietice „URAL", și „STM-12". Mașina e alcătuită din 1500 lămpi electronice și poate executa pe secundă 6667 adunări sau 200 înmulțiri. În figura 3, se poate vedea masa de comandă, aparatele de control și mașina propriu-zisă.

Trebuie să avem o idee clară despre deosebirea calitativă dintre procesele de gîndire ale creierului uman și funcționarea mașinii de calcul. Dacă mașina are unele avantaje prin specializarea ei îngustă, lipsa oboselii, „memoria" și exactitatea ireproșabilă, să nu uităm că mașina de calcul rămîne totuși un automat care execută un program impus de om, neputînd niciodată să înlocuiască creierul.

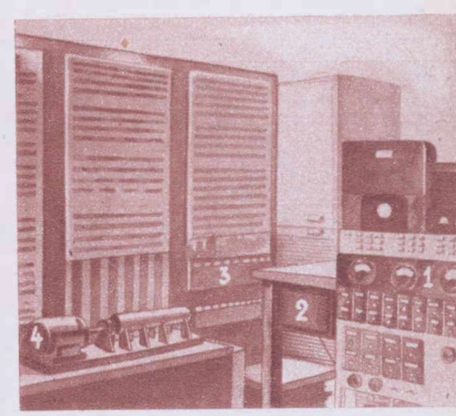
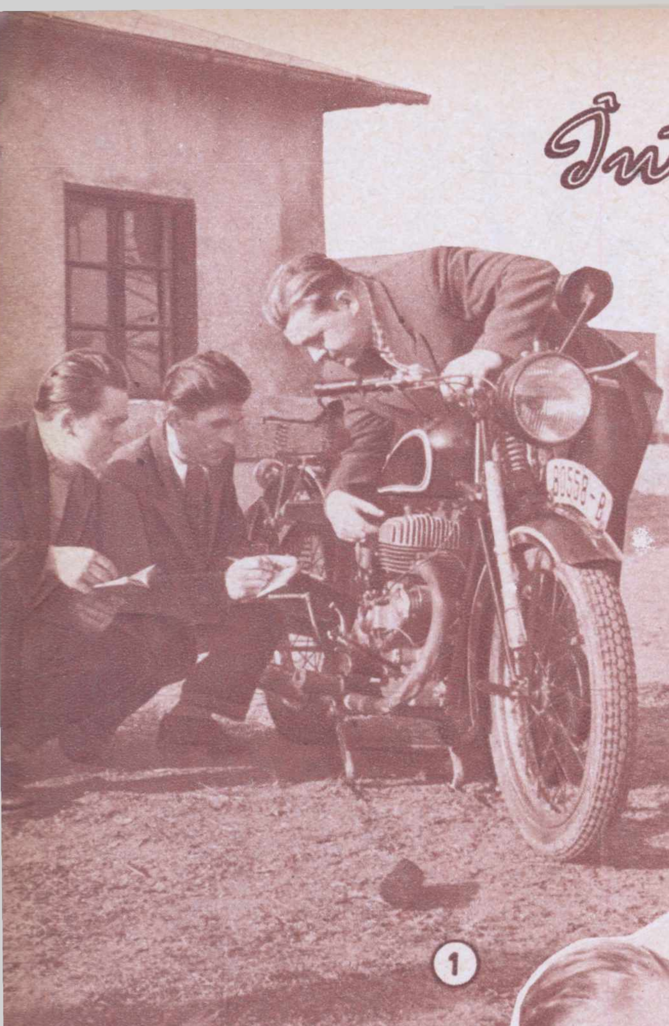

Fig. 3
1) Masa de comandă. 2) Aparatele de control 3) Mașina propriu-zisă. 4) Aparatul care redă pe bandă rezultatele calculelor

Chiberneticii i se acordă o tot mai mare atenție în întreaga lume, construindu-se automate complexe de o mare importanță economică și militară. S-au obținut astfel succese deosebite în proiectarea sistemelor de comandă în industrie, căi de comunicație terestre și aeriene, traduceri, precum și în tehnica militară (comanda automată a tragerilor, a rachetelor-proiectil, a avioanelor etc).

Astăzi, în era rachetelor și a energiei atomice, pe care le dorim folosite numai în scopuri pașnice, mașinile electronice de calcul vor lua o mare dezvoltare, asumîndu-și o parte din munca omului, fie ea intelectuală, fie practică.

Într-o luni după amiază

Fotoreportaj de: Dumitru COSAȘU
și Ștefan CIOTLOȘ

— Ați venit la vreme, ne întîmpină de cum am intrat pe poartă, tovarășul Scîntee Timofte, președintele organizației de bază din uzina „Republica".

Trecînd pe lîngă una din hale în care flăcările cuptoarelor și dornurile modelează din țagle de oțel, tot felul de țevi, ajungem din urmă un grup de tineri.

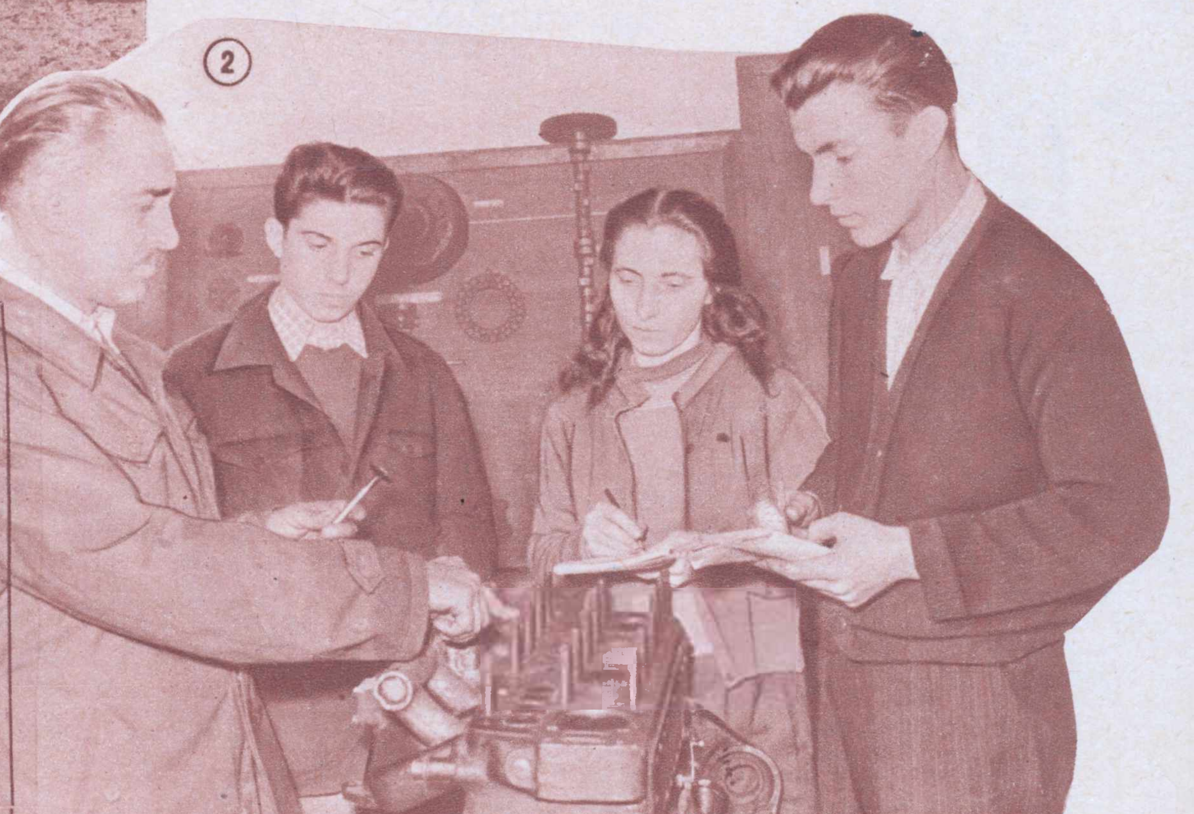
— Haideți șoferilor că începe lecția fără voi – li se adresă Scîntee apucînd prietenește de braț pe unul dintre ei.

— Despre ce ne vorbiți astăzi tovarășe instructor?

— Dar la conducere cînd ieșim?—întrebă un altul...

— Îi vedeți — abia știu să deosebească delcoul de carburator și-ar vrea să și treacă la volan, le răspunse, în glumă, instructorul.

Peste cîteva minute, au început lecțiile de luni după-amiază.

1. Această motocicletă, proprietatea cercului moto, a fost construită încă de anul trecut de către membrii cercului, din piese vechi. Astăzi, ea este folosită pentru instruirea viitorilor motocicliști sportivi.

În imagine, inginerul Marinescu Constantin, instructorul cercului moto, discutînd cu doi din elevii săi, Ilie Marin și Dinu Gheorghe, probleme legate de sistemul de alimentare.

2. Chiar dacă ședințele sînt teoretice, cînd ai piesa în față îți întipărești mai ușor rolul ei, funcționarea motorului.

Folosind în instruirea elevilor săi un bogat material didactic, tovarășul Tenciu Tudor se străduiește să dea lecțiilor sale un pronunțat caracter practic. Iată-l explicînd tinerilor Dumitrache Petre, Teodorescu Zoe și State Dragoi, despre supape.

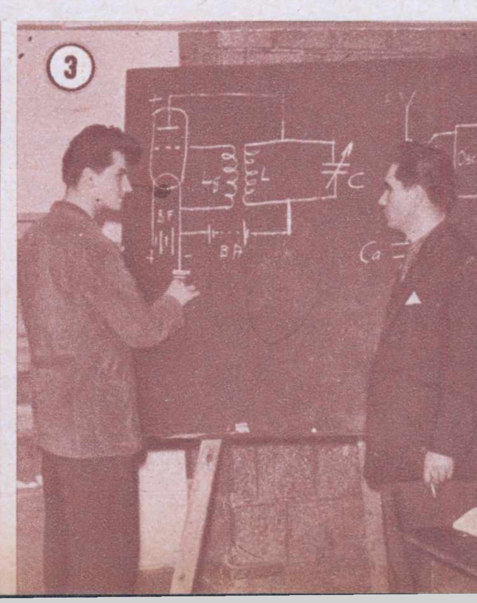
3. Cercul auto din uzină are un autoturism propriu, construit din piese vechi de către membrii cercului.

Tovarășul Scîntee Timofte, președintele organizației de bază A.V.S.A.P. a uzinei, și, în același timp, instructor al cercului, la o lecție practică împreună cu tinerii săi elevi.

4. Deocamdată elevii învață schema de principiu a aparatului... Ei se vor deprinde apoi cu gingașele lui piese și cu zecile de fire, care le leagă între ele. Ca mîine vor stăpîni toate aceste taine, iar recepționarea alfabetului, compus din puncte și linii, va fi floare la ureche.

Pînă atunci însă, iată-i urmărind cu atenție explicațiile instuctorului Ionescu Traian. Pe tablă, tînărul Albulescu Traian a desenat schema despre care le vorbise profesorul într-o lecție anterioară.

Pe drumul MECANIZĂRII ARMATELOR

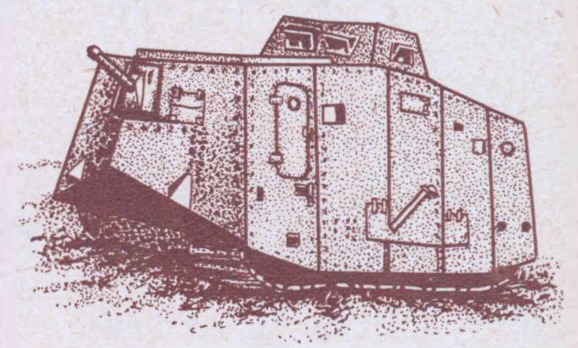
Pînă în secolul XX, războaiele aveau un caracter mai mult sau mai puțin local, ele ducîndu-se pe spații destul de restrînse, prin grupuri de forțe izolate în spațiu, cu efective inițial relativ mici, ulterior din ce în ce mai mari. În aceste condiții manevra era mai ușoară, flancul și spatele se găseau mai ușor, iar cavaleria, prin caracteristicile ei, putea satisface din plin nevoile acestei manevre.

Stadiul imperialist al capitalismului a dus la războaie ce au angajat mai multe țări, mai multe continente, războaiele căpătînd astfel un caracter mondial. Războiul a ajuns să se ducă pe spații imense, cu efective considerabile și cu o tehnică extrem de perfecționată.

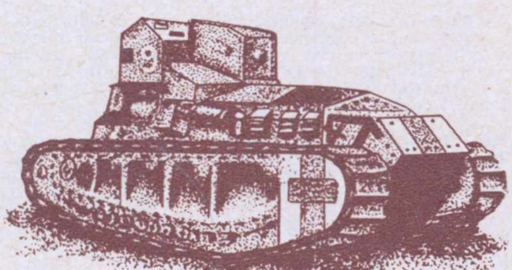
În primul război mondial, de pildă, au fost mobilizate pentru front 70 milioane de oameni din cele 172 milioane de bărbați ai populației țărilor beligerante. În cel de-al doilea război mondial au fost mobilizate aproximativ 110 milioane de oameni din cele 210 milioane de bărbați ai țărilor beligerante, aceasta fără a socoti coloniile. Ca efective am putea aminti că Germania dispunea la sfîrșitul primului război mondial de 8.200.000 oameni sub arme, iar la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, de 10.938.000 oameni. S.U.A. dispuneau la sfîrșitul primului război mondial de 3.749.000 oameni, iar la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, de 12.245.000 oameni sub arme.

În ceea ce privește fronturile pe care își desfășoară acțiunile aceste mase enorme de oameni au căpătat și ele mărimi apreciabile. Astfel, în primul război mondial, cele trei fronturi strategice (frontul de vest anglo, franco, italo-german; frontul de est ruso-austro-german și din Balcani; frontul din Caucaz—ruso-turc) însumau aproximativ 3700 — 4000 km. În cel de-al doilea război mondial numai fronturile strategice sovieto-germane și din Asia de est (japono-chinezo-indian și sovieto-japonez) aveau o întindere de 12-14.000 km. În 1943 frontul sovieto-german avea o întindere de 2500 km.

Mijloacele de luptă întrebuințate pe cîmpul de luptă au evoluat în ritmul dezvoltării mijloacelor de producție. Mitralierele s-au dovedit deosebit de eficace împotriva luptătorilor neprotejați. Eficacitatea lor a imprimat acțiunilor de luptă un caracter mai static și a ridicat în consecință importanța artileriei. Totodată a deschis necesitatea căutării unor mijloace noi, care să ofere luptătorului protecția necesară pentru a putea pătrunde cu succes prin focul mitralierelor inamicului instalat în apărare. Aceste mijloace au fost mașinile de luptă blindate.

Tancul german — 1918

Tancul englez — „Wipett" — 1917

Tancul francez — „Schneider" — 1916

Pe timpul primului război mondial, pe frontul de vest, după primele acțiuni cu un caracter manevrier, datorită efectivelor numeroase și eficacității focului s-a ajuns la sfîrșitul anului 1914 la o apărare pe poziție. Acțiunile ofensive ulterioare, cu toată concentrarea mare de forțe și mijloace, cu toate pregătirile de artilerie de durată mare, păstrau un caracter de acțiuni frontale, de măcinare continuă, într-un ritm lent și fără caracter decisiv. Aceasta se datora faptului că apărătorul putea să-și creeze pe timpul ducerii luptei noi poziții în adîncime, să le întărească puternic și să concentreze noi forțe, fie pentru a opri ofensiva inamică, fie pentru executarea de contraatacuri în scopul restabilirii apărării în situația inițială.

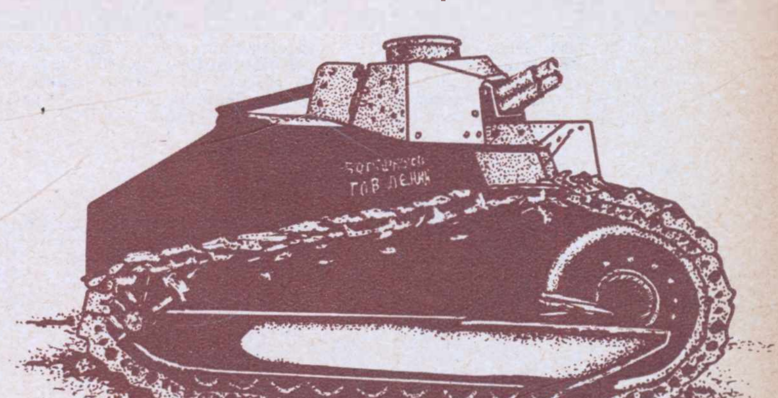
În aceste condiții, pentru a rupe echilibrul de forțe, tehnica a pus la dispoziția luptătorului noul mijloc de luptă, tancul, apt să creeze noi posibilități luptătorului în ruperea unei apărări pregătite a inamicului.

Inițial, avînd multe imperfecțiuni tehnice, întrebuințate la început cu neîncredere și în mod timid, tancurile au produs doar efecte locale. Astfel, din 49 de tancuri, cîte au folosit englezii în prima bătălie cu tancuri de pe rîul Somme, o parte s-au defectat pe drum, altă parte s-au împotmolit în noroi și numai 18 tancuri au participat efectiv la luptă. Cu acestea s-a reușit ca, sprijinind infanteria, să se pătrundă 5 km în apărarea germană, pe un front tot de 5 km.

Mai tîrziu, în bătălia de la Cambrai, la 2 noiembrie 1917, s-au întrebuințat de oătre englezi 378 de tancuri și s-a reușit să se rupă zona fortificată a nemților denumită „Hindenburg" pe un front de 13 km și o adîncime de 9-10 km fără a se realiza ruperea apărării tactice a inamicului pe toată adîncimea.

În luptele ce s-au desfășurat ulterior, tancurile au fost întrebuințate tot numai pentru sprijinul infanteriei, obținîndu-se sucoese mai importante ori de cîte ori au acționat în masă, pe direcția loviturii principale și în terenuri accesibile.

Prin realizarea tancului a fost găsit mijlocul care să asigure sprijinul neîntrerupt al infanteriei pe timpul ruperii adîncimii tactice a apărării inamicului. De altfel, la aceasta s-a limitat întrebuințarea tancurilor pe toată durata primului război mondial.

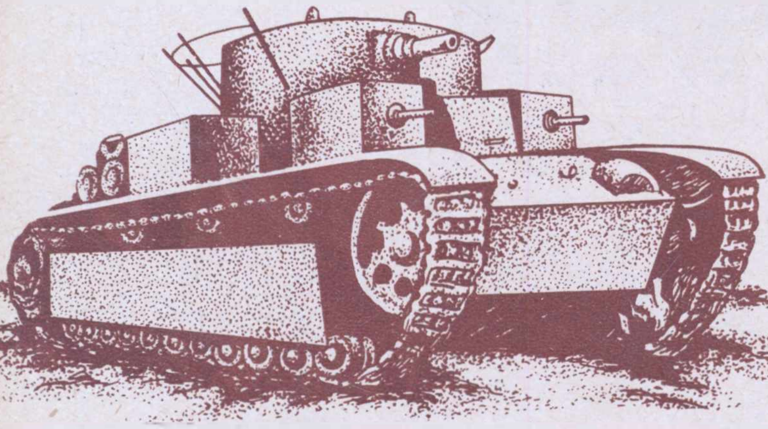
Primul tanc sovietic „Luptător pentru libertate"

Limitarea întrebuințării tancurilor în primul război mondial la sprijinul infanteriei, fără a le folosi la dezvoltarea succesului în adîncime se datorește puterii lor de foc reduse (o mitralieră, eventual un tun de calibru 20-37 mm), vitezei de mișcare relativ mică (sub 8 km pe oră), blindajului redus (16 mm grosime), razei de acțiune mică (25-60 km), nepriceperii comandamentelor de a folosi grupări de dezvoltare a succesului în adîncime și lipsei de adaptare la noile posibilități pe care le crea noua armă în dezvoltare.

În perioada după primul război mondial, cu experiența dobîndită în timpul războiului, s-a căutat a se perfecționa construcția de tancuri și s-au elaborat teze numeroase referitoare la modul de întrebuințare a lor.

Unele țări capitaliste (Franța) au

subapreciat rolul tancurilor, continuînd a le atribui numai rolul de sprijin nemijlocit al infanteriei; altele (Germania, Anglia, S.U.A., Italia) au supraapreciat rolul lor, socotind că marile unități blindate, sprijinite masiv de aviație, vor hotărî singure soarta războiului, subapreciind și neglijînd astfel celelalte arme (infanteria, artileria etc.).

Tancul sovietic mijlociu „T–28" – 1933

În această perioadă, Uniunea Sovietică, conducîndu-se după profunda studiere a experienței primului război mondial și a războiului civil, a analizat just nevoile luptei moderne, a creat cea mai înaintată teorie cu privire la rolul, organizarea și întrebuințarea trupelor blindate de tancuri și a construit pe baza acesteia cele mai perfecționate mașini de luptă.

Încă de la începutul instaurării puterii sovietice, cu toată situația grea economică, s-au pus bazele construcției de tancuri și, în 1920, au fost construite primele tancuri care au luat parte la luptele din Polonia, pe frontul caucazian și pe fronturile de sud.

Numai după zece ani de la fabricarea primului tanc sovietic, statul sovietic a avut toate posibilitățile de a trece pe calea construcției de tancuri în masă. Dezvoltarea continuă a forțelor de producție, creșterea puterii industriale, elanul constructiv al clasei muncitoare, al inginerilor și tehnicienilor sovietici, superioritatea regimului sovietic și a economiei socialiste, au determinat producția în masă a tancurilor și înzestrarea forțelor armate cu tot mai multe și mai perfecționate mașini de luptă.

S-a creat prin aceasta o armă nouă, a trupelor blindate de tancuri și mecanizate, destinată deopotrivă sprijinului acțiunilor infanteriei pentru ruperea apărării tactice a inamicului și dezvoltării într-un ritm rapid a acțiunilor de luptă în adîncime, pentru a transforma succesul tactic în succes operativ și a crea astfel premizele obținerii deciziunii în operația respectivă. Prin aceasta, trupele blindate de tancuri și mecanizate au determinat posibilități noi de manevră, imprimînd războiului modern un caracter manevrier pe spații mari, pe adîncimi mari și într-un ritm foarte rapid. Ritmul mediu al acțiunilor de luptă în Marele Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei a fost de 30-40 km pe zi, iar în anumite împrejurări a depășit și aceste valori.

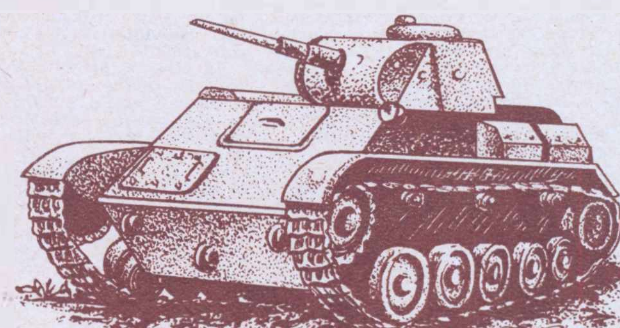
Datorită proprietăților lor de luptă, marii mobilități, marii capacități manevriere, puterii de foc și de protecție datorită blindajului, tancurile au devenit un mijloc indispensabil pe cîmpul de luptă modern, constituind forțe de izbire a trupelor de uscat. În timpul celui de-al doilea război mondial, ele au participat în masă la toate marile operațiuni ofensive. Numai la Kursk au participat 5000 de tancuri sovietice, iar în bătălia Berlinului peste 6000 de tancuri.

★

Participarea motorului pe cîmpul de luptă nu numai că a creat o armă nouă, dar a deschis posibilități noi fiecărei arme spre a se adapta condițiilor noi de luptă, spre a fi mai aptă să îndeplinească misiunile noi, complexe, ce îi revin pe cîmpul modern de luptă.

Pentru a economisi forțele luptătorului, pentru a se putea deplasa pe spații mari într-un timp scurt, unitățile și marile unități de infanterie au devenit moto, iar prin transportoare blindate au dobîndit o protecție față de focul inamic și o mai mică dependență de teren.

Artileria moto, tractată, sau artileria antiaeriană pe transportoare blindate, pot urmări mai ușor progresiunea unităților, micșorînd totodată timpii morți ai deplasărilor.

Tancul sovietic ușor „T–70" – 1942

Trupele de geniu, prin deplasarea lor moto, însoțesc mai ușor celelalte arme, iar prin mijloacele mecanice de lucru, prin tancurile speciale de pionieri, pot satisface în mai bune condiții multiplele nevoi ale trupelor.

Trupele de transmisiuni, prin mijloacele tehnice de care dispun, pot asigura legăturile necesare conducerii în toate situațiile de luptă.

Prin folosirea motorului, forțele armate au devenit motorizate și mecanizate. Ele sînt dotate cu o cantitate foarte mare de tancuri și autotunuri, dispun de mijloacele necesare pentru a satisface cerințele războiului modern. În cel de-al doilea război mondial, diviziile moto-mecanizate, de tancuri și desant aerian reprezentau în Germania aproximativ 1/6 din totalul forțelor, iar în Statele Unite 1/3 din numărul total al diviziilor.

Astăzi forțele armate sovietice, spre exemplu, sînt pe deplin motorizate și mecanizate, sînt bazate pe tehnica cea mai avansată și dau posibilitatea luptătorului să pună în valoare întreaga măiestrie de luptă pentru a obține succese decisive. Prin structura sa organizatorică și prin dotarea cu mijloacele cele mai perfecționate pe care tehnica le pune la dispoziție s-au creat posibilități mai mari de rupere a apărării inamice și de dezvoltare a acțiunilor în adîncime. Orizontul cîmpului de luptă s-a lărgit, mișcările devin mai repezi, loviturile mai puternice și manevrele mai frecvente.

Dezvoltarea continuă a tehnicii și întrebuințarea mijloacelor de distrugere în masă deschid aspecte noi nu numai în organizarea armatei, dar și în ducerea acțiunilor de luptă.

Acțiunile forțelor terestre au în prezent un caracter foarte manevrier prin posibilitatea realizării ruperii apărării și dezvoltării în ritm rapid datorită marilor unități motomecanizate și de tancuri.

Unitățile și marile unități moto asigură ritmul rapid al operațiunilor prin etapele mai mari, mișcările de trupe mai repezi, prin regrupările ce se pot realiza într-un timp mai scurt, prin desfășurarea pentru luptă rapidă, prin intensificarea efortului în adîncime, printr-o largă manevră de forțe către direcția loviturii principale și prin deplasarea îmbarcată pe timpul ducerii operațiunilor, ori de cîte ori situația locală permite.

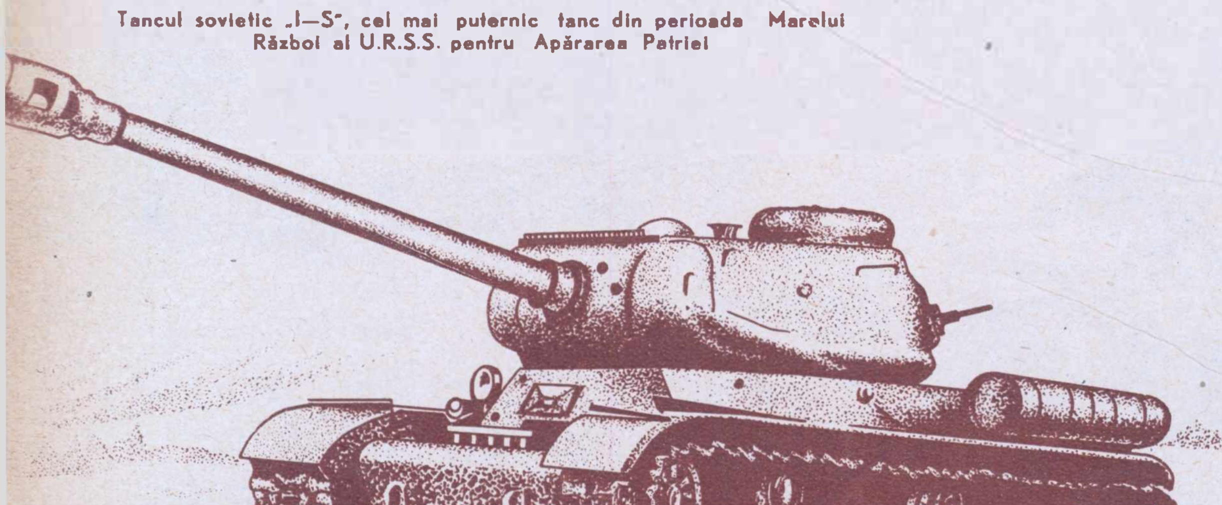
Unitățile și marile unități mecanizate și de tancuri asigură ritmul rapid și caracterul manevrier al operațiunilor prin aceea că, pe lîngă posibilitățile pe care le au unitățile și marile unități moto, pot intra în luptă cu mijlocul lor de mișcare, pe orice teren și cu o mare protecție față de focul inamic. În plus, ele pot acționa prin surprindere pe direcția cea mai puțin așteptată de inamic, pe direcția de minimă rezistență a acestuia (flanc, spate, părți slabe) cu o foarte mare putere de izbire.

Aptitudinea manevrieră a trupei se manifestă prin folosirea focului armamentului cu maximum de randament, prin combinarea momentelor de tragere cu cele de mișcare, prin mișcarea în viteză și folosirea terenului pentru a se infiltra în dispozitivul inamic, prin înșelarea inamicului pentru a-l surprinde, prin capacitatea de a se proteja împotriva efectelor focului inamic și a armelor de distrugere în masă și prin conștiința fiecărui luptător că îndeplinirea misiunii sale, în oricît de grele condiții s-ar afla, influențează succesul întregii acțiuni.

În compunerea unităților și marilor unități de arme întrunite se găsesc astăzi mijloace de luptă cu o tehnicitate bogată și complexă. Fiecare militar are de mînuit un mijloc de luptă, o armă sau o piesă, care îi cere, nu numai să știe să o folosească, dar și să aibă cunoștințele tehnice necesare pentru a-și da seama oricînd de condițiile de funcționare, de modul în care poate obține maximum de randament din mijlocul respectiv.

(Din ziarul „Apărarea Patriei")

Tancul sovietic „I–S", cel mai puternic tanc din perioada Marelui Război al U.R.S.S. pentru Apărarea Patriei

Alo! Alo! aici „MUREŞUL"!

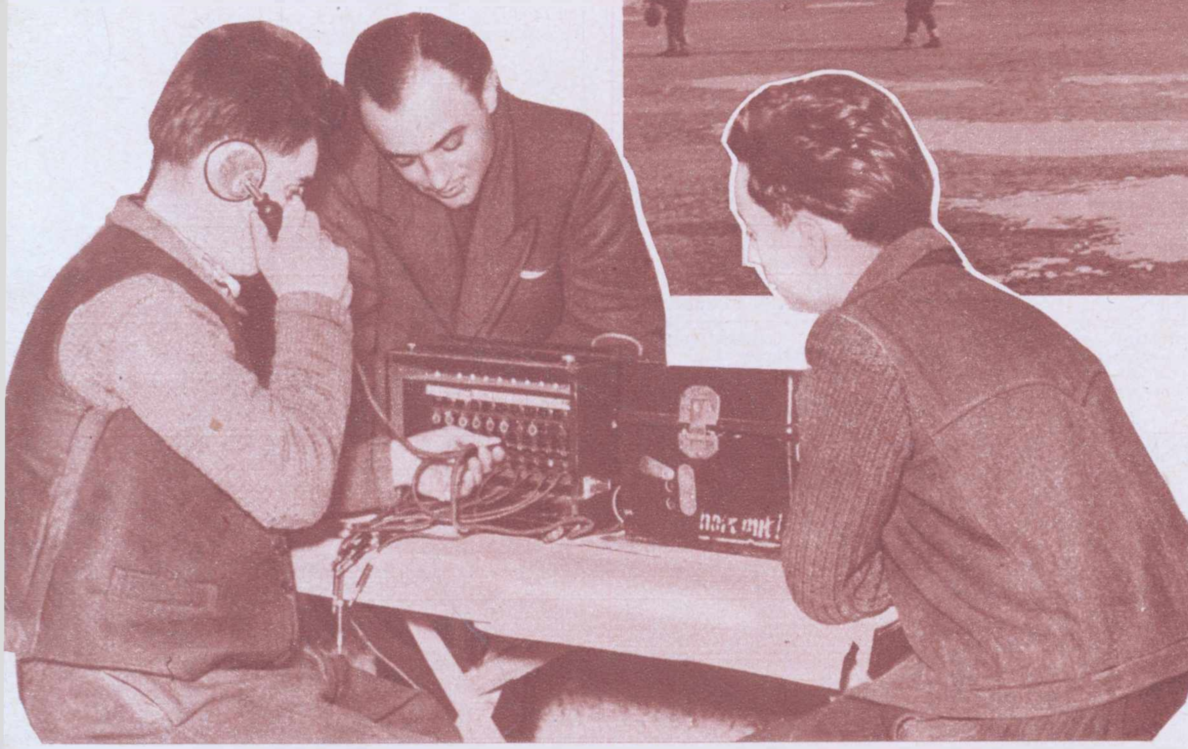
... Era prin luna februarie a anului trecut, în zilele cînd în întreaga ţară se întocmea recensămîntul populaţiei.

Bătea un vînt aprig de-a lungul pămînturilor îngheţate ale Bărăganului.

Uneori, în suflarea lui sălbatică aveai impresia că vrea să smulgă case, grajduri, şurele de paie.

Stîlpii de telegraf, zgîlţîiţi din ţîţîni,

Cunoştinţele tehnice au fost însuşite. Acum se trece la practică

★

Fişa a fost introdusă în bornă. „Alo! Aici „Mureşul"! Mă auzi?"

îşi încurcau firele telefonice ca aţa unui ghem cu care se joacă o mîţă.

Şi astfel, într-una din acele zile, telefonul din comuna Fulga n-a mai răspuns la chemări...

De la sediul raionului, se făceau apeluri zadarnice.

Sfatul popular al comunei Fulga nu putea comunica situaţiile, iar comisia de statistică raională, stătea în loc.

De la Fulga la Mizil nu sînt decît paisprezece kilometri. Dar pe-o astfel de vreme, cînd pe cîmp troienile se ridicau cît un stat de om, nici calul nu te înduri să-l înhami.

Pe uşa Sfatului popular intră, cu căciula îndesată pe frunte, Ştefan Enăchescu, contabilul cooperativei.

Preşedintele Sfatului îl privi abătut.

— Ce ne facem, Fane?

— Încercăm! Trebuie să restabilim legătura.

De-abia atunci preşedintele observă că în urma lui Enăchescu se strecuraseră vre-o trei-patru flăcăi, printre care recunoscu pe Enache Miron şi Cristea Gheorghe.

— Băieţii tăi?

— Da! Membrii cercului nostru de telefonişti.

Ştefan Enăchescu era instructorul cercului.

Şi s-au apucat de treabă.

Gerul le îngheţa degetele, de le venea uneori să scrîşnească de durere.

Sediul organizaţiei de bază A.V.S.A.P., unde se află cercul, nu-i departe de clădirea Sfatului.

Au coborît două fire de la stîlpi şi au făcut legătura cu centrala cercului.

Numai într-o oră, legătura fu restabilită.

De-a lungul firelor, fonograma zbura spre centrul raionului:... „Transmitem rezultatele comisiei de recensămînt din Fulga..."

Instructorul Enăchescu împreună cu membrii cercului au fost evidenţiaţi.

★

Mult s-au minunat bătrînii din comună de isprăvile feciorilor lor.

Într-o zi, instructorul Enăchescu s-a întîlnit pe uliţă cu tatăl lui Cristea Gheorghe.

— Şi zici că fecioru-meu e bun de vre-o treabă?

— Cum să nu fie, moş Vasile. Se pricepe bine la telefoane.

— Dee sfîntul, zise moşneagul, scărpinîndu-se după ureche. Lîngă el se oprise Constantin Cazan, tatăl tînărului Pericle Cazan şi el membru al cercului.

— N-aţi putea să-i ţineţi mai mult la cercul ăla al vostru? — interveni bătrînul. Decît să se ţină de altele, mai bine să-nveţe acolo. Şi... dacă cumva vreunul dintre băieţi e dat lipsă, apăi cu noi să stai de vorbă. Ne-am înţeles, tova-ră-şe instructor?...

Mai mult decît cunoştinţele teoretice, băieţilor le place lucrul practic: întinderea şi strîngerea cablului, instalarea telefoanelor, lucrul la centrală.

Uneori, pornesc cu instructorul, la marginea satului, pe izlaz. Acolo întind cablurile, instalează cîteva telefoane şi fac legătura cu centrala.

Alo! Alo! Aici, „Mureşul". Mă auzi?

Printre cei mai pricepuţi sînt Mihai Ion, Tănase Vasile, Coman Ion, Paraschiv Gheorghe.

Ca să poată lucra şi atunci cînd e vreme rea, şi-au tras din centrala cercului două legături permanente: una cu un post telefonic instalat la şcoală şi alta cu Sfatul popular.

★

... Era în ziua de 3 februarie.

Dis-de-dimineaţă, pîlcuri, pîlcuri de oameni se îndreptau spre Sfatul popular pentru a-şi da votul puterii populare care le-a adus viaţă nouă în comuna aceasta unde, odinioară, după cum spun oamenii, stăpînea peste pămînturile întinse, acoperite cu păduri, care mergeau pînă sub dealul Istriţei — o singură boieroaică.

Prima fonogramă care trebuia să anunţe începerea votării în comună, nu putea să plece spre raion.

La centrala telefonică de la Sfat, se descărcaseră pilele.

Tot membrii cercului de telefonişti, în frunte cu instructorul Enăchescu, au fost aceia care au pus la punct centrala.

De-a lungul sîrmelor, fonograma a zburat spre Mizil...

Ana DRAGOŞ

De la postul telefonic instalat la şcoală, răspunde tovarăşul „de serviciu". „Te aud!" Răspunde „Oltul"

OȘTIREA în vremea lui ȘTEFAN CEL MARE

de Ion FOCȘENEANU

Ștefan cel Mare s-a urcat în scaunul Moldovei la 12 aprilie 1457, după ce zdrobise la Doljești pe Siret oastea feudală a lui Petru Aron, care ucisese pe tatăl său și începuse să plătească tribut turcilor. După victorie, poporul, boierii și clerul l-au ales domn pe cîmpia de lîngă Siret numită pînă azi Direptate.

Ștefan cel Mare a fost cel mai de seamă domn al Moldovei pe care a cîrmuit-o cu înțelepciune, pricepere și energie, timp de 47 ani, două luni și trei săptămîni.

Vrednic organizator și administrator, bărbat de stat luminat și patriot, mare comandant de oști, el a fost păstrat în conștiința și tradițiile maselor populare, pentru marile biruinți cîștigate împotriva cotropitorilor turci și pentru toate faptele de arme săvîrșite de oastea Moldovei, sub comanda sa, în lupta pentru independența țării.

Ajuns domn al Moldovei, în condițiile istorice create de luptele feudale pentru domnie, lupte care duseseră la întărirea puterii feudale a marilor boieri, la aservirea producătorilor direcți, la ruina economică și la decăderea politică a țării, Ștefan cel Mare a pășit cu energie la lupta pentru întărirea puterii centrale, înflorirea Moldovei și apărarea independenței ei.

Dar pentru înfăptuirea acestei opere, marele voievod avea nevoie de o armată care să nu mai constituie *monopolul militar al boierilor*, de o armată care să aibă o altă bază socială și alte misiuni decît cele avute pînă atunci.

★

Din puținele documente ce ne-au rămas, rezultă că înainte de Ștefan cel Mare, armata moldovenească avea un caracter tipic feudal. Ea se compunea din vreo 10.000 de călăreți grupați în *oastea de curteni* a domnului și în *cetele* marilor boieri. Misiunile acestei armate se limitau la luptele pentru cucerirea și păstrarea domniei. Ea nu purta războaie de apărare, căci țara fusese închinată regilor Poloniei și Ungariei, iar turcilor le plătea tribut.

În oastea de curteni a domnului se grupau boierii mărunți, proprietari de cel mult două sate. Unii domni își întăreau uneori curtea cu mercenari aduși de peste hotare.

Boierii din Moldova stăpîneau, încă din veacul al XIV, centre întărite cu denumirea de *curți*. Înăuntrul acestora, ei țineau *slujitori înarmați*. În caz de război, acești slujitori formau ceata cu care marele boier era obligat să participe la luptă alături de domn, iar în vremuri de pace constituiau elementul de constrîngere împotriva țăranilor dependenți de sub stăpînirea lor. Astfel de slujitori sînt semnalați în actele de mai tîrziu, emise de cancelaria lui Ștefan cel Mare.

Faptul că marii boieri dispuneau de trupe proprii este ilustrat și de amănuntul consemnat în acte, cînd marii boieri se angajau cu *puterea lor* să respecte, alături de voievozi, tratatele, chiar dacă aceștia n-ar ține seama de înțelegerea stabilită.

Cu o astfel de armată, Ștefan nu putea atinge obiectivele politicii sale. Dacă în prima treime a domniei sale s-a sprijinit și el pe oastea feudală, în a doua treime a domniei el a înlăturat treptat monopolul militar al marilor boieri și a transformat această oaste într-o armată de masă, a cărei bază socială o formau țăranii, tîrgoveții și boierii mărunți.

Astfel, în marile războaie de apărare a Moldovei, armata lui Ștefan cel Mare cuprindea următoarele categorii sociale: boierii și curtenii, tîrgoveții, țăranii liberi, în anumite împrejurări și țăranii dependenți.

★

Boierii și curtenii reprezintă moștenirea feudală, pe care Ștefan s-a sprijinit în acțiunile sale militare la începutul domniei.

În timpul lui Ștefan apare o categorie de ostași numiți *viteji*.

Cortegiul domnesc al lui Ștefan cel Mare (stînga); Hînsari, cavalerie ușoară cu misiunea de a da atacuri repezi și a urmări inamicul (dreapta) (Muzeul Militar Central)

Lăncier (Muzeul Militar Central)

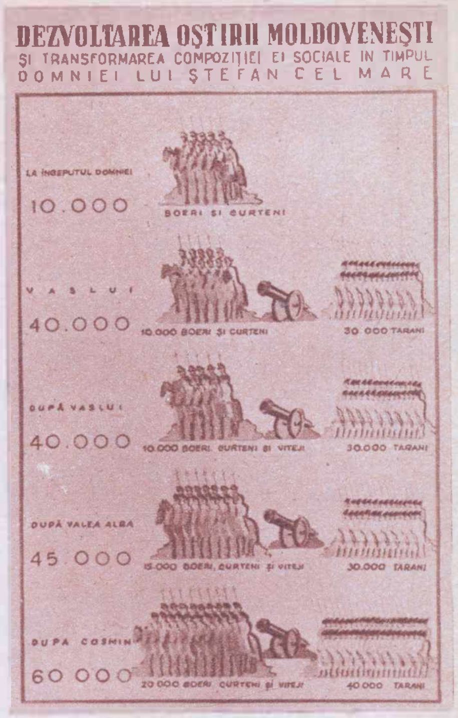
Viteaz (Muzeul Militar Central)

Buciumaşi (Muzeul Militar Central)

Pedestraş (Muzeul Militar Central)

In perioada de consolidare a domniei şi a statului, Ştefan a fost nevoit să se sprijine ca şi înaintaşii săi, pe o oaste călare regulată de tip feudal, formată din 10.000 de curteni şi boieri. El a mărit apoi efectivul acestei oştiri pînă la 15.000 călăreţi adăugîndu-i artileria. Treptat i-a schimbat şi compoziţia socială prin ridicarea ţăranilor care s-au bătut bine, la rangul de viteji şi trecerea lor în rîndul călărimii. Concomitent a chemat la arme şi masa ţărănească constituind pedestrimea ca forţă principală în marile lui războaie de apărare. Astfel domnul Moldovei a reuşit să închege o puternică armată moldovenească de 40.000 ostaşi. Veneţianul Muriano arată într-un raport al său, că spre sfîrşitul domniei lui Ştefan, această armată se putea ridica chiar pînă la 60.000 oameni.

(Muzeul Militar Central)

Ei sînt ridicaţi din rîndurile ţărănimii libere pentru fapte de arme.

Prezenţa tîrgoveţilor este arătată cu ocazia bătăliei de la Valea Albă. Nu se ştie dacă erau grupaţi pe steaguri, dar este de presupus că majoritatea lor serveau la tunuri şi participau la apărarea cetăţilor.

Ţărănimea apare ca forţă de masă în viaţa militară a Moldovei, cu prilejul evenimentelor care au urmat după cucerirea Chiliei. Răspîndindu-se zvonul despre o invazie turcească, ţăranii de pretutindeni au alergat la steaguri nechemaţi de nimeni, *„astfel că n-au rămas la vetre* — spune cronica — *decît femeile şi copii"*.

Această venire spontană la arme a fost folosită în mod creator de Ştefan cel Mare care trece la organizarea ridicării în masă a ţărănimii în caz de invazie. În toate marile războaie de apărare, dar mai ales în campaniile din 1475 şi 1497, Ştefan s-a sprijinit în primul rînd pe masele ţărăneşti ale oştirii la care participau chiar o parte din ţăranii dependenţi.

Prezenţa tot mai accentuată a ţăranilor în viaţa militară a Moldovei, i-a creat domnului posibilitatea de a îngrădi puterea militară a marilor boieri şi de a lupta victorios împotriva turcilor şi a altor invadatori.

★

Obligaţia principală din punct de vedere militar a categoriilor sociale care compuneau oastea lui Ştefan cel Mare era aceea de a participa în permanenţă la războaiele Moldovei alături de domn.

Boierii şi curtenii erau datori să ia parte la toate luptele, în ţară sau peste hotare. Toţi stăpînitorii de sate, mari şi mici, erau datori să meargă la oaste cu cete adunate din satele lor.

Dreptul de proprietate era legat de această obligaţie militară şi cine se sustrăgea de la îndeplinirea ei era considerat *hiclean* şi îşi pierdea domeniul.

În ceea ce priveşte pe ţărani, toţi cei care puteau lupta sau munci trebuiau să participe la marile războaie de apărare. Cei capabili să poarte armele constituiau, în mare parte, pedestrimea oştirii; ceilalţi erau folosiţi la întărirea cetăţilor şi taberelor, la închiderea drumurilor, tăierea copacilor, construirea ambuscadelor.

Un pasaj din cronica lui Dlugosz oglindeşte în mod categoric aceste obligaţii: *„Ştefan... nu chema la arme numai pe viteji şi boieri, ci şi pe ţărani, învăţînd pe fiecare să apere ţara. Dacă ar fi aflat pe un ţăran fără săgeţi, arc sau sabie... îl condamna fără milă la tăierea capului"*.

Ţărănimea din satele dependente avea şi ea obligaţii cu caracter militar ca: straja, munca la cetate şi chiar participarea la lupte.

★

Forţa numerică a oastei moldoveneşti, în prima jumătate a secolului al XV-lea, nu depăşea — aşa cum s-a arătat — numărul de 10.000 luptători formaţi din curtenii domnului şi cetele boiereşti, care constituiau împreună un *corp* de *oaste* cu caracter aproape regulat, un fel de oaste permanentă.

Cu timpul, Ştefan a ridicat forţa numerică a acestui corp de oaste pînă la 15.000 de luptători. Dar nu numai cifra de 15.000 de curteni reprezintă elementul nou, adus de către domnie acestui corp. Este mai important faptul că Ştefan i-a schimbat structura socială, lăsînd să se rărească rîndurile cetelor boiereşti şi îndesind pe acelea ale ţăranilor. Cunoaştem cel puţin două cazuri, după bătăliile de la Vaslui şi Cosmin, cînd domnul procedează la trecerea în masă a ţăranilor simpli în rîndul călărimii de curteni, sub numele de „viteji".

În afară de luptătorii care formau curtea domnului, Ştefan ridică în masă ţărănimea, pentru marile războaie de apărare. Prin contopirea corpului de curteni cu oastea ţărănească se închega o puternică armată de 40.000 oameni.

Din rapoartele lui Muriano, medicul lui Ştefan, rezultă că spre sfîrşitul secolului al XV-lea, domnul Moldovei putea strînge, în caz de nevoie, pînă la 60.000 oameni.

Ştefan cel Mare nu a fost însă beneficiarul pasiv al acestui avînt popular. El a închegat aceste forţe prin capacitatea de organizare, asigurînd gruparea şi conducerea lor.

Spre deosebire de oastea moldovenească din prima jumătate a secolului al XV-lea, care era formată numai din călărime, armata lui Ştefan cuprinde toate cele trei arme care caracterizează aspectul militar al Evului Mediu: călarimea, pedestrimea şi puşcaşii sau tunarii.

Călărimea era formată din curtenii domnului şi din cetele boierilor, constituind oastea regulată, al cărui număr a fost ridicat, cum s-a arătat, pînă la 15.000 de călăreţi. Ea era folosită în campaniile ofensive peste hotare, iar în marile bătălii de apărare era adesea pedestrită.

Pedestrimea era formată din ţărani care nu erau chemaţi decît în caz de invazie, constituind grosul oştirii şi elementul principal de rezistenţă în lupta de apărare. Efectivele pedestrimii au variat între 20—30.000 de oameni.

Tunarii apar pentru prima oară cu ocazia cuceririi Chiliei în 1456 şi apoi îi găsim acţionînd la Vaslui, Valea Albă şi apărarea cetăţilor. Numărul lor era desigur redus, fiind format din tîrgoveţi şi mercenari străini.

Unităţile de bază în care era împărţită oastea lui Ştefan cel Mare erau ceata şi steagul.

Ceata cuprindea un număr de 1000 de ostaşi, iar *steagul* un număr de 250. Rezultă că patru steaguri formau o ceată. Mai multe cete formau un *pîlc*.

Oastea lui Ştefan era comandată de „boieri" şi de „căpitani"; primii comandau cetele, iar ultimii steagurile.

O altă categorie de boieri comandanţi a fost aceea a *pîrcălabilor*. Atribuţiunile militare normale ale acestora erau în legătură cu apărarea cetăţilor, însă ei comandau deseori corpuri de oaste împotriva inamicului şi în afara cetăţilor.

★

Armamentul folosit de oastea lui Ştefan cel Mare diferea în raport de categoriile sociale care intrau în compunerea oştirii.

Boierii şi curtenii dispuneau de mijloace materiale pentru obţinerea unei îmbrăcăminţi şi unui armament asemănător cu acela al tuturor armatelor medievale din Europa acelei epoci. Curtenii erau înzestraţi cu arme procurate de curtea domnească.

Ţăranii, care formau elementul de bază în armată, au folosit îmbrăcămintea şi armele de luptă pe care ei înşişi le confecţionau în cadrul gospodăriei şi satului lor.

Călărimea moldovenească folosea în luptă, în primul rînd sabia, lancea şi arcul. Harnaşamentul era simplu şi uşor, uneori cu şei şi scări de lemn.

Pedestrimea era înarmată cu suliţă, arc, ghioagă sau fuşt, secure şi uneori cu scut. O parte din aceste arme simple erau confecţionate în tîrgurile Moldovei, iar majoritatea chiar în cadrul gospodăriei ţărăneşti.

Corpul tunarilor era înzestrat cu guri de foc care aruncau proiectile din piatră sau din metal.

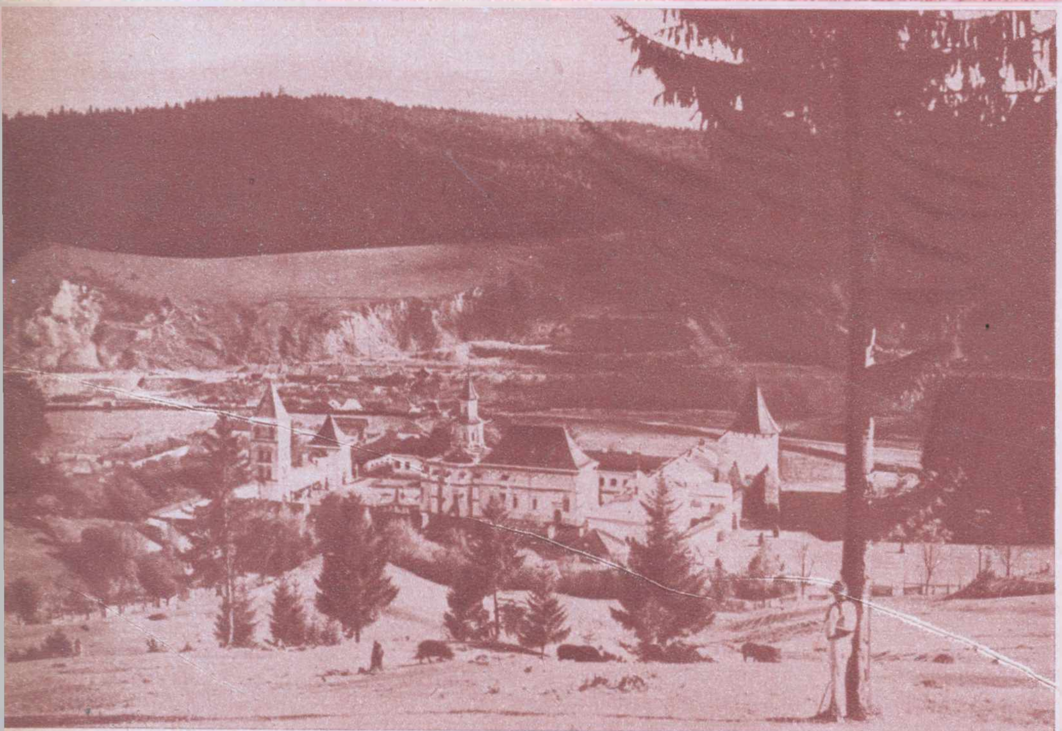
★

Cu această armată care oglindea capacitatea militară a voievodului şi virtuţile ostăşeşti ale poporului, sprijinindu-se pe un puternic sistem de fortificaţii permanente, Ştefan cel Mare a cîştigat strălucite biruinţi asupra cotropitorilor turci şi asupra tuturor duşmanilor care ameninţau independenţa ţării.

Amintirea acestei oştiri de ţărani şi a marelui ei comandant, care a învins puternice armate imperiale a rămas de-a lungul veacurilor vie în conştiinţa poporului romîn, constituind un scump tezaur al tradiţiilor noastre militare.

Arcaşii lui Ştefan cel Mare (Th. Aman) „...cind s-au apucat să facă mănăstirea Putna, au tras cu arcul Ştefan-Vodă dintr-un vîrvu de munte ce este lîngă mănăstire. Şi unde au agiunsu săgeata, acolo au făcut prestolul în oltariu... Pus-au şi pe trii boiernaşi de au tras, pre vătavul de copii şi pre doi copii din casă. Deci unde au căzut săgeata vătavului de copii au făcut poartă, iar unde au căzut săgeata unui copil de casă au făcut clopotniţa." (Ion Neculce—O samă de cuvinte).

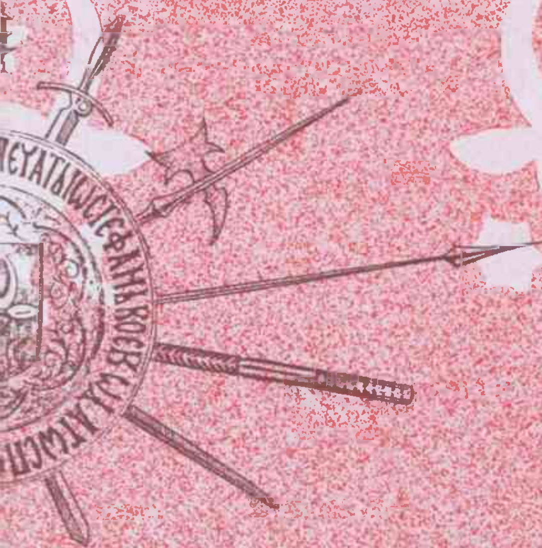
Mănăstirea Putna. A fost zidită pe timpul lui Ştefan cel Mare între anii 1466-1470. Distrusă de un puternic incendiu în 1484, la scurt timp, a fost reclădită şi înzestrată cu cele mai preţioase odoare. Mănăstirea a fost destinată să servească drept locaş de odihnă osemintelor marelui voievod, familiei şi urmaşilor săi. Aici se află mormîntul lui Ştefan cel Mare, alături de care se găsesc mormintele soţiilor sale (Maria, fiica lui Radu cel Frumos şi Maria de Mangup), a fiului său Bogdan-Vodă, a Mariei, soţia lui Petru Rareş, şi a lui Ştefăniţă-Vodă fiul lui Bogdan.

CI
S
DE

N C I
T E
ANI

Ştefan cel Mare şi aprodul Purice (Th. Aman). La 6 martie 1486, în lupta de la Scheia, Ştefan cel Mare zdrobeşte oastea turcească venită să cucerească Suceava şi să pună pe tronul Moldovei pe un pretendent, numit Hroit. „Ştefan-vodă cel Bun, cînd s-au bătut cu Hroit... la Schele pe Siretiu, au căzut calul cu Ştefan-vodă în războl. Iară un Purice aprodul i-au dat calul lui. Şi nu putè în grabă încăleca Ştefan-vodă, fiind om micu. Şi au dzis Purice aprodul: „Doamne, eu mă voi face o movìliţă, şi vino de te sui pe mine şi încalecă". Şi s-au suit pe dînsul Ştefan-vodă şi au încălecat pre cal. Şi atunce au dzis Ştefan-vodă: „Sărace Purice, de-oi scăpa eu şi tu, atunce îţi îi schimba numele din Purice Movilă"... Şi l-au şi făcut boler, aprodul s-au tras neamul Movileştilor, de au agiunsu de au fost şi domni dintru acel neam". (Ion Neculce — O samă de cuvinte).

Ştefan cel Mare cu Vrînceoaia şi cei şapte feciori ai săi. (D. Stoica — Muzeul Militar Central)

Ştefan cel Mare la Vaslui. (Basorelief de Mac Constantinescu şi N. I. Ionescu)

Steagul lui Ştefan cel Mare. (Muzeul Militar Central)

Biserica veche din Piatra-Neamţ, ridicată de Ştefan cel Mare în anii 1497-1498

LA CURȚILE HÎRLĂULUI

de Virginia ȘERBĂNESCU

Din ochiul de negură al zării clipește o geană de lumină, tivind horbota de pîclă care plutește peste vîrfurile copacilor. Cucoșul n-a dat încă de veste lumii că se apropie întîiul ceas al dimineții — ziua se mai îngînă cu noaptea. Stejărișul de pe dealuri se arată drumețului zorit ca niște pîlcuri de uriești.

Cît a fost în codru, calul a mers cu băgare de seamă, adulmecînd urma sălbăticiunilor. Acu, ieșind iar la drumul mare, întinde pasul să-ntîmpine, pare că, zorile ce se arată. Vreme de încă un ceas, din bolovănișul rătăcit în mijloc de cale, au scăpărat scîntei sub copita fugarului.

Apoi, s-a trezit zvoana gureșă a păsăretului felurit.

Și, cu întîile semne ale dimineții, desferecate din adîncurile cerului, călărețul a văzut, limpede, mijind deasupra crestelor de frunziș aprins spre rugină, meterezele Curților de la Hîrlău.

Aici, își durase Ștefan Vodă cuib de odihnă și desfătare pentru rarele clipe cînd putea răsufla de ostenelile domniei. Aici, domnea peste inima Domnului, Maria Rareș, soața mățearului Rareș, de lîngă care o smulsese cu ani în urmă dorința aceluia ce nu cunoștea stavilă în vrerile sale.

După o cotitură, repede și dreaptă, zidurile groase de piatră sură s-au așezat deodată de-a curmezișul drumului. Și prima suliță pe care a înfipt-o soarele să răzbată perdeaua de brumă, s-a rupt în bîrnele groase ale porții grele de stejar afumat, încununată cu țepuși de fier. Moldoveanul slobozit aici de îndemnul nopții, a descălicat lăsînd frîul pe oblînc și a umblat cîțiva pași să-și dezmorțească picioarele. Murgul a nechezat prelung, bucurîndu-se și el de popas. Călărețul și-a săltat cușma mai pe ceafă și a prins a bate cu pumnii în poartă. Hăulind, dealurile au dus pînă departe bătaia care destrăma liniștea din faptul zorilor...

Pe urma pașilor bătrînului paznic, slujitorul Măriei Sale, trecînd multe cămări și săli întunecoase, ajunse la ușa iatacului jupînesei Maria.

În încăperea mai mult lată, lumina soarelui de toamnă intra cu belșug, pălind flacăra țuguiată de la candelă, puind strălucire de sărbătoare pe argintul icoanelor și pulbere de aur în părul de culoarea fagurelui de miere al capului plecat sub iconostas. Pe divanul scund, acoperit cu blană de urs, sub scoarța măiestru înflorită de la perete, stătea tolănit un fecioraș nălțuț cu cîrlionți de beteală pe umeri. Să fi avut la vreo cinci primăveri. Copilul se juca tăcut cu un ditamai mîrtan cenușiu și mustăcios, aruncînd, din vreme-n vreme, o uitătură sfioasă spre maică-sa. De undeva, din adîncurile conacului, venea zvonul înăbușit al bătăii spetelor de la războaiele de țesut.

Cînd zgîrie Sultana la ușe, Maria bătu o ultimă metanie, încheindu-și ruga de dimineață și se înălță întorcînd spre fiu-său cei mai frumoși ochi ce-au furat vreodată unduirea străvezie a apelor.

— Petru, ridică-te!

Potrivi straiele boțite în hîrjoana cu Bazbuzuc — „sultanul motanilor de la Hîrlău" cum îl numea băietul — apoi se așeză în jilțul de lîngă soba de zid, tocmindu-și haina lungă de catifea cenușie, cu poalele și mînecile tivite cu blană subțire de vulpe roșietică. Bătu din palme. Sultana intră, trăgînd după ea, de pulpana surtucului, pe drumețul care se ținti sfios dincoace de prag, cu ochii plecați, după cuviință.

— Aud că vii cale lungă de-o noapte încoace.

— Tocmai de la Suceava, cinstită jupîneasă. Mă trimite Măria Sa.

— Nevrednică mi-e casa de-o solie atît de strălucită. Ce poruncește Măritul nostru Stăpîn?

— Măria Sa Ștefan Vodă trimite veste că voește să mîie sîmbătă la asfințit spre sfînta duminică la Curțile Hîrlăului, voind iarăși Măria Sa să caute vînat prin partea locului.

Obrajii micului Petru se-mbujorară deodată și ochii-i sclipiră. Se ridică pe vîrfuri vrînd să dea glas, dar maică-sa puse degetul la gură și-l îndemnă la liniște, apoi tăcu o clipă cătînd să deslușească de nu au vorbele și un alt înțeles mai de taină. Lămurindu-se într-un fel, se vede, se sculă din jilț:

— Du răspuns Măriei Sale, Ștefan, că Maria Rareș îi sărută dreapta și porțile Hîrlăului s-or deschide sîmbătă la asfințit, spre sfînta duminică și toți ne-om pleca cu sfială genunchii spre netărmurita cinste ce ne-o face Stăpînul Moldovei.

Maria tăcu și-n liniștea iatacului se auzi numai sforăitul lui Bazbuzuc și zumzetul unei albine amețită de fumul de tămîie care ardea, molcom, într-un pocal de argint. Firul subțire de mireazmă sfințită se ducea să se rupă în grinzile afumate ale tavanului. Condurul jupînesei bătu cu nerăbdare în podeaua pietruită. Ca trezit dintr-un vis, solul se-ndoi de mijloc și se smuci spre ușe, amețit de căldura cămării, și arătarea de lumină a Mariei.

— Mamă, zbucni Petru, trăgînd-o de poala hainei, mămucă, vine Vodă?

— Vine!

Din spatele iatacului o scoarță se dete în lături și o fetiță bălaie se rostogoli, împiedicîndu-se de velința de pe jos.

— Irinucă, de unde vii singură? Unde-i Bălașa?

— Nu tiu, mămucă.

Maria o adună în brațe și se apropie de fereastră. Petru se sui pe laviță să privească și el afară. Maică-sa îi netezi părul, uitîndu-se după călărețul care-ncăleca în curte murgul adăstat. Poarta se deschise larg.

— Mamă, Măria Sa Ștefan e frumos la chip?

— Frumos, Petru ... ca tine, de frumos murmură Maria, petrecînd, cu ochi umezi, solia ce se pierdea în zare.

Apoi deodată, ca zorită de-o aducere aminte, o lăsă pe Irinuca-n jilț și bătu repede din palme.

Sultana veni în fugă.

— Adu-mi-l pe Gheorghieș.

Vătaful se arătă îndată la porunca jupînesei. Era om copt după cum arăta spicuirea albă din chică. Căutătura lui ageră spunea că știe a tîlcui ițe cît de încurcate. Nu-i trebuiau vorbe multe să cuprindă anume înțelesuri și iscusința minții îi ținea loc de știință de carte.

— Gheorghieș, gătește pe cel mai vrednic roib din grajd și purcede la drum. Du-te ca vîntul pînă la Baia. Să te oprești la Sfinția Sa episcopul Andrei să-i duci vorbele aiestea de la mine: „Jupîneasa Maria Rareș mă îndeamnă să vă spun că a venit vremea și vă poftește pentru duminică ce-o să-ncheie șirul ăstei săptămîni, la Curțile Hîrlăului".

Gheorghieș aruncă o iscodire ascuțită în ochii jupînesei Maria.

— Nimic alt. Atît. Sfinția Sa va înțelege.

Și fiindcă vedea că tot nu se urnește, Maria își împreună sprîncenele într-o unduire subțire de mînie. Apoi, ridică capacul unui sipețel de lemn de trandafir, scrijelit cu aur și așchii de sidef, scoase o pungă de piele gîtuită cu șiret de mătase și-o întinse vătafului.

— Ai aici destui galbeni să nu duci lipsă de nimic pe drum, numai să bagi de seamă la lotri.

Gheorghieș ieși pe sală cu inima îndoită, apoi plecă mormăind cu grai nedeslușit în barba stufoasă.

*

În grădina prejmuită de zid înalt și alb a episcopiei de la Baia, de o parte și de alta a aleii, pietruită cu grijă, în straturi frumoase, se scutură cei mai de pe urmă trandafiri...

Gheorghieș pătrunse stîrnind toți cîinii de pe uliță. La auzul tropotului, sfinția sa episcopul de Baia se trase spre fereastră să vază ce-i. Zărind moldoveanul ce descăleca, fața i se lumină deodată. Trase repede perdeaua la loc și se plimbă cu pași mărunți, cu mîinile la spate, prin mijlocul cancelariei.

Gheorghieș fu adus de Fra Iosef care pieri pe dată.

— Prea sfinte, mă trimite stăpîna mea, Jupîneasa Maria Rareșoaia. (Episcopul încuviință din cap, în semn că știa). Vă vestește că a venit vremea și vă așteaptă duminica ce-o să încheie șirul ăstei săptămîni, la ospăț, la Curțile Hîrlăului.

Un zîmbet fericit înflori pe fața roșcovană, sub cununa de păr cărunt a episcopului Andrei:

— Mulțumesc frumos de poftire Jupînesei Maria și să-i spui că vin negreșit.

Gheorghieș bătu botforii și ieși. Îi era de grabă să plece dintre popii aceia care căutau tot pe de lături, ferindu-se să se uite-n ochii omului. Ceva îi tot spunea că ei nu folosesc vorba spre a-și descoperi gîndurile, ci mai de grabă să îmbrobodească cugetul cel adevărat.

Rămas singur, sfinția sa își frecă palmele dînd semne de mare bucurie; apoi mîngîie cheița de aur ce-i atîrna de lanțul de la gît, cheiță cu care încuiase în sertar hrisoavele pecetluite aduse de Fra Ludovico de la Roma.

— Cum se potriveşte, murmură el, să vedem dacă acum prea sfîntul nu-mi va da locul făgăduit în Înaltul Conciliu...
Scoase apoi capul pe uşe şi strigă:
— Să vie Fra Ludovico.
Veşnica umbră a lui Fra Antonio se desprinse dintre zidurile săliţei şi se întoarse cu cel chemat.
— Lăudat să fie domnul. M-aţi chemat, Monseignore?
— Amin. Da, Fra Ludovico. Cred că luncа ce vine, vei porni spre Vatican cu o veste mare. Dumnezeu care protegueşte biserica cea dreaptă catolică şi urmăreşte să aducă pe calea adevărată pe toţi ereticii, ne ajută şi în împrejurarea aceasta. Palatinul e ca şi cucerit.
Fra Ludovico se înclină cu adîncă mulţumire de cele auzite:
— Dominus nobiscum! ...

★

Şase lumînări înalte de său ard în sfeşnicul de argint cu şase braţe de pe scrinul din iatac.
Afară şiruie întîia ploaie a acelei toamne. A venit aşa, deodată cu iz de vifornită, alungată de prin stepele tătăreşti. Vîntul şuieră dînd tîrcoale curţii şi, cu tumbe şi plecăciuni de măscărici, pofteşte la horă frunzele desprinse de pe ramuri. Din încheietura de piatră a zidurilor, un taraf de greieri ţîrîie încet şi trist probodul verii care a murit.
Maria Rareş se odihneşte pe acelaşi divan scund, acoperit cu blană de urs, unde se juca fiu-său cu zile-n urmă. Aurul firelor de beteală, împletite-n ţesătura de borangic a hainei, o acoperă pînă la călcîie şi, se ia la întrecere-n strălucire cu părul frumos despletit pe umeri, răsfirat pînă dincolo de mijloc. Îşi reazimă capul de perine moi, de catifea, înalt sprijinite pe perete ... Focul arde trudind, în vîlvătaia lui, zbuciumul sufletului ...
A trecut de mult asfinţitul sîmbetei spre sfînta duminică. Şi luna ar fi suit şi ea cale de multe suliţe pe cerul nopţii pînă-n afundul smălţuit cu stele, de n-ar fi îmbrobodit-o în horbotă păcurie norii grei de furtună.
În jilţul de lîngă dogoarea sobei de zid şade acum Ştefan, Voevodul Moldovei.
A lepădat de dinainte de cină hangerul scurt cu mîner de aur, bătut în pietre scumpe şi pieptarul urzit din zale, mărunte, de argint. Poartă doar haina de catifea castanie încheiată în bumbi de aur şi tivită la mîneci cu dantelă urzită tocmai în Cetatea Veneţiei. De sub pletele bălaie prin care s-au rătăcit ici colo cîte un fir cărunt preatimpuriu, coboară pe pieptul lat un lanţ gros de care atîrnă o cruce ţintuită în rubine. Ştefan nu e înalt de stat, da-i bine legat şi semeţia-i vine mai degrabă de pe fruntea boltită deasupra ochilor albaştri prin care trec fulgere, cînd se mînie sau cînd porunceşte. Călare pe calul său alb, în frunte de oaste, crezi c-a pornit Ceahlăul însuşi să lupte, atît de mîndru stă coiful pe fruntea cuprinsă acum între palme.
— Măria Ta, ce te chinuie? Au nu ţi-ai lăsat grijile ţării la Suceava pe seama Sfatului de boieri?
— Mario, Mario, grijile ţării le-oiu duce cu mine şi la Putna în gropniţa strămoşilor să-mi ţie de trecere de vreme şi pe ceia lume.
— Ştefane, te munceşte un gînd ascuns şi nu vrei să mi-l spui?
— Mă muncesc mai multe, Marie, răspunse glasul domol al Domnului, apoi ridicîndu-se dintr-odată din jîlţ şi oprindu-se în faţa jupînesei o ţinti în lumina ochilor verzi: Marie, ce caută vlădica de la Baia mîine aici, la Hîrlău, că nu-mi amintesc să-l fi poftit?
Maria păli de repezeala întrebării, dar nu-şi pierdu cumpătul şi iscodi uimită:
— Da de unde ştii, Măria Ta, că vine la ospăţ?
— Eu ştiu tot, de bună seamă, că de aia am ochi şi urechi pînă-n fundul ălor mai uitate cătune. Marie, de ce vine popa catolic?
— Un sol, repezit ieri la amiaz, m-a vestit în taină că sfinţia sa aduce carte cu hrisov de mare preţ pentru liniştea dreptei credinţe.
— De la cine hrisov?
— De la însăşi Vlădica Petrea de la Rîm.
— Şi de ce nu mi-l aduce la Suceava? Au de unde avea veste că era să mîi aici?
Maria plecă capul cu tăcere vinovată.
— Care va să zică au început acu popii a cere ajutor printre cinstitele jupînese ale Moldovei? S-au gîndit că iatacul e poate o cale mai potrivită pentru urzelile lor ascunse? Sîngele lui Ştefan începu să fiarbă: şi dumneata ce răspuns i-ai dat, jupîneasă?
— Slăvitul meu stăpîn, nu te mînia de-a surda, tocmai pentru tîlcul politicesc al Măriei Tale nu puteam decît să-i urez bun venit.
Furia lui Ştefan se domoli ca o furtună de vară, se opri din înconjurul cămării şi o privi din nou:
— Marie, nu eşti numai frumoasă dar ai şi minte ageră... cam prea ageră, şopti Domnul ca pentru sine... Ai dreptate, de ce să mă mînii? Au Io, Ştefan Voevod care am biruit cu ajutorul lui Dumnezeu cel atotputernic, năvala necredincioşilor o să mă încurc în fustele unor popi catolici sau o să dau capu-nainte, ca un păianjen buimac, ademenit în urzeala viclenelor uneltiri?

. . . .

Ploaia a contenit odată cu zorile lăsînd pulbere de lacrimă în căuşul frunzelor în acea duminică după ceasul liturghiei.
Întors de la biserică, Ştefan nu-şi mai putu stăpîni uimirea dînd ochi cu episcopul de la Baia şi patru călugări papistaşi, stînd pe jîlţuri în cămara de oaspeţi.
— Sfinţia Voastră, aici? Ce vînt bun vă aduce-n calea noastră?
— O biată întîmplare, Serenissimă Alteţă, spuse episcopul ridicîndu-se din jîlţ, par-că şi mai înalt în sutana neagră tăiată de brîul lat de atlas violet.
— Aşteptăm cu nerăbdare, sfinţia voastră, să ne împărtăşiţi şi nouă fericita întîmplare care vă face oaspetele nostru...
Episcopul se aplecă adînc:
— Mulţumim Alteţei Voastre de cinstea ce ne-o face. Venind fratele Ludovico, care cere umilit îngăduinţa să se plece Alteţei Voastre, cu solie pecetluită de la Sfîntul Scaun, am pornit să v-o aducem la Suceava şi iată că în apropierea Curţilor de la Hîrlău, unul din armăsarii de la rădvan s-a rănit la un picior. Am înţeles atunci că-i semn de la dumnezeu să ne oprim. Şi-am lăudat numele lui cînd am aflat că însăşi Alteţea Voastră este aici.
— Cam întortochiat drum ai luat, prea sfinte, ca să ajungi de la Baia la Suceava! De ce atît ocol? întrebă Ştefan privindu-l drept în ochi.
Episcopul Andrei plecă smerit privirea şi răspunse binecuvîntînd, cu dreapta, pe cei de faţă:
— Căile domnului sînt adesea întortochiate cînd o cere dreapta lui credinţă.
— Amin, încuviinţă Voevodul.
Două uşi se deteră în lături şi un copil de casă vesti cu glas tare:
— Măria Ta, ospăţul este gata şi aşteaptă să-l cinsteşti.
Pe prag, jupîneasa Maria Rareş îşi aştepta oaspeţii. Vodă îi întinse mîna dreaptă şi o duse pînă la masă.
Aceasta era camera cea mai mare din cetate. Scundă, dar lată şi mai cu osebire lungă, cu pardoseala de piatră, avea pe pereţi capete de cerbi cu mîndreţe de coarne şi arme de vînătoare agăţate jur împrejur. În mijloc, o masă lungă pe picioare groase, aşternută cu faţă de masă strălucitor de albă din pînză de in topită; pe masă talere şi cupe se argint înflorit şi vase de cleştar care aruncau zeci de focuri la lumina jarului din sobă. Jur împrejur, jîlţuri de lemn cu spetează înaltă.
Părintele Amfilohie spuse rugăciunea ridicînd slavă domnului pentru belşugul bucatelor şi binecuvîntă ospăţul.
În fruntea mesei, Ştefan Vodă lumina ca un soare în hainele albe de catifea aleasă cu fir de aur; de-a dreapta Măriei Sale, episcopul de la Baia şi lîngă sfinţia sa, frumoasă ca un răsărit

de lună, jupîneasa Maria, cinstita gazdă, cuprinsă-ntr-o haină de brocat de mătase verde, cu mîneci căptușite cu samur, cu cercei lungi și grei bătuți în smaralde, asemeni paftalei de la brîu, cu fruntea încinsă de o maramă subțire ca un vis. Alături, fratele Ludovico. De-a stînga Domnului, pîrcălabul Luca Arbore, apoi jitnicerul Stavăr, paharnicul Ulea, boierul Șendrea, purtînd toți bogate catifele și brocate, hanghere cu mînere de argint bătute cu pietre scumpe și lanțuri groase de aur după gît, ținînd cruci de filigran cu nestimate. Fra Ludovico se uita curios la stuful bărbilor, la pletele și mustățile boierilor...

Belșugul bucatelor începu să se reverse spre masă adus de slujnice pe tablale de lemn de cireș încrustate cu argint: fazani împănați, purcei fripți, întinși de-a-ntregul pe tipsii, găini cu coajă rumenă, crapi uriași de cîteva oca fiecare, un castron cu sarmale, turte dulci, struguri cu bobul cît pruna, pere zemoase pîrguite și cîte și mai cîte alte bunătăți s-au a dus la acel ospăț domnesc.

Și peste toate curgea ca un rîu de apă vie, dătătoare de viață, Cotnarul galben-verzui ca untdelemnul de măsline.

Un boier al Măriei Sale lua întîi credința la fiece fel de bucate, apoi întindea Domnului talerul; iar paharnicul Măriei Sale gusta dintîi vinul, luptînd să steie treaz pe picioare, căci era greu să ții pas cu Ștefan care bea zdravăn păstrîndu-și totdeauna mințile întregi, fără urmă de amețeală.

Vorba de însuflețire în jurul mesei, ba pe la capătul de jos mai îndrăzniră să se arate și vreo două snoave și gînduri de duh.

Episcopul de Baia strecură în șoaptă vecinei sale:

— Cinstită jupîneasă dacă Alteța Sa o semna documentul, văd într-un viitor foarte apropiat coroana Moldovei pe fruntea aceasta albă.

— Nu mă ispiti, prea sfinte.

— Nu e ispită, e adevăr, și cînd veți fi Doamna Moldovei ne-ați făgăduit să botezați feciorii în credința cea dreaptă catolică.

Un zîmbet de amară îndoială flutură pe buzele Mariei: știa acum că visul ei de mărire murise, cum moartă era și nădejdea de a-l vedea vreodată pe Petru în scaunul domniei. Se grăbi să schimbe vorba căci băgă de seamă că Ștefan îi privea cu osebită luare-aminte.

Pîrcălabul Luca Arbore ridică cupa cu Cotnar:

— Să bem și să închinăm pentru slăvitul nostru Voevod, Ștefan Mușatin!

— Trăiască Măria Sa Ștefan, urară boierii.

— Boieri dumneavoastră vă mulțămesc. Să trăiți și domniile voastre pentru prea binele moșiei noastre.

Episcopul Andrei cuprins de o nedeslușită temere și simțind mereu asupra-și țintit ochiul Voevodului socoti că trebuie să zorească clipa sorocită, și, nemaiașteptînd sfîrșitul mesei, scoase din lăuntru hainei un sul de pergament.

— Iată Serenissimă Alteță hrisovul ce vi-l înmînează prea sfîntul părinte, de la Roma, din Cetatea Vaticanului.

Nările lui Ștefan se-nfiorară, cît o sclipire de teacă, privirea i se încrucișă cu a pîrcălabului Arbore, apoi, împotriva obiceiului Curții, luă pergamentul, rupse pecetea de ceară roșie și ceti cu luare-aminte. După ce termină, îl păturí cu grijă și grăi boierilor:

— Boieri dumneavoastră, cu mare cinste ne acopere prea sfîntul vlădică de la Cetatea Vaticanului, numindu-ne „atletul lui Christ" pentru lupta neostoită împotriva semilunei păgîne... Și întorcîndu-se către episcop:

— Mulțumim sfinției voastre de solie, asemeni fratelui Ludovico și ne simțim nevrednici de marea cinste, căci n-am făcut altceva decît să ne apărăm moșia și dreapta moștenire de la străbuni; dar iată că balaurul păgîn mișcă iarăși solzii spurcați și ca să ne abatem asupra lui cu dreaptă năpastă mai ne trebuie și altceva decît vorbe de laudă, că neamul turcului e mult ca frunza și iarba cîmpului și ne trebuie ajutor de oaste și galbeni. E datoria sfîntă a tuturor Crailor creștini să se ridice toți ca un zid și să nu ne lase singuri la greu ca pînă acum. I-am răzbit, nu spun că nu, aș vorbi cu păcat, că bun și mare a fost dumnezeu, da i-om putea răzbi mereu?

— Apoi, Ilustrissime, tocmai de asta voiam să vă vorbesc: mai am încă un hrisov la mine, spuse episcopul zîmbind și scoțînd un alt pergament pecetluit căruia îi rupse încet sigiliul și îl așeză deînaintea Voevodului: dacă Alteța Voastră semnează, urmă el arătîndu-i slovele, prea sfîntul părinte se leagă cu jurămînt înfricoșat, să dea toate ajutoarele cerute.

Chipul lui Ștefan se-nroși și păli pe rînd, citind hrisovul.

Stătu un timp să-și adune firea apoi întrebă rar și apăsat:

— Vra să zică Roma și întreg apusul leagă ajutorul de trecerea Moldovei la catolicism?

Un murmur se ridică printre boieri ... Maria se albi la față. Voevodul era crunt la mînie și toți se temeau de tunetul furtunii.

Dar iată că, neașteptat, Ștefan zîmbi și vorbind episcopului:

— Da bine sfinția sa cu ce să-mi pun parafa, dacă nu am pană?

Cei de față încremeniră: Ce-avea de gînd Vodă? Părintele Amfilohie se ridică în picioare... boierii mai tineri puseră mîna pe straja hangherului ...

Fra Ludovico, prevăzător ca toți frații săi, se repezi și întinse lui Vodă o pană și o călimară pe care o adusese cu sine.

O clipă, episcopul Andrei de la Baia își clăti capul și aruncă o privire de triumf boierilor încruntați.

Ștefan strecură anume căutătură piezișe, de nimeni zărită, spre fereastra din dreapta ... făcu loc pe masă, răsturnînd ca din greșeală pocalul de aur care se rostogoli cu zgomot mare pe pardoseala de piatră. Nimeni nu luă seama la două umbre ce se mișcară din dreptul ferestrei... Vodă netezi hrisovul cu dosul mîinii stîngi, ... luă pana ... o muie în călimară și o plecă deasupra pergamentului ...

Era atît de cumplită tăcerea ... atît de încordată groaza inimilor ce băteau să se spargă-n pieptul moldovenilor, că toți săriră de o spaimă neînțeleasă cînd, în urma unui tropot îndesat, descălecă cu zarvă și zbucni pe ușă un oștean înzeuat și plin de colb, răcnind cît îl duceau puterile:

— Tătarii ... Măria Ta!

— Ce spui ?? !!

Pana căzu din mîna lui Ștefan, stropind cu pete negre hrisovul. Voievodul se ridică și, făcînd semn unui curtean să-i aducă zalele, se-ntoarse smerit spre episcop:

— Altădată sfinția ta ... Acum, vezi, ne chiamă Țara ...

CERCUL cu pendul

de Ion STOCA
activist voluntar

Cercul cu pendul este un aparat simplu, cu care se poate controla atitudinea trăgătorului în timpul tragerii. El se compune dintr-un cerc metalic, gros de 2-3 mm, avînd un diametru de 6-7 cm (fig. 1). Pentru construirea cercului se pot utiliza segmenţi uzaţi, auto sau moto, cu

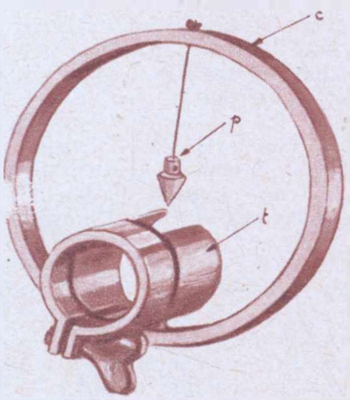

Fig. 1 c = cercul metalic; t = tubul cilindric; p = pendul

diametrul arătat. În nici un caz, diametrul nu trebuie să treacă de 7 cm la începutul

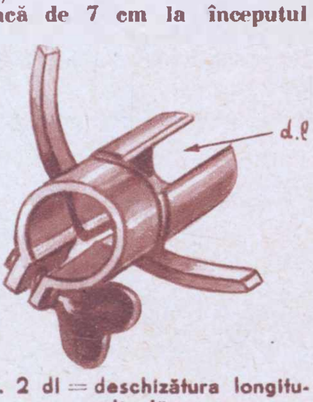

Fig. 2 dl = deschizătura longitudinală

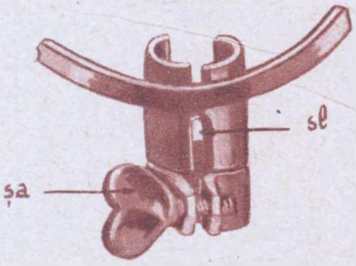

Fig. 3 sl = spintecătura longitudinală; şa = şurub cu aripioare

instruirii trăgătorilor. Pe măsură ce ei se perfecţionează, se pot folosi şi diametre mai mari.

In interiorul cercului se sudează un tub cilindric, lung de 3 cm, cu pereţi groşi de 1-1,5 mm (fig. 1). Diametrul interior al tubului trebuie să fie ceva mai mare decît diametrul ţevii la gura ei, astfel ca aceasta să poată intra uşor în tub. Pe o porţiune de 2 cm, tubul cilindric are o deschizătură longitudinală (fig. 2), avînd lărgimea bazei cătării de la arma ce se foloseşte. Pentru fixarea aparatului pe ţeavă, tubul are, la partea inferioară, o spintecătură longitudinală ai căror pereţi se strîng cu un şurub cu aripioare (fig. 3). Capătul anterior al tubului nu trebuie să treacă în afară de gura ţevii.

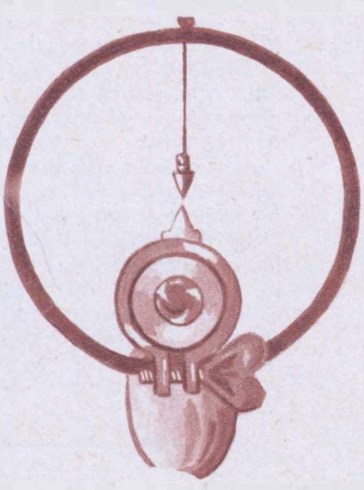

Fig. 4 Cercul cu pendul montat la armă

Ultima parte a aparatului, o constituie un pendul (fig. 1), fixat de cerc în partea opusă locului unde este fixat tubul cilindric. Pendulul trebuie să cadă deasupra cătării cînd arma este ţinută cu aparatele de ochire în planul vertical (fig. 4).

Cercul cu pendul se foloseşte la antrenamentul în executarea ochirii şi a executării întrunite a regulilor şi procedeelor de tragere; executarea tragerilor în poligon. În ambele cazuri el se montează la gura ţevii (fig. 4).

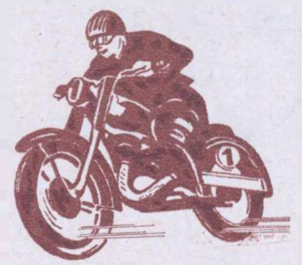
În primul caz, instructorul poate urmări dacă executantul ţine corect arma în mînă, cu alte cuvinte verifică dacă aparatele de ochire (înălţătorul şi cătarea) sînt în plan verical de tragere. Cînd aparatele de ochire nu sînt în plan vertical de tragere, pendulul nu va cădea deasupra vîrfului cătării, ci alături. Instructorul mai poate urmări şi dacă executantul îşi ţine respiraţia şi păstrează liniştea după ce a luat linia de ochire. În caz contrar, pendulul va face mişcări, mai mari sau mai mici, în raport de temperamentul celui instruit.

La tragerile în poligon, atît instructorul cît şi trăgătorul, pot urmări dacă se aplică cele învăţate la însuşirea regulilor şi procedeelor de tragere. Calmul, nervii şi întreaga gamă a emoţiilor trăgătorului sînt materializate de pendul. La primele cartuşe trase, se dă posibilitatea instructorului să înregistreze greşelile ce se fac şi să cunoască temperamentul celui instruit. Trăgătorul, pe lîngă cunoaşterea greşelilor proprii, are ocazia să-şi facă singur educaţia voinţei, prin înfrînarea nervilor şi păstrarea calmului.

Vedem deci, cum folosirea cercului cu pendul la trageri, elimină greşelile în ţinerea armei şi executarea ochirii.

Acest aparat a fost introdus la „Uzinele 23 August" şi folosirea lui a dat rezultate bune. El se poate uşor construi de fiecare organizaţie de bază.

CONCURSURI REGIONALE MOTO

Duminică 24 martie bucuria cerului de început de primăvară se înfrăţea la Tg. Mureş, cu bucuria tineretului care urmărea cu înfrigurare pregătirile concursului de motociclete. Era o zi neobişnuit de caldă. Ici, colo, la capăt de ramuri se iviseră, străfulgerări de zîmbete albe, cîteva petale de flori de cireş... Cînd ceasurile din turle au început să sune anunţînd zorile, străzile oraşului erau gătite de sărbătoare, locul de parcare şi startul pentru pornirea concurenţilor desenate, fanfara şi postul de radioamplificare prezente. Maşinile de însoţire sosiseră, aşteptînd să închidă coloana concurenţilor. La semnalul starterului, au pornit, la interval de un minut, 34 concurenţi şi două concurente (deşi au fost înscrişi 67). Traseul de 127 km, se desfăşura pe itinerariul Tg.-Mureş — Reghin — Deda şi retur. Nu a fost nici un accident. Cursa a fost cîştigată în ordine de Kovacs Gabor, Moga Ferencz, Szasz Ştefan şi cele două concurente Dostal Maria, Dobriban Maria. Pe echipe: 1) Echipa O.B., A.V.S.A.P. „Simo Geza" — Tg. Mureş; 2) Echipa Clubului Auto-Moto regional.

Împărţirea premiilor — la a căror procurare au colaborat şi conducerile întreprinderilor mari din oraş — a avut loc seara în cadrul unei mese tovărăşeşti. Încurajaţi şi fericiţi de succesele acestei zile, campionii A.V.S.A.P. ai Regiunii Autonome Maghiare se pregătesc să ia parte la campionatul republican din luna aprilie la Bucureşti.

Adalbert ŞIPOŞ
Preşedintele comitetului regional A.V.S.A.P.
Regiunea Autonomă Maghiară

★

Un concurs asemănător — ne scrie corespondentul Nicolaescu Ath. — a avut loc în aceeaşi zi şi în regiunea Stalin. La întrecere au participat 23 concurenţi. Primele locuri au fost cîştigate după cum urmează: Iano Iosif, Kovacs Ladislau şi Bud Lazăr.

★

Şi din regiunea Hunedoara ne soseşte vestea că a avut loc un astfel de concurs moto, care s-a bucurat — aşa cum ne informează corespondentul Nicu Sbuchea din Haţeg — de un succes deplin. La terminarea concursului primii clasaţi au fost: Munteanu Ion (raionul Ilia), Debucan Cornel şi Crişan Cornel (ambii din raionul Haţeg). Pe echipe, concursul a fost cîştigat, în ordine, de următoarele raioane: Haţeg, Ilia, Petroşani.

Cum să ne orientăm NOAPTEA

de N. CRISTESCU

În general, spunem despre o persoană că știe să se orienteze. atunci cînd se descurcă ușor într-o situație oarecare. Adevăratul sens al cuvîntului provine însă din cuvîntul latinesc „oriens" care însoamnă „răsărit", adică punctul cardinal cel mai important încă din vechime, care reprezintă direcția din care răsare soarele, izvorul de lumină și căldură al pămîntului. În mod obișnuit, prin orientare în teren se înțelege determinarea direcției punctelor cardinale: nord, sud, est, vest.

Fiecăruia ni s-a întîmplat poate în copilărie să ne rătăcim prin pădure, într-un lan de porumb înalt, sau să găsim noaptea cu greu direcția pe care să ne deplasăm, chiar dacă ne aflam pe un teren cunoscut, din cauză că nu știam să ne orientăm. Necesitatea de a cunoaște cîteva procedee de orientare pe teren, mai ales noaptea, pe ceață sau ninsoare, cînd vizibilitatea este redusă, apare evidentă pentru fiecare

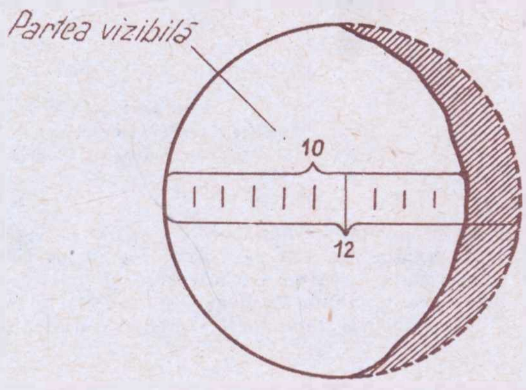

Fig. 2

Punctele cardinale se determină pe teren cu ajutorul busolei, a aștrilor ce pot fi văzuți pe cer ziua și noaptea, sau prin observarea diferitelor semne caracteristice la unele obiecte de pe teren.

Orientarea cu busola este simplă și sigură. Pentru a se putea lucra noaptea, acul magnetic este de obicei acoperit cu fosfor spre a fi vizibil, iar materializarea pe teren a direcțiilor se poate face cu ajutorul unor felinare fixate pe direcțiile respective.

Cel mai ușor și obișnuit procedeu de orientare noaptea, este orientarea după *Steaua polară*, care arată totdeauna direcția nord. Problema ce se pune este numai de a ști cum să o găsim pe bolta cerească și bineînțeles, să avem o noapte senină. Pentru aceasta se caută mai întîi constelația Carul mare, care se prezintă sub forma unui car format din șapte stele. Pentru a găsi Steaua polară, se prelungește de cinci ori dreapta care trece prin roțile din urmă ale Carului mare, pînă cînd întîlnim o stea mai luminoasă (fig. 1). Vara prelungirea se face spre dreapta, iar iarna spre stînga. Odată găsită Steaua polară, se jalonează direcția spre ea cu ajutorul a două felinare și se obține astfel direcția nord-sud.

Sînt situații cînd, din cauza norilor parțiali, nu poate fi văzut nici Carul mare și nici Steaua polară, în schimb se vede Luna. Se știe că Luna plină se găsește în partea opusă Soarelui. De aici rezultă că la ora 6, Luna indică direcția vest (la aceeași oră, Soarele se găsește la est), la ora 24 direcția sud și la ora 18 direcția est.

În caz general însă, cînd nu e Lună plină, determinarea punctelor cardinale se face ceva mai greu. Este nevoie să avem un ceas și să procedăm după cum se arată mai jos.

Se împarte diametrul Lunii, presupusă plină, în 12 părți egale, corespunzătoare celor 12 ore de pe cadranul ceasului și se apreciază cîte din aceste părți se cuprind în partea vizibilă a Lunii (în exemplul luat în figura 2 se cuprind 10 diviziuni).

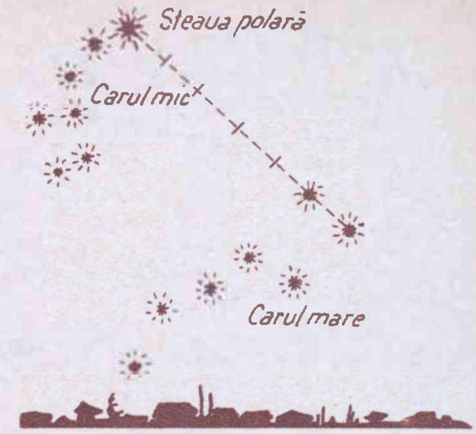

Fig. 1 Găsirea Stelei polare pe bolta cerească

Se citește pe ceas ora cînd se face observarea și se adaugă sau se scade numărul diviziunilor din porțiunea de diametru vizibil, obținîndu-se astfel ora cînd pe actuala direcție a Lunii se va afla Soarele. Dacă este vizibilă partea stîngă a Lunii, numărul diviziunilor se adaugă, iar dacă este văzută partea dreaptă, atunci se scade. Pentru a nu greși cînd se face adunarea sau scăderea, e bine să reținem următoarea regulă. Se adună cînd Luna are forma literei „a" și se face diferența cînd are forma literei „D", așa cum se arată în fig. 3. În exemplul luat, citirea s-a făcut la ora 4, este vizibilă partea stîngă a Lunii și se văd 10 părți din diametru ($4 + 10 =$ ora 14).

Se îndreaptă spre Lună cifra 2 de pe cadran, corespunzătoare orei 14, iar bisectoarea unghiului format de această direcție cu centrul cadranului și cifra 12, arată direcția nord-sud (fig. 4); sensul direcției se consideră începînd din centrul ceasului (nord) spre exterior (sud).

Observarea atentă a unor fenomene legate de dezvoltarea vegetației în zona respectivă, dau suficiente indicații asupra determinării cu oarecare aproximație a punctelor cardinale; aceste fenomene rezultă din faptul că lumina și căldura Soarelui, fac ca vegetația să se dezvolte diferit în partea luminată sau umbrită. Astfel, inelele de creștere anuală a copacilor, ce pot fi văzute la copacii tăiați, sînt mai depărtate spre sud unde copacul a fost mai mult expus la soare (fig. 5). S-a constatat că mușchii copacilor se dezvoltă mai ales în partea de nord și tot în această direcție, ferită de razele Soarelui, coaja copacilor este mai groasă, umedă, încrețită și mai închisă la culoare (în special scoarța mesteacănului este mult mai albă și mai elastică în direcția sud).

Există și alte indicii care ajută la orientare, astfel: bisericile ortodoxe au altarul spre răsărit; zăpada se menține timp mai îndelungat în partea de nord a clădirilor și copacilor; la casele acoperite cu lemn se observă existența unor mușchi verzi în partea

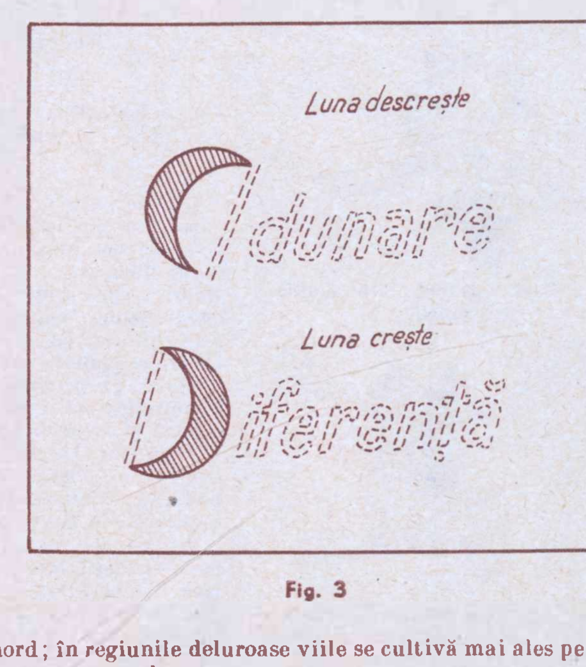

Fig. 3

de nord; în regiunile deluroase viile se cultivă mai ales pe pantele orientate spre sud etc.

Trebuie știut însă că, orientarea în teren necesită un dezvoltat spirit de observație; în această privință cel mai mare dușman este neatenția. Un simplu lătrat de cîine sau cîntatul cocoșilor,

poate indica noaptea, direcţia şi distanţa aproximativă pînă la un sat; un scîrţîit de car, un zgomot de motor, un claxon, indică existenţa unui drum; un uruit specific de tren, un şuierat de locomotivă, arată direcţia spre o cale ferată şi dacă urmărim cu atenţie putem determina după sunet chiar direcţia acestei căi ferate; observarea înclinării copacilor izolaţi sau a pomilor din livezi, indică direcţia vîntului care bate de obicei în regiunea respectivă. Acestea sînt numai cîteva exemple ale unor indicii care, deşi ar părea lipsite de importanţă, constituie totuşi un ajutor preţios pentru orientarea pe timpul nopţii.

În cazul cînd avem impresia că ne-am rătăcit, nu trebuie să ne lăsăm cuprinşi de îngrijorare, ci să ne oprim şi să procedăm cu calm, fără grabă, căutînd să reconstituim mai întîi drumul parcurs

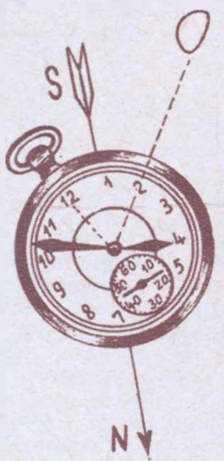

Fig. 4

Fig.

şi să ne orientăm din nou, cu ajutorul oricărui indiciu pe care îl avem la îndemînă; numai după ce ne-am orientat putem să plecăm din nou la drum.

OCHIUL CARE VEDE TOT!

Un tren electric de mină se deplasează încet printr-o galerie. La intrarea unui culoar se opreşte şi transportoarele încep să-i umple vagonetele cu cărbune. Deodată, torentul de cărbune încetează. La maşina care pune în mişcare banda transportoare s-a întîmplat o defecţiune.

Imediat sună telefonul. Este dispecerul care se interesează de ce s-a oprit maşina. Două-trei minute mai tîrziu, o echipă de muncitori începe repararea stricăciunii.

Cum a putut oare dispecerul, care se găseşte la suprafaţă, să afle că în mină s-a produs o defecţiune? Nici un miner nu l-a anunţat şi, dealtfel, nici n-ar fi avut timpul. El a fost anunţat prin „sistemul telemecanic fără contact şi fără lămpi".

Acest aparat aflat în Expoziţia Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. constă dintr-o cutie nu prea mare, din metal, care are cîteva deschizături rotunde, prin care se văd becuri luminoase, comutatoare şi butoane.

Cum funcţionează aparatul?

Două fire duc de la tabloul de comandă al dispecerului în sectorul respectiv din mină. Aici cîteva emiţătoare mici sînt instalate pe toate grupele de maşini, iar un fir le leagă pe fiecare din ele cu firul principal. Acestea sînt „ochii" dispecerului care văd şi îl ţin la curent cu tot ce se întîmplă în mină.

Instalaţia experimentată într-o mină din bazinul Doneţului va permite creşterea productivităţii muncii cu 15%. Şi dacă ne gîndim că minele din Uniunea Sovietică produc în prezent peste 400 milioane tone de cărbuni anual ne putem da uşor seama cît reprezintă această creştere.

Executarea tragerilor cu arma DE TIR REDUS

Vremea a devenit prielnică reluării activităţii de tir. În cursul anului trecut, tot mai mulţi membri şi-au însuşit regulile de învăţare a tirului, obţinînd rezultate bune la şedinţele practice. Totuşi, în unele organizaţii de bază, şedinţele de tragere n-au fost bine organizate, s-au executat în poligoane necorespunzătoare, fără a se lua măsuri de ordine şi siguranţă.

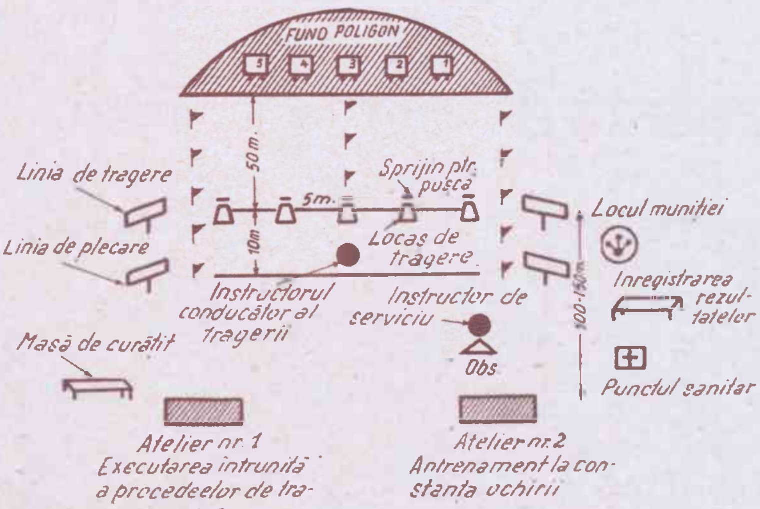
Întrucît la tir neglijenţa, lipsa de organizare şi de disciplină pot produce accidente, este necesar să se reamintească principalele reguli ce trebuie respectate pe timpul executării şedinţelor practice de tir.

Orice şedinţă de tragere, prin acţiunea de agitaţie şi pregătirea materială ce o precede, trebuie să constituie o sărbătoare pentru membrii organizaţiei de bază, un mijloc de verificare a însuşirii cunoştinţelor predate şi un prilej de întrecere pentru participanţi.

Data şi locul tragerii se anunţă cu cîteva zile înainte. La gazeta de perete se scriu articole în care se arată importanţa şedinţei de tir, se fac fotomontaje şi se afişează o serie de lozinci în legătură cu acest eveniment.

Poligonul şi terenul din jurul său se pregătesc din timp, astfel ca la sosirea trăgătorilor să nu se piardă vremea cu amenajarea lui. În raport cu posibilităţile organizaţiilor de bază, poligoanele de tir pot fi improvizate (uşor amenajate) sau permanente (acoperite sau semiacoperite). Poligoanele improvizate se găsesc la îndemîna oricărei organizaţii de bază, deoarece aproape peste tot se poate găsi o înălţime, o vale largă, un zid de cărămidă etc, care să ofere siguranţă pe direcţia de tragere.

Orice poligon improvizat are însă nevoie să fie organizat aşa cum se arată în schiţă. Astfel: se trasează linia ţintelor, la 50 m de ea se fixează linia de tragere, iar la 10 m înapoia acesteia, linia de plecare. Laturile şi centrul poligonului se marchează cu steguleţe roşii, iar în dreptul fiecărei linii se pun plăcuţe cu denumirea liniei. Pe linia ţintelor se instalează panouri pentru fixarea ţintelor, iar pe linia de tragere se amenajează locaşurile de tragere. În dreapta

Organizarea poligonului de tir redus, improvizat

fiecărei ținte și locaș de tragere, se pun plăci mici pe care se scriu numerele de ordine ale țintelor și respectiv ale direcțiilor de tragere. Pentru sprijinul armelor se folosesc căluși din lemn, în scară, sau brazde de pămînt.

Pe una din laturile poligonului se instalează un stîlp mai înalt, prevăzut cu un sistem de scripete, pe care să se poată ridica și coborî cîte un fanion alb și roșu. Acest dispozitiv servește, atît pentru conducerea tragerii, cît și pentru a semnala interzicerea circulației în preajma poligonului.

Pregătirea materială a poligonului se completează prin aducerea de: indicatoare pentru arătarea loviturilor, buline și material de lipit; masă, cîrpe, cîlți și unsoare pentru curățat armele; muniția necesară; masă pentru înregistrarea rezultatelor, eventual o tablă pentru afișarea celor mai bune și celor mai slabe rezultate; materialele necesare dotării celor două ateliere, pentru executarea întrunită a procedeelor de tragere și antrenament la constanța ochirii.

O ultimă problemă căreia trebuie să i se dea o deosebită atenție, se referă la numirea personalului destinat a asigura în poligon, conducerea tragerii, ordinea, paza și siguranța etc.

În acest scop, pentru fiecare ședință de tir se destină un instructor de serviciu pe cîmpul de tragere, care are toată răspunderea pentru întreaga desfășurare a ședinței. El este secundat de un instructor conducător de tir. Acesta execută dispozițiile și semnalele instructorului de serviciu pe cîmpul de tragere. El este răspunzător de ordinea și buna executare a tragerii.

Pentru paza și siguranța poligonului se numește un șef al posturilor de pază și personalul necesar încadrării posturilor. Supravegherea generală a cîmpului de tragere se face de către un observator, instalat într-un punct de unde poate vedea și ține legătura cu instructorul de serviciu, căruia îi este subordonat.

Personalul de serviciu în poligon se mai completează cu: un distribuitor de cartușe (pentru mai mult de opt direcții de tragere i se dă și un ajutor); arătători (cîte unul pentru 3—4 ținte) cu rolul de a indica loviturile și a lipi țintele; un sanitar cu trusă; un armurier pentru rezolvarea incidentelor de tragere; un secretar pentru înregistrarea rezultatelor; instructorii necesari conducerii atelierelor din spatele poligonului.

Se trece apoi la executarea ședinței de tragere prevăzută în program.

Înainte de intrarea în poligon, trăgătorii sînt împărțiți pe serii, în raport de numărul direcțiilor de tragere. Seria ce urmează să tragă se adună pe linia de plecare. Celelalte se vor găsi înapoi la 100—150 m, unde execută antrenament la constanța ochirii și întrunirea procedeelor de tragere învățate.

Instructorul de serviciu pe cîmpul de tragere dă semnalul de deschiderea focului. După acest semnal, instructorul conducător de tir dă comanda de distribuirea cartușelor, apoi comanda pentru deplasarea seriei pe linia de tragere. Pe linia de tragere, la comenzile instructorului conducător de tir, trăgătorii iau poziția, încarcă arma și deschid focul. După terminarea tragerii, instructorul conducător de tir dă succesiv comenzile pentru: ridicarea trăgătorilor, strîngerea și predarea tuburilor de cartușe, controlul armelor, adunarea pe linia de plecare și deplasarea la ținte. Armele se lasă pe linia de tragere. După ce, la ținte, se arată trăgătorilor rezultatele obținute, greșelile săvîrșite, cauzele și cum se pot elimina, aceștia se deplasează înapoi pe linia de plecare. De aici trec la secretar pentru înregistrarea rezultatelor. O altă serie urmează la tragere.

După terminarea tragerii cu toate seriile, armele se curăță și se ung sub supravegherea instructorului conducător de tir.

Personalul de serviciu în poligon, după cum se vede destul de numeros, va trage la sfîrșit, avîndu-se grijă să se numească un alt personal ce-l va înlocui.

Trebuie să fim convinși că ședințele de tragere nu-și ating scopul dacă nu se desfășoară metodic și în perfectă ordine. Toate mișcările în poligon se vor executa în liniște și numai la semnalele și comenzile personalului de serviciu. Mînuirea armelor se face cu atenție: se vor ține cu țeava îndreptată numai către ținte, iar cînd nu se folosesc, rămîn pe locul de tragere cu închizătorul deschis. Nu este permis, sub nici un motiv, să se treacă prin fața celor de pe linia de tragere. Cînd arătătorii arată rezultatele și lipesc țintele, trăgătorii aflați pe linia de tragere nu au voie să umble cu armele.

Aceste norme de organizarea tragerii și regulile ce trebuie păstrate în poligon, fac parte integrantă din pregătirea de bază atît a celor ce conduc tragerea, cît și a celor ce o execută. Neglijarea sau călcarea acestora pot avea ca urmare producerea de accidente grave și a unor rezultate necorespunzătoare. Respectîndu-le întocmai, contribuim la întărirea disciplinei membrilor și la o temeinică pregătire a lor.

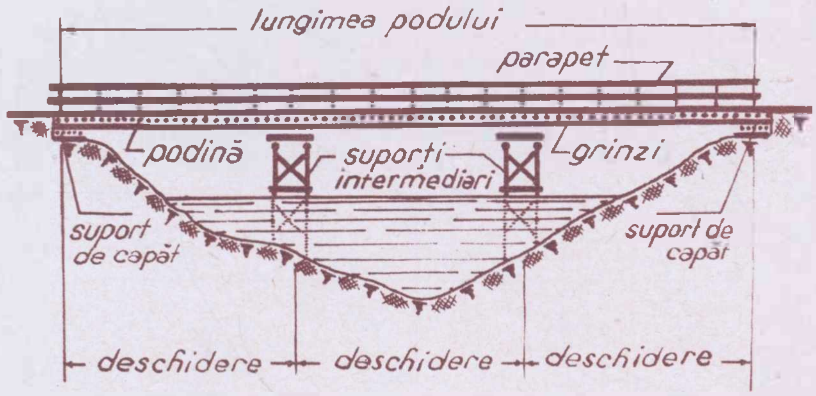
A. MARCEL

Elementele PODULUI

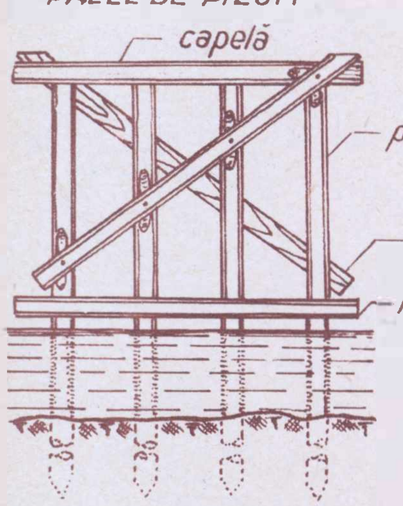
de I. IGNĂTESCU

Ați trecut, desigur, de multe ori peste un pod. V-ați verificat vreodată cunoștințele în legătură cu astfel de lucrări? Schițele de mai jos vă vor ajuta să identificați diferitele elemente din suprastructura podului (grinzi, podină, parapet, trotuar) precum și elementele principalilor suporți ai podurilor de lemn (paleea de piloți și suportul ramă).

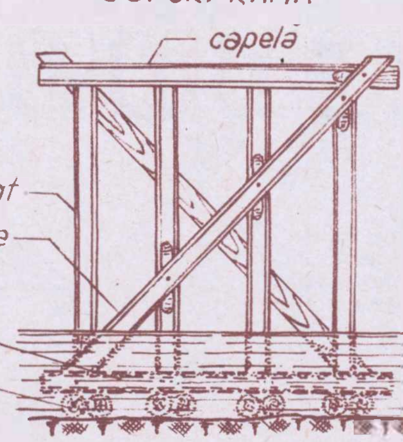
SECȚIUNE LONGITUDINALĂ

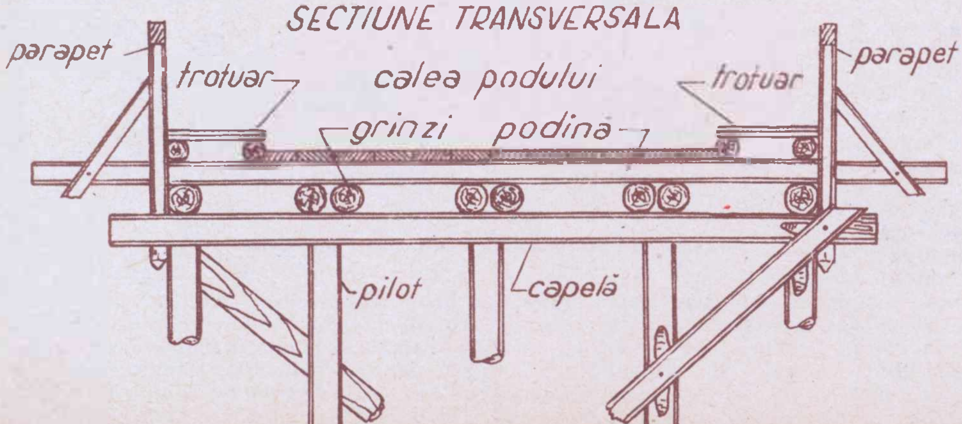
PALEE DE PILOȚI

SUPORT RAMĂ

SECȚIUNE TRANSVERSALĂ

Inginerul Rădulescu Simion, instructor voluntar, [redacted] timpul unei lecții la cercul de constructori poduri

Și noi vom construi un POD

de G. MĂRCUȘ

Cercul de poduri de la Școala Medie Tehnică de Hidroamelioraţii din Brăila avea în acea zi activitate de pregătire în sala de documentare a comitetului organizatoric orășenesc.

În clasa plină de tineri și tinere ce ascultau atenți explicațiile unui bărbat înalt, între două vîrste, intrarea noastră trecu aproape neobservată.

Lecția abia începuse și felul de a preda al inginerului Rădulescu Simion stîrnise interesul tuturor. Minutele trecură repede. Pe nesimțite lecția luă sfîrșit. Înserarea începea să se aștearnă peste oraș cînd sala prinse a se goli. Mai rămaseră doar cîțiva tineri care, alături de instructor, așezau lucrurile la locul lor. Acum am avut prilejul să aflu motivul pentru care cercul își desfășura activitatea în această sală.

— Uneori ținem aici lecțiile. Nouă la cerc ne mai lipsesc încă multe. Dar aici... Și instructorul îmbrățișă cu privirea întreaga sală.

Frumos rînduite de-a lungul pereților tot felul de planșe și machete (plute, unele din bîrne, altele din scînduri sau prăjini, poduri din lemn și chiar din fier), precum și mostre de material pietros folosit în construcția podurilor te îmbiau a le cerceta cu atenție. Dar, dintre toate, mai atrăgătoare era macheta impunătoare a unui pod de lemn, pe suporți de palei, lung de 3,20 m.

Eram curios să aflu cum de s-a putut strînge toate aceste materiale. Și tovarășul Gîlcă Vasile, instructorul voluntar al comitetului orășenesc, care venise între timp, ne lămuri.

— Tot ce se află aici, e rodul unei munci colective. Vroiam de mult timp să organizăm o sală de documentare, care să constituie un exemplu de tot ceea ce trebuie să se găsească într-un astfel de cerc. Pentru a putea face acest lucru am discutat cu cîteva organizații printre care și cu cele de la Industria Sîrmei și Intreprinderea Forestieră. Le-am dat planurile și oamenii, apoi, le-au executat. Și asta nu-i totul, urmă el zîmbind. „Șantierul" va executa și alte machete. În curînd, lîngă acest pod, vom așeza o sonetă lucrată la scara 1/10.

— După terminarea cursurilor s-ar putea să construim un pod asemănător, în mărime naturală — interveni inginerul Rădulescu.

— Cum unul de mărime naturală? E o glumă, sau...

— Vedeți, aici, în oraș, nu avem unde construi asemenea poduri. În schimb, în comunele vecine se poate face acest lucru. Ne-am și însușit propunerea unui tovarăș: după terminarea pregătirii teoretice, vom lua legătura cu o comună din apropierea orașului nostru care are nevoie să construiască un asemenea pod de interes obștesc. Sfatul popular ne va pune la dispoziție materialul necesar iar noi vom construi podul.

— Aceasta depinde și de pregătirea cursanților...

— În privința aceasta nu ducem nici o grijă. Cu toții sînt tineri entuziaști, de nădejde. Cursanți buni ca Dănilă Mircea, Coziaschin Mioara, Cheleș Nicolae avem mulți în cerc. Vor cu toții să pună în practică cele învățate. Posibilitatea de a ridica un pod adevărat le-a sporit nerăbdarea și mai ales zelul pentru însușirea cunoștințelor teoretice.

un nou sport în țara noastră: MOTO-NAUTIC

Sportul moto-nautic a început să capete un pronunțat caracter de masă în cadrul asociațiilor surori. Sportivii polonezi, de exemplu, au reușit să stabilească cîteva recorduri mondiale. Și nu este puțin lucru realizarea acestor performanțe, ținînd seama că recordul absolut de viteză pe apă a atins 325 km/oră.

Avînd condițiile necesare, asociația noastră a luat și ea inițiativa introducerii în țară a sportului moto-nautic.

În prima etapă, acest sport va fi experimentat inițial în cadrul Clubului Nautic Central în jurul căruia s-au grupat cei mai buni specialiști ai sportului nautic din țara noastră.

Primind această sarcină, colectivul secției moto-nautic al Clubului, a trecut la studierea părții tehnico-materiale, problema construcției cocilor ambarcațiunilor fiind de pe acum, în bună măsură, rezolvată. Primele ambarcațiuni se construiesc la I.F.I.L. — Reghin, sub supravegherea valorosului constructor Varga Vasile. În paralel, peste 30 membri ai C.N.C. urmează cursul teoretic despre conducerea ambarcațiunilor cu motor suspendant în afara bordului.

Conducerea secției moto-nautic și-a mai propus ca, odată cu terminarea primelor ambarcațiuni, să scoată și prima promoție de timonieri.

Clubul Nautic Central va organiza în lunile iunie-iulie primele concursuri demonstrative pe lacurile din jurul Capitalei sau la Mamaia.

C. E.

Să transformăm MOTOCICLETA I. J. PENTRU CONCURS

de **N. SĂDEANU**
Maestru al sportului

Fiecare nou concurs desfășurat, indiferent de natura lui, vine să întărească părerea generală că ocuparea unui loc cît mai bun în clasament, depinde nu numai de puterea de luptă a concurentului, ci și de materialul care îi stă la dispoziție. Acest fapt, iese cu putere în evidență și cu prilejul diferitelor concursuri de motocros și regularitate. Deseori, alergătorii diferitelor asociații, dispunînd de aportul rezistentelor motociclete sovietice „I. J.", au reușit nu numai să ocupe locuri fruntașe în cadrul acestor dispute sportive dar chiar, unii să și cîștige campionatul republican.

Dar, pentru obținerea acestor rezultate sportive, valoroase, motocicletele de serie „I. J." au solicitat în prealabil o serie de transformări tehnice care au atras după ele mărirea puterii motorului și micșorarea rezistenței ce împiedică mișcarea.

Pornind de la faptul, îndeobște cunoscut, că procesul de lucru al unui motor constă în transformarea energiei termice a amestecului carburant în lucru mecanic, este necesară obținerea pătrunderii în cilindru a unei cantități mari de amestec carburant pentru ca, cea mai mare parte a energiei termice să se transforme în lucru mecanic și ca, aceste două procese, să se facă în cel mai scurt timp posibil. Deci, realizarea măririi puterii unui motor, implică o serie de îmbunătățiri.

MĂRIREA NIVELULUI AMESTECULUI CARBURANT ÎN CILINDRU

După cum cunoaștem, volumul amestecului ce intră în cilindru, la o anumită temperatură și presiune a aerului, este mai mic decît volumul cilindrului, datorită sistemului de admisie redus. Raportul cantității amestecului carburant intrat în cilindru, față de cel teoretic admisibil, se numește coeficient de umplere. Umplerea cilindrului cu amestec carburant la un mare număr de turații ale arborelui cotit (vilbrochen) al motorului, la care rezistența sistemului de admisie crește, se poate mări și ea dacă vom mări secțiunea de trecere a amestecului carburant de la carburator la cilindru pînă la 28 mm; odată cu aceasta vom lărgi și ferestrele de admisie din cilindru (pe unde pătrunde amestecul carburant) în lățime pînă la 28 mm, iar în înălțime numai în partea de jos, pînă la 27 mm. Această modificare atrage după sine mărirea duratei fazei de admisie obținută pe calea deschiderii mai timpurie a ferestrei, precum și prin prelungirea întîrzierii sfîrșitului admisiei. De asemenea, va fi necesar să se mărească și ferestrele canalelor din cilindru ce duc în carter. Dacă acestea au forma dreptunghiulară, se vor pili în înălțime pînă la 18 mm, iar în lățime pînă la 25 mm; dacă au forma ovală vor rămîne nemodificate, urmînd a li se face numai lustruirea perfectă laolaltă cu canalul ce duce la carterul motor. Ferestrele de evacuare vor fi și ele modificate în înălțime pînă la 25 mm, iar în lățime pînă la 32 mm.

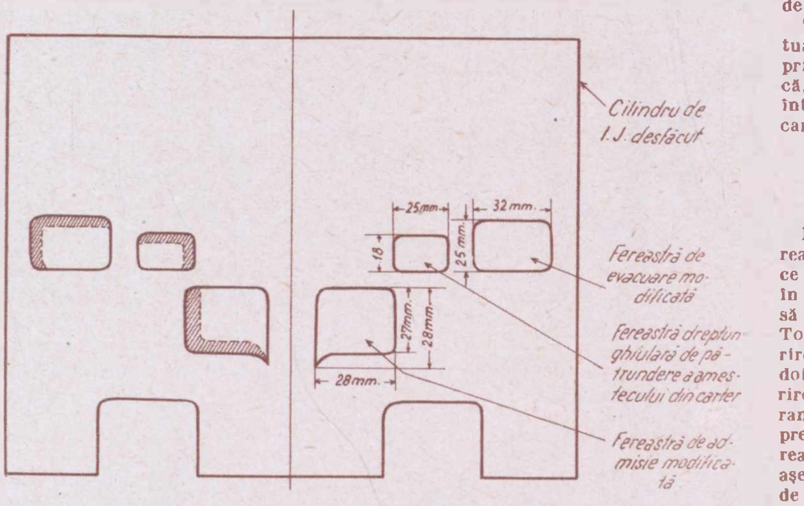

Fig.1

Toate aceste transformări se vor executa cu cea mai mare atenție și precizie, avîndu-se în vedere faptul că, pe cînd ferestrele de admisie vor fi mărite numai în partea de jos și în lățime, cele de evacuare se vor mări numai în partea de sus și în lățime, conform schiței (fig. 1) în părțile hașurate.

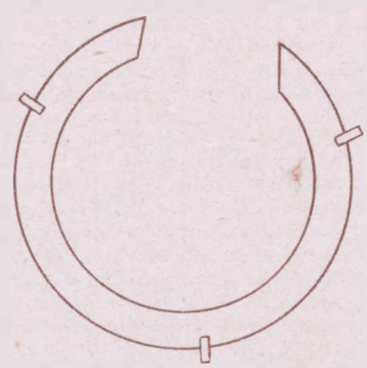

Inelul din carter

Fig. 2

MICȘORAREA PIEDICILOR PRIN FRECARE

O altă modificare esențială adusă motorului o prezintă atît micșorarea piedicilor prin frecarea pieselor, cît și pătrunderii amestecului carburant în motor. Se va căuta de asemenea remedierea trecerilor brusțe de la secțiunea largă la secțiunea îngustă și invers, cît și micșorarea rezistenței mișcării amestecului carburant în canalele cotite, capetele de ramificație etc.

Suprafețele ce vin în contact cu amestecul carburant, vor fi lustruite pînă la obținerea luciului de oglindă.

Toate operațiunile se vor efectua prin pilire, frezare, șlefuire prin biax și smirghel cunoscîndu-se că, orice dîmb sau neregularitate întîlnită în canale, de amestecul carburant, produce frecare (frînare).

CARTERUL MOTOR

Pentru a putea micșora pierderea capacității asupra compresiei ce o formează amestecul carburant în carter, este bine ca pătrunderea să se facă la o presiune mai mică. Totuși, practica a dovedit că mărirea randamentului la motoarele în doi timpi s-a făcut odată cu mărirea presiunii amestecului carburant. Pentru a obține mărirea acestei presiuni, vom proceda la micșorarea volumului din carter, prin așezarea între volanți a unei piese de aluminiu, în formă de inel, din care scoatem o bucățică pentru deplasarea liberă a bielei. Inelul a cărui schiță o prezentăm (fig. 2) se introduce în carter odată cu volanții și se fixează cu știfturi sau șuruburi (fig. 3).

Odată cu fixarea inelului se va urmări și realizarea unei perfecte etanșeități a carterului, deoarece, orice scurgere cît de neînsemnată a amestecului carburant, atrage după sine pierderea compresiei și micșorarea capacității de umplere a carterului. În timp ce, pentru obținerea etanșeității dorite, vom proceda la șlefuirea cu spumă de mare și prin garnituri, montarea carterului este bine să o facem cu ermetic sau șerlac.

CARBURATORUL

Carburatorul normal va suferi și el o modificare, strujindu-se în interior pînă la 27 mm, pentru a putea corespunde cu secțiunea de pătrundere în cilindru a amestecului carburant. În urma modificării, jiglerul principal va fi între 110-120 sau chiar mai mare.

COMPRESIA ȘI RAPORTUL DE COMPRESIE

Se știe, din practică, că viața unui motor o constituie compresia. Cunoscînd acest lucru, ne revine sarcina prelungirii vieții motorului, prin obținerea unei compresii cît mai perfecte. În acest scop, vom proceda la o cît mai perfectă șlefuire a cilindrului, pentru ca segmenții să calce pe toată suprafața lui.

Deși există o deosebire între compresia unui motor și raportul de compresie, mai sînt motocicliști care le confundă. Să vedem pe scurt în ce constă aceste deosebiri. Prin raport de compresie înțelegem cantitatea de lichid introdus în camera de explozie a unui motor. Dacă luăm o sticlă gradată în cmc, și o umplem cu apă amestecată cu săpun sau în locul acesteia cu benzină amestecată cu ulei și introducem acest lichid prin orificiul bujiei, cantitatea de lichid introdusă reprezintă volumul camerei de explozie. Deci, cu formula de mai jos, putem obține raportul de compresie. Dacă notăm cu v cantitatea de lichid introdus în camera de explozie și cu V volumul în cmc al unui motor, obținem: raportul de

$$\text{compresie} = \frac{V+v}{v}$$

Să presupunem acum că $V = 350$ iar $v = 53$. Introducînd în formulă vom obține:

$$\frac{350+53}{53} = \frac{403}{53} = 7{,}6 : 1$$

Deci 7,6:1 reprezintă raportul de compresie.

Mulți dintre motocicliști, confundînd aceste două probleme, nu caută niciodată să afle de ce un motor nu trage sau nu fuge, ci pur și simplu comprimă motorul cu un raport sau două, crezînd că puterea motorului va crește. Ori, acest lucru este în funcție și de puterea octanică. Pentru „I. J." este nevoie să strunjim chiulasa cu 1,5 mm.

APRINDEREA

O altă îmbunătățire este și aprinderea prin magnetou, care aduce o simplificare mare eliminînd acumulatorul și toată instalația electrică. Ca magnetou poate fi folosit cel de la tractoarele K. D. iar în lipsa lui un randament asemănător îl dă dinamul. Avansul se va mări pînă la 6-7 mm.

EȘAPAMENTUL

Pentru obținerea unui randament cît mai ridicat, este nevoie ca țevile eșapamentului să fie trase pe sus și în nici un caz să nu se întrebuințeze pîlnii sau megafoane. Tobele de eșapament trebuie și ele confecționate mai mici, dar pe aceleași principii, experiența arătînd că toba de eșapament goală, produce pierderi de viteză față de toba cu sită.

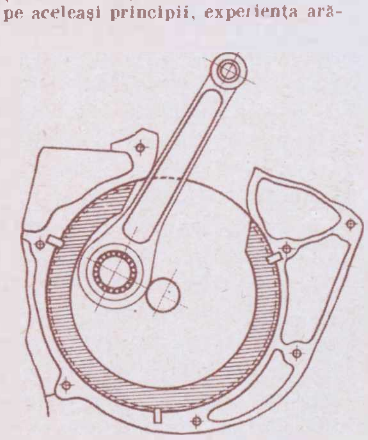

Montarea inelului în carter odată cu vilbrochenul și fixarea lui

Fig. 3

Ghidîndu-ne după aceste date, pe care le vom pune în practică cu cea mai mare precizie, vom deveni posesorii unei motociclete rezistente și cu o viteză sporită capabilă să ne poarte spre rezultate cît mai bune.

CU HARAP ALB

...PE POLIGON

de Ada BÎRSEANU

Călătorul care a poposit în Pitești și se îndreaptă alene pe drumul gării, spre inima orașului, este impresionant să constate mulțimea afișelor, întîlnite la tot pasul, pe care stă scris: „Teatrul de Stat". Azi: „Paharul cu apă"; sau: „Citadela sfărîmată", „Piatra din casă", „O chestiune personală", „De partea cealaltă"...

Acest lucru vorbește de la sine despre bogata viață culturală care se desfășoară azi în orașele patriei, despre munca neobosită de a ridica teatrul nostru la o înaltă valoare artistică.

★

O clădire nouă, albă, în inima orașului. La intrarea ei, o forfotă neobișnuită pentru trecătorul de pe stradă; cîteva mașini din care coboară oameni grăbiți și... decoruri de tot felul: un crîmpei de cer albastru; un tufiș de pădure; un ochi de fereastră...

Un grup de actori s-au întors dintr-un turneu de cincizeci de zile prin țară.

Pe ușa larg deschisă a teatrului, intrăm și noi...

Totul e nou, curat, alb: foyerul, culoarele, cabinele. Admirăm bogăția și frumusețea costumelor, hărnicia cabinierelor care poartă cu grijă pe brațe rochii de voal „gaz", cu paiete strălucitoare, costume cu fireturi și „brandeburguri" aurii: îndemînarea machiezelor, zelul mașiniștilor și al electricianului Duță.

Ne așteptam să întîlnim aici o tumultoasă viață artistică, dar nu și o frumoasă activitate A.V.S.A.P. Pe culoare afișe și fotomontaje vorbesc despre viața asociației noastre.

Pe scenă, regizorul dă cîtorva actori indicații în legătură cu spectacolul din ziua următoare: „Harap Alb", o dramatizare a basmului lui Ion Creangă.

„Reporteri!..." surprindem mirarea unei actrițe tinere, cu ochi de copil.

— Căutăm pe președintele organizației de bază...

— Eu sînt... ne răspunde... Alb Împărat. Să vă prezint și pe vicepreședintele nostru... Vino-ncoa, nea Puică, se adresează Alb Împărat către... „cușca" suflerului. Iar dînșii... sînt membrii organizației noastre. S-o luăm pe rînd: Harap Alb, adică... Constantin Zărnescu; Domnița Albă (Elisabeta Raicu ne zîmbește... emoționată) și, astfel, cunoaștem și pe celelalte personaje ale piesei „Harap Alb"...

Aflăm apoi că cea mai mare parte a actorilor de la Teatrul de Stat din Pitești sînt membrii asociației. Ei participă cu regularitate la ședințele de pregătire. Cu toate că programul e foarte încărcat (lecturi, repetiții, spectacole, turnee), ei socotesc o datorie să nu fie absenți și de la viața de asociație. Sportul lor preferat este tirul. Unii dintre ei au pus pentru prima oară mîna pe armă, cu toate acestea au obținut rezultate foarte bune. Elisabeta Raicu „împușcă", după vorba vicepreședintelui, 27 de puncte, din trei cartușe. Aceste rezultate, alături de cele obținute de Gheorghe Duță, electricianul teatrului sau tînărul actor Marin Alexan-

Elisabeta Raicu este nu numai o talentată interpretă a „Domniței Albe", ci și o bună trăgătoare

Păsărilă-Lăţi-Lungilă (actorul Paul Podoleanu) este şi el un pasionat trăgător

drescu, se datoresc dragostei cu care ei practică acest sport, ca şi antrenamentelor ce le fac sub îndrumarea directă a instructorului comitetului orăşenesc, tovarăşul Voicu Niculae.

Fiindcă afară este o zi însorită, iar lunea e „relache", am propus interpreţilor din „Harap Alb" să ne întîlnim după-amiază pe... poligon.

★

Elisabeta Raicu, numai soare în priviri, adulmeca aerul primăvăratic, cu nări de căprioară.

— Îţi place tirul? — o întreb.

— Foarte mult, iar rezultatele bune pe care le-am obţinut au făcut ca tirul să mă pasioneze. Cred că acest sport îţi dă o stăpînire de sine, de care avem multă nevoie în meseria noastră.

Am urat „Domniţei Albe" şi celorlalţi actori, succese noi în teatru şi la tir.

Preşedintele organizaţiei de bază A.V.S.A.P., Georgescu N., în rolul lui... Alb Împărat

Feciorul răsculatului

Colectiviştii din comuna Pădureţi, de pe valea Cotmeanei, au numit gospodăria lor: „Răscoala ţărănească din 1907", ca semn de aducere aminte a celor ce s-au petrecut cu jumătate de veac în urmă.

... Amarnic era boierul Gheorghe Ivănuş, care stăpînea trupul de moşie al Pădureţilor, dar mai amarnici, logofeţii lui.

Nici drumurile boiereşti nu aveai voie să le calci. De treceai pe un drum de picior, făceai, ca plată, două zile de seceră... De te încumetai cu carul, două pogoane de arătură...

Biruri, dijme... de tot felul. Poate cel mai ruşinos era cinstea fetelor şi nevestelor de care-şi rîdeau logofeţii.

... Dar într-o noapte din primăvara anului 1907 s-a întins pîrjolul şi la Pădureţi.

Au înconjurat ţăranii din trei părţi conacul. Au dat drumul vitelor din grajduri. Şi, la un semnal... vîlvătăile roşii au prins a se urca spre cer, de se vedea lumina purpurie pînă la Costeşti.

Boierul fugise la oraş. Dar cele trei caturi ale conacului s-au prăbuşit în flăcările care au cuprins apoi şi hambarele, doldora de grîne adunate cu sudoarea opincarilor.

Peste două zile, pe uliţele satului a tropăit călărimea armată care venea să apere avutul şi viaţa boierului.

Au urmat arestările, schingiuirile, închisoarea...

Printre cei care au înfruntat atuncea puterea boierilor şi a stăpînirii a fost şi unul pe nume, Ilie Spînu. El odihneşte, de cîţiva ani, în ţărîna Pădureţilor.

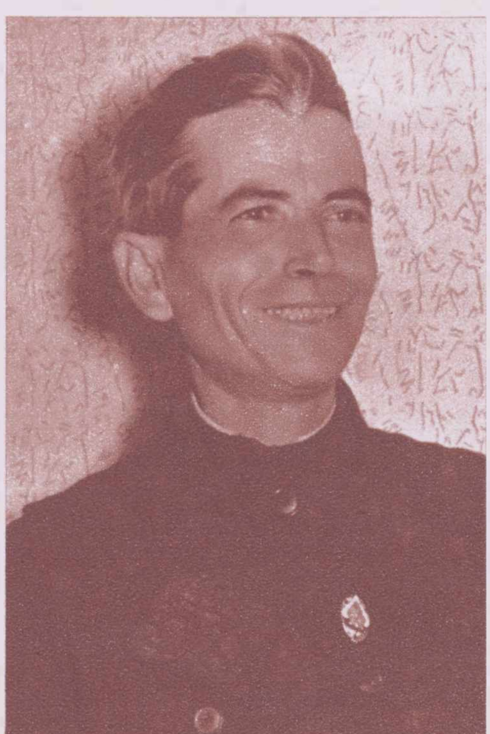
Dar feciorul lui, Badea Spînu, nu a uitat că bătrînul a plătit îndrăzneala de a cere pămînt şi libertate, şi că dreptatea şi pămîntul au fost cîştigate cu jertfele a numeroşi fii ai poporului muncitor. Badea Spînu este unul dintre colectiviştii care fac cinste gospodăriei „Răscoala ţărănească din 1907".

De multe ori, intrînd pe poarta gospodăriei, unde în locul conacului de altădată, sălăşluiesc acum acareturi noi, îşi aduce aminte de neuitata noapte dinspre 9 martie, a anului 1907...

Şi braţul lui, mai tare se-ncordează...

E vrednic lucru să munceşti cu spor de cînd dau zorile şi pînă în soare apune; dar mai vrednic este să munceşti cît doi, într-o singură zi.

În catastiful socotitorului gospodăriei, numele lui Badea Spînu apare foarte ades cu însemnarea: două zile... două zile şi-un pătrar într-una singură. 350 de zile de muncă într-un an, aproape cît sînt ele toate în această bucată de timp.

De aceea, Badea Spînu are hambarele pline cu grîu, porumb, cartofi şi cîte mai trebuie într-o gospodărie. De aceea s-a învrednicit să-şi dureze şi casă nouă.

Şi nu are odihnă Badea Spînu pînă nu îi face şi pe alţii să-nţeleagă că acesta este drumul ţăranilor muncitori.

El este şi preşedintele organizaţiei de bază A.V.S.A.P. din gospodărie.

Cuvîntul lui Badea Spînu este ascultat aşa cum e ascultat cuvîntul omului vrednic la fapte şi cumpătat în judecată. De aceea, toţi colectiviştii s-au înscris în asociaţie.

„Trebuie să învăţăm să apărăm ce-am cîştigat. Drept îi?" — le spune Badea Spînu.

Răspuns la această întrebare îl dau colectiviştii prin fapte.

Ţi-i mai mare dragul să-i vezi adunaţi pe cîmpul de la marginea vîlcelei, unde se întrec să înveţe meşteşugul tragerii cu arma. Cu astfel de treabă se îndeletnicesc şi colectivistele Elena Cîcu, Dumitra Nedelcu sau Maria Cîcu, soţia preşedintelui gospodăriei.

Sau să-i vezi atunci cînd se iau avansurile, cu cîtă grijă vin să-şi achite cotizaţia: „Nea Marine, ia-mi şi mie banii".

Şi ca să dea răspuns celor care, ca Petre Cîcu sau Gheorghe Vişan, le-ar sta în gînd să se urce pe tractor, preşedintelui Badea Spînu îi umblă prin minte să facă şi ei un astel de cerc.

În primăvara anului acesta, colectiviştii din Pădureţi au fost cei dintîi din raion care au terminat însămînţările.

Gospodăria lor este fruntaşă.

Fruntaşă e şi organizaţia AVSAP din gospodărie.

Pentru toate acestea, pe pieptul preşedintelui Badea Spînu, este prinsă insigna „Pentru muncă activă".

Pe haina de dimie neagră, strînsă pe corp, ea pare o fărîmă din flăcările pîrjolului care s-a aprins în 1907...

Badea Spînu este un om cu căutătură aspră. Ochii, a căror culoare n-o poţi defini, de-i verde sau cenuşie, au sclipiri de oţel.

Dar de-l prinzi zîmbind, se luminează tot, precum pămîntul negru cînd musteşte de sevă, primăvara.

Maria MĂNESCU

Scurte știri

METODE PRACTICE DE MUNCĂ

De curînd, a avut loc la sediul comitetului organizatoric oraș București, o ședință de analiză a muncii de propagandă și agitație desfășurată în unele din raioanele din Capitală. La ședință au participat șeful direcției muncă organizatorică de masă și propagandă din Comitetul Organizatoric Central și membrii comitetelor organizatorice raionale din oraș.

Un raport documentat din care s-au desprins metodele practice de muncă de agitație și propagandă a fost acela al tovarășului Drăgușin Stan, președintele comitetului organizatoric al raionului N. Bălcescu. În acest raion, încă de la începutul anului de învățămînt, s-a acordat o deosebită atenție muncii de propagandă și agitație, constituindu-se colective de membri ai asociației în întreprinderi și instituții care să se ocupe, special, cu această problemă.

Cu aceste colective s-au ținut ședințe de instructaj și li s-au trasat sarcini concrete pentru folosirea tuturor mijloacelor de propagandă și agitație. Astfel, membrii A.V.S.A.P. din întreprinderile „Kirov“, „ARUGC“ și „Fabrica de Chibrite“ au pus accentul, pe popularizarea sarcinilor asociației și atragerea de noi membri în procesul de învățămînt, pe agitația vizuală și pe stațiile de radioamplificare a întreprinderilor.

Oglindirea activității cercurilor de specialitate din cadrul asociației prin fotovitrine, panouri și gazete de perete, a trezit interesul tinerilor din întreprinderile „I.D.E.B.“, Cooperativa „24 Februarie“ și „Pavel Tcacenko“ unde au luat ființă noi cercuri de radiotelegrafiști.

Frumoase rezultate au dat și munca de lămurire de la om la om, consfătuirile la locul de producție și întîlnirile membrilor A.V.S.A.P., cu diferiți specialiști în ramurile respective de pregătire tehnico-militară. Astfel, la Școala Profesională Textile-Pielărie, convorbirile dintre elevi și tovarășii Tăbărană Radu și Cazacu Alexandru, cîștigătorii concursului raional de telefonie 1956, au avut drept urmare înscrierea a încă 25 de elevi în cercul de telefoniști-centraliști.

La întreprinderile ARUGC, tovarășul Bardan Gheorghe, mobilizînd colectivele de propagandă și agitație, a reușit să creeze baza materială necesară pentru constituirea unui cerc de auto și de moto. Folosind resursele locale ei au pus în funcțiune un turism și două motociclete pentru care s-au prestat aproape 400 ore de muncă voluntară.

Deosebit de fructuoase au fost întîlnirile dintre aviatori și elevii cercurilor de aviație, precum și vizitele făcute de membrii acestor cercuri din raionul N. Bălcescu la școlile de planorism și parașutism din București.

Toate aceste succese obținute în munca de asociație, cu ajutorul colectivelor de agitatori din întreprinderi, au dovedit, odată în plus, importanța muncii de agitație și propagandă în activitatea asociației noastre.

Viorel TONCEANU
corespondent

OPERATORII TOPOGRAFI DE LA VADUL CRIȘULUI

Dacă bătrînii ar învia din morți și s-ar întoarce pe locurile pe care altădată le cunoșteau, aici, la Vadul Crișului, nu le-ar mai cunoaște. Becurile electrice luminează viu străzile alungînd opaițele din casele localnicilor și orășelul, pe lîngă alte instituții de utilitate publică ca spitale, creșe etc. are și o școală medie. Să facem un popas aici. Cine sînt elevii acestei școli? Apoi, pe lîngă copiii muncitorilor de la fabrica de ceramică și exploatările de piatră din localitate, aici studiază zeci de fii ai minerilor din Bratca și Suncuiuș, sau ai țăranilor muncitori din împrejurimi.

Pe lîngă preocuparea de căpetenie, învățătura, în orele libere, elevii acestei școli desfășoară și o bogată activitate extrașcolară. Vorbind despre aceasta, se pare că de cea mai mare popularitate se bucură cercul de operatori topografi care funcționează din inițiativa organizației de bază A.V.S.A.P. din școală.

Cu o tradiție de cițiva ani, cercul de operatori topografi și-a reînceput activitatea în toamnă. În ședințele teoretice săptămînale, precum și în cele practice în teren, profesorul Vasile Bologa instructorul cercului, depune o muncă susținută pentru buna pregătire a cursanților.

Îndrăgostit de meseria de topograf și lovindu-se de lipsa unor aparate, profesorul a confecționat un grafometru cu tripied necesar măsurării unghiurilor orizontale în grade.

Greutatea pe care acest cerc o întîmpină pentru o și mai bună funcționare, este tocmai această lipsă de aparate.

Cred că ar fi necesar ca activiștii de la comitetul organizatoric raional să se preocupe mai mult de asigurarea bazei materiale a acestui cerc.

Iosif POPA
corespondent — Oradea

ANALIZA MUNCII

Comitetul organizatoric regional Bacău a organizat o plenară lărgită a comitetului, la care au participat președinții tuturor comitetelor organizatorice raionale și orășenești, activul voluntar al regiunii și invitați din partea partidului, organizației U.T.M., a Sfatului popular regional și a unor întreprinderi. La ședință a participat, de asemenea, tovarășul general-maior Neagu Andrei, prim-vicepreședinte al Comitetului Organizatoric Central.

Scopul plenarei a fost analiza activității comitetului organizatoric raional Piatra-Neamț în problema desfășurării pregătirii pe anul 1956—1957. Raportul a fost prezentat de tovarășul Buruiană Gheorghe, președintele comitetului organizatoric raional Piatra-Neamț. Pe lîngă părțile pozitive arătate în raport, analiza a scos la iveală și cîteva aspecte negative. Astfel, nu toate cercurile au început învățămîntul la data fixată; sînt cercuri care au rămas în urmă cu pregătirea, față de programa analitică, de exemplu: cercul de telefoniști-centraliști de la Sanatoriul Bisericani, cercul de telegrafiști-morsiști de la întreprinderea „Octombrie Roșu“ și toate cercurile de pregătire de la „Combinatul 11 Iunie“-Roznov.

În discuțiile purtate pe marginea referatului tovarășul Costescu, vicepreședintele Sfatului popular regional Bacău, a subliniat legătura strînsă care trebuie să existe între organele raionale A.V.S.A.P. și instructorii teritoriali de la sfaturile populare în privința popularizării și sprijinirii, în special la sate, a activității asociației noastre.

Din partea regiunii P.M.R. tovarășul Godeanu a recomandat ca activiștii și organele A.V.S.A.P. să ceară, cu mai multă insistență, sprijinul organizațiilor de partid și a celorlalte organizații de masă, în munca pe care o desfășoară.

Luînd cuvîntul, tovarășul general-maior Neagu Andrei a arătat că întreaga activitate a asociației se desfășoară sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn și că toate celelalte asociații de masă cît și organele locale ale puterii de stat și conducerile instituțiilor și întreprinderilor sînt chemate să sprijine activitatea asociației noastre. Trasînd anumite sarcini care stau în fața activiștilor asociației noastre în această perioadă, vorbitorul a cerut aportul tuturor organelor A.V.S.A.P. pentru ca aceste sarcini să fie duse la îndeplinire.

În încheiere, tovarășul Sarca Ioji, președintele comitetului organizatoric regional Bacău, a dat citire măsurilor concrete care trebuie luate pentru înlăturarea lipsurilor și îmbunătățirea muncii în viitor. Dintre acestea cităm următoarele: executarea de instructaje metodice cu activiști din comitetele organizațiilor de bază; îmbunătățirea vieții interne de organizație; activizarea cercurilor de specialitate rămase în urmă cu pregătirea; sprijinirea efectivă și practică care trebuie acordată organizațiilor de bază de către organele raionale; intensa folosire a tuturor mijloacelor de propagandă și agitație pentru atragerea unui număr cît mai mare de membrii în asociație etc.

C. NAFORNIȚA
instructor al comitetului regional Bacău

PE DRUMUL CEL BUN

În orașul Satu-Mare majoritatea organizațiilor de bază duc o muncă susținută pentru temeinica pregătire a membrilor înscriși în diferite cercuri de pregătire tehnico-militară. Acest lucru îl dovedește și faptul că pentru a doua oară, consecutiv, comitetul organizatoric orășenesc deține steagul de fruntaș pe regiune. Totuși, mai sînt și unele organizații de bază în care treaba a mers mai greu. Printre acestea se numără și aceea de la Spitalul Unificat. Odată cu începerea noului an de învățămînt, analizînd munca desfășurată în această organizație de bază de vechiul comitet, s-a ajuns la concluzia că ea este nesatisfăcătoare. Împreună cu organizația de partid, conducerea sindicatului și conducerea spitalului, s-a trecut la reorganizarea comitetului numindu-se un președinte nou în persoana tovarășului Bagiu Vasile. Cu membrii noului comitet ales, tovarășii Șerban Mihai și Popescu Victor activiști ai comitetului organizatoric orășenesc au ținut instructaje, i-au ajutat la întocmirea planului de activitate și le-au trasat sarcini concrete.

Rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Acum, în organizația de bază a Spitalului Unificat toți membrii sînt cu cotizația la zi, sînt repartizați pe cercuri de pregătire tehnico-militară și s-a asigurat o frecvență de 80% la toate ședințele de pregătire.

Se poate spune, de pe acum, că această organizație de bază pășește hotărît pe drumul cel bun, urmărind să-și înscrie numele în rîndurile organizațiilor de bază fruntașe din oraș.

Gh. LUPESCU — Instructor al comitetului orășenesc Satu-Mare

BILANȚ DE ACTIVITATE

În ședința de bilanț care a avut loc de curînd la comitetul organizatoric regional Galați s-a analizat munca de asociație a raionului Brăila desfășurată în anul 1956. Evidențiat și cu acest prilej, raionul Brăila a avut cinstea de a primi steagul de raion fruntaș. Rezultatele bune ale activității se datoresc, atît muncii depuse de comitetele organizațiilor de bază din cuprinsul raionului, cît și modului în care activiștii voluntari și-au dus la îndeplinire sarcinile. Sub îndrumarea comitetului raional de partid și cu sprijinul organizațiilor de masă și al organelor puterii locale de stat, activiștii asociației noastre în acest raion sînt convinși că și în acest an vor obține aceleași bune rezultate.

Dumitru MUNTEANU
corespondent

OARE EI O CRED?

In ultimul timp, capitaliştii din S. U. A. şi acoliţii lor, neliniştiţi de lupta tot mai îndîrjită a clasei muncitoare din întreaga lume, pentru socialism, pentru o viaţă mai bună, au lansat, cu surle şi trîmbiţe o „teorie" nouă, menită (după părerea lor) să le aducă un succes deplin „în lupta mondială pentru cucerirea minţilor oamenilor".

Este vorba de aşa-numita „teorie a capitalismului popular", teorie inaugurată recent odată cu o expoziţie „mobilă" prin care încearcă să se demonstreze „ce poate oferi poporului sistemul capitalist".

Lucrul cel mai demn de remarcat în toată mascarada asta (după cum arată însuşi ziarul New York Times) este denumirea de „capitalism popular" care, după cum ne informează sus-pomenitul ziar, a fost aprobată oficial de însuşi Eisenhower.

Acestei denumiri i se face o reclamă în stil mare. Termenul de „ capitalism popular" este repetat pînă la obsesie în discursuri, în presă, la radio şi în diferite broşuri şi tratate apărute ca ciupercile după ploaie.

In torentul de fraze sforăitoare este destul de greu să-ţi dai seama de la început ce vor autorii acestei aşa-zisei „teorii". Lucrurile, după cum pretind propovăduitorii „capitalismului popular", stau în felul următor. Capitalismul american, spun ei, a devenit un „capitalism popular". Asta înseamnă că bancherii şi capitaliştii nu mai sînt exploatatori iar muncitorii nu mai sînt exploataţi. Deosebirea între capitalist şi muncitor a dispărut (!). Sursa de venituri a capitalistului nu mai este plusvaloarea obţinută prin exploatarea muncitorilor, ci o „muncă de înaltă calificare pentru administrarea întreprinderilor". Deci, capitalistul a devenit om al muncii!?! Pe de altă parte, muncitorul, la rîndul lui, a devenit capitalist, deoarece are şi el acţiuni şi primeşte beneficii ca şi capitalistul. S-a format — aşadar — o „unitate", o „armonie" de interese care a transformat vechiul capitalism în „capitalism popular".

Aceasta e esenţa „teoriei capitalismului popular".

Acum să vedem care sînt faptele reale.

Din datele publicate în Buletinul Oficiului Federal şi în alte publicaţii rezultă că în S. U. A. 80% din totalul acţiunilor cotate la bursă aparţin unui număr de capitalişti care reprezintă numai 0,6% din populaţia ţării. In acelaşi timp numai 3% din numărul muncitorilor posedă cîteva acţiuni a căror valoare totală este cuprinsă între 500—1000 de dolari care în cel mai bun caz le-ar putea aduce un venit anual de 50—100 dolari, adică aproximativ costul unui costum de haine. Pentru comparaţie arătăm că administratorul trustului „General Motors", pe nume H. Curtice, primeşte un salariu oficial de 686.000 dolari pe an (afară de gratificaţii, dividente, cheltuieli de reprezentare etc. etc.). E uşor să ne imaginăm care sînt veniturile proprietarilor de monopoluri ca Ford, Rockefeler, Morgan, Dupont şi alţii ejusdem farinae.

Adăugaţi la datele de mai sus pe cei 3.000.000 de şomeri totali (oficial constataţi) şi pe cei 29.000.000 de muncitori americani care au un venit anual sub minimum necesar de trai, pe sutele de mii de muncitori negri sau originari din Mexic şi Porto-Rico care vagabondează de-a lungul şi de-a latul Statelor Unite în căutare de lucru.

Aceasta e realitatea care demonstrează că „teoria capitalismului popular" nu este decît un bluff al capitalului monopolist american; o manevră propagandistică puţin abilă care nu are nici o şansă să „cucerească minţile oamenilor".

Cu drept cuvînt, orice om cu mintea întreagă îşi pune întrebarea: „Oare autorii acestei năstruşnice teorii cred balivernele pe care ei înşişi le debitează?"

R. E.

ÎNCĂ UN POPOR ŞI-A CUCERIT LIBERTATEA!

La miezul nopţii de 5 spre 6 martie 1957, preşedintele Adunării legislative a fostei colonii engleze Coasta de Aur a dat citire decretului prin care se proclamă crearea unui nou stat independent: Ghana. Cînd preşedintele a terminat citirea documentului, miile de oameni adunaţi în faţa clădirii Adunării legislative au izbucnit în urale entuziaste strigînd: „Libertate, Libertate", dansînd, cîntînd şi lansînd artificii. In acelaşi timp, a fost înălţat, pentru prima dată, în sunetele imnului naţional al Ghanei, drapelul noului stat independent, roşu, galben, verde, cu o stea neagră, simbolul Africii care se eliberează.

A luat cuvîntul apoi primul ministru Kwame Nkrumah. Printre altele, el a spus: „In sfîrşit, patria noastră iubită este liberă. Populaţia Ghanei, prin lupta sa dîrză, a zdrobit lanţurile imperialismului şi colonialismului". In continuare, Nkrumah a subliniat că guvernul său va sprijini popoarele africane în lupta lor pentru obţinerea libertăţii, exprimîndu-şi speranţa că toate teritoriile coloniale îşi vor realiza acest ţel.

Africa a fost, pînă de curînd, un continent înrobit aproape în întregime. Puterile colonialiste, Anglia, Franţa, Belgia , Anglia, Italia, Spania îşi împărţeau între ele imensele şi bogatele teritorii ale „continentului negru".

După cel de-al doilea război mondial, datorită avîntului nestăvilit al mişcării de eliberare a popoarelor, situaţia a început să se schimbe, cu toate eforturile disperate ale colonialiştilor cotropitori.

Rînd pe rînd, şi-au cucerit independenţa popoarele din Egipt Libia, Sudan, Maroc, Tunis şi Ghana. Peste 50.000.000 de locuitori ai Africii s-au eliberat într-un răstimp de 10—12 ani.

Desigur lupta popoarelor africane este încă departe de a fi terminată. După cum se ştie Egiptul a fost supus recent unei agresiuni directe anglo-franco-israeliene pe care a respins-o cu eroism. In Algeria, peste 300.000 de soldaţi francezi încearcă să reprime prin teroare mişcarea de eliberare a poporului algerian. In Kenya colonialiştii britanici masacrează, fără milă, mii de patrioţi. In Africa de sud, în Angola, în Uganda, populaţia băştinaşă este ţinută în „rezervaţii" şi lipsită de cele mai elementare drepturi cetăţeneşti.

Dar în afară de aceste metode „clasice" de lucru, colonialiştii încearcă şi alte metode. Aşa, de pildă, în urmă cu cîteva săptămîni, vicepreşedintele S. U. A., Nixon, a făcut o călătorie prin Africa, „vizitînd" Statul Ghana, Marocul, Sudanul, Libia, Tunisia şi Etiopia, adică tocmai ţările din care au fost alungate de curînd puterile colonialiste. Ce a urmărit Nixon prin această călătorie? Corespondentul din Washington al agenţiei France Presse ne informează că: „această călătorie arată interesul crescînd pe care îl acordă Statele Unite Africii, din motive politice, militare şi economice", iar comentatorii oficiali afirmă fără ocol că: „Doctrina Eisenhower prevede amestec financiar şi militar, iar frontierele geografice ale acestei doctrine nu sînt delimitate, în ele intrînd izvoarele Nilului, zăcămintele de uraniu din Congo, petrolul din Sahara şi toată Africa de Nord".

Iată deci substratul vizitelor lui Nixon. Americanii încearcă, profitînd de unele dificultăţi economice inerente ale statelor africane, să pună mîna pe aceste ţări, să le subjuge, să ia locul englezilor şi francezilor.

O altă metodă prin care imperialiştii încearcă să se menţină în Africa, este înfiinţarea aşa-zisei „pieţe comune" (care înglobează Franţa, Germania occidentală, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburgul) şi a corolarului „Eurafrica".

„Eurafrica" este o formulă de inspiraţie americană care prevede includerea coloniilor franceze din Africa în „piaţa comună" în scopul de a se crea posibilitatea „ridicării economice a teritoriilor de peste mări". In realitate, prin această teorie se urmăreşte deschiderea acestor teritorii pentru capitalul american şi posibilitatea pentru S. U. A. de a înlocui, sub masca „pieţii comune", pe colonialiştii francezi.

Popoarele Africii sînt însă vigilente. Ele nu sînt dispuse de loc să accepte schimbarea unui stăpîn cu altul, nici să-şi ofere teritoriul lor pentru bazele militare ale americanilor. Cu sprijinul întregii omeniri progresiste, popoarele din Africa vor şti să lupte pentru cîştigarea şi menţinerea libertăţii şi independenţei lor naţionale.

C. V.

PE FILE DE CALENDAR

3—5 APRILIE 1945

Citarea armatei romîne de către Comandamentul Suprem Sovietic

Eliberat de armata sovietică, poporul și armata romînă au avut posibilitatea să lupte cu arma în mînă împotriva fascismului german, participînd, de la 23 August 1944 și pînă la 12 mai 1945, la războiul împotriva Germaniei hitleriste.

Pe pămîntul patriei noastre, pe cîmpiile Ungariei și în munții Cehoslovaciei, ostașii sovietici și romîni și-au vărsat sîngele pentru cauza comună: înfrîngerea fascismului, pentru pace.

Pentru faptele de arme și vitejia lor, trupele romîne au fost citate prin ordine de zi de către Comandamentul Suprem Sovietic, iar Diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu"-Debrețin i s-a conferit ordinul „Drapelul Roșu".

Prin ordinul de zi din 3 aprilie 1945, alături de trupele Frontului 2 Ucrainean, se citează și trupele Armatei 4 romîne pentru ocuparea, prin lupte, a orașului și stației de cale ferată Kremnica, iar prin ordinul de zi din 5 aprilie 1945 se citează trupele Armatei 1 romîne pentru eliberarea orașului Banovțe.

În cinstea acestor victorii s-au tras lovituri de tun la Moscova.

9 APRILIE 1654

Moare Matei Basarab, domnul Munteniei

La începutul secolului XVII, după o serie de domnii de scurtă durată, se urcă pe tronul Munteniei, Matei Basarab, contemporan cu Vasile Lupu, domnul Moldovei.

În timpul unei domnii de peste două decenii (1632 — 1654), Matei Basarab a pus ordine în gospodărirea țării, extinzînd funcțiunile statului și îngrădind „suveranitatea" boierilor pe moșiile lor. A căutat chiar să înjghebeze unele ateliere de tip manufacturier și a încurajat dezvoltarea culturii. Astfel, a înființat o tipografie la Cîmpulung și alta la Govora, aducînd tiparnițe „din țările rusești" și anume de la Kiev. De asemenea, arta laică și religioasă fac un pas important înainte.

Avînd nevoie de bani, fie pentru a-și reînnoi domnia la turci, fie pentru a purta războaiele cu Vasile Lupu, Matei a dus o politică fiscală apăsătoare, ceea ce a avut ca rezultat înrăutățirea stării țărănimii.

Domnul Munteniei și-a organizat o puternică oaste de lefegii, formată din dorobanți și seimeni (recrutați mai ales dintre orășeni, potrivnici boierilor). Cu toate acestea, la sfîrșitul domniei suferă o mare dezamăgire din partea lefegiilor din oaste, care se răscoală cerînd să le dea „cîte trei lefi".

La foarte scurt timp după aceasta, și ca urmare a agravării unei răni primite în lupta de la Finta (1633), Matei Basarab moare în orașul de scaun Tîrgoviște.

13 APRILIE 1945

Eliberarea Vienei

Se împlinesc 12 ani de cînd trupele Frontului 2 Ucrainean, comandate de mareșalul R. Malinovski, și Frontului 3 Ucrainean, comandate de mareșalul F. Tolbuhin, au înfrînt rezistența disperată a trupelor germano-fasciste și au eliberat Viena.

După lichidarea grupării fascisto-hortiste de la Budapesta, comandamentul hitlerist a luat noi măsuri pentru a întări apărarea în fața trupelor sovietice, aducînd în grabă trupe de pe frontul de vest.

Ofensiva sovietică a început la 16 martie. După lupte deosebit de înverșunate, trupele sovietice au ajuns, în jurul datei de 5 aprilie, pe căile de acces către Viena.

Viena era apărată de opt divizii de tancuri, o divizie de infanterie și aproximativ 15 batalioane de infanterie independente. Cu toate acestea, trupele sovietice au reușit să încercuiască orașul și prin lupte înverșunate de stradă, care au durat pînă la 13 aprilie, să-l cucerească.

În operația de la Viena, trupele germano-hitleriste au pierdut 130.000 de oameni luați prizonieri, 1345 tancuri și autotunuri și peste 2250 guri de foc.

24 APRILIE 1875

Moare generalul Gheorghe Magheru

Gheorghe Magheru s-a născut la 1804. De tînăr a intrat în rîndurile pandurilor. În cursul războiului ruso-turc (1828—1829) ia parte la lupta de la Băilești în fruntea corpului de panduri.

Revoluția din 1848 îl găsește în primele rînduri, fiind partizan consecvent al ideilor revoluționare ale lui Nicolae Bălcescu.

La dezlănțuirea revoluției el se afla la Islaz. De aici, împreună cu grupul condus de Eliade, se îndreaptă în fruntea unei mici armate spre Craiova. Populația îi primește cu entuziasm și trece de partea revoluției.

Cînd forțele revoluționare pun mîna pe putere, el este numit ministru în guvernul revoluționar.

Cu ocazia primului complot al boierilor reacționari, Gheorghe Magheru este trimisul guvernului la întrunirea unde se discută problema „proprietății amenințate" prin proiectata împroprietărire a clăcașilor.

După înăbușirea revoluției, Magheru se retrage în Oltenia cu o mică oaste. Printr-o proclamație, el cheamă poporul la apărarea libertăților și se pregătește să înfrunte pe Ismail Pașa care venea împotriva sa. Fiind împiedicat de consulul englez, este silit să trimită la casele lor pe ostașii ce formau mica sa oștire și să ia apoi drumul pribegiei în Transilvania și apoi în Italia.

Generalul Gh. Magheru

27 APRILIE 1711

Tratatul de la Luțk

Dimitrie Cantemir, numit domn în Moldova de către turci, și-a dat repede seama că independența țării nu poate fi asigurată decît cu sprijinul Rusiei. I se impunea însă, o oarecare prudență. Diplomat cum era, el a înfățișat eventuala sa apropiere de Rusia, drept o iscoadă pusă în slujba Turciei.

Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1710—1711)

La începutul anului 1711, războiul ruso-turc deveni însă iminent. Pentru a nu-și da totuși pe față legăturile ce statornicise cu Rusia, Dimitrie Cantemir a încheiat cu Petru cel Mare, în cel mai strict secret, un tratat de alianță la Luțk.

În tratat se prevedeau o serie de clauze ca: recunoașterea hotarelor Moldovei; să nu se plătească nici un fel de tribut; se asigura lui Cantemir domnia pe viață, iar familiei sale ereditatea la domnie; Rusia se angaja că nu se va amesteca în treburile interne ale Moldovei, de asemenea, că Rusia nu va încheia pacea cu Turcia, iar dacă va fi nevoită totuși s-o încheie și Moldova va continua să rămînă sub stăpînirea turcească, se vor asigura domnului Moldovei condiții demne de a trăi în Rusia.

Prin condițiile avantajoase, din care se reflectă atenția acordată de Rusia independenței Moldovei, neamestecul în treburile țării, grija față de domn etc., tratatul de la Luțk se deosebește fundamental de toate tratatele încheiate pînă atunci de țările romînești.

28 APRILIE 1813

Moare M. I. G. Kutuzov

Acum 144 de ani, la 28 aprilie 1813, s-a stins din viață eminentul comandant de oști Mihail Ilarionovici Goleniscev Kutuzov.

Născut la 5 (18) septembrie 1745 la Petersburg, generalul de mai tîrziu, urmează școala de ingineri artileriști și apoi intră în armată. Prima unitate în care face serviciul este un regiment din Astrahan, comandat de Suvorov, fapt ce a avut o influență hotărîtoare asupra formării tînărului ofițer.

Kutuzov a participat la toate războaiele din vremea lui. Una din bătăliile în care s-a remarcat, a fost asediul Ismailului, unde a luptat tot sub comanda lui Suvorov.

Deși cu puțin timp înaintea războiului pe care îl pregătea Napoleon împotriva Rusiei, Kutuzov repurtase o mare victorie asupra turcilor, totuși datorită faptului că nu era agreat de curtea țarului, el este înlăturat de la conducerea armatei.

Atunci cînd Rusia trăiește însă clipele grele ale retragerii sub presiunea armatei invadatoare de sub comanda împăratului Franței, conducerea trupelor rusești este încredințată experimentatului comandant de oști, Kutuzov. Scurt timp de la luarea comenzii, el reușește să înflăcăreze unitățile și să obțină la Borodino, o strălucită victorie asupra lui Napoleon. Mai tîrziu, cînd Napoleon datorită acțiunilor de uzură și hărțuială organizate de Kutuzov, hotărăște să se retragă, trupele rusești dau lovituri de moarte invadatorilor. Îngrozit, împăratul Franței părăsește în grabă trupele care, lovite fără răgaz și suferind grele pierderi, intră în descompunere. Războiul dezlănțuit de Napoleon împotriva Rusiei se transformă astfel într-o dezastruoasă înfrîngere.

În amintirea marelui comandant, guvernul sovietic a înființat ordinul Kutuzov. Cu acest ordin sînt distinși comandanții care dau dovadă de o înaltă măiestrie în cîștigarea bătăliilor.

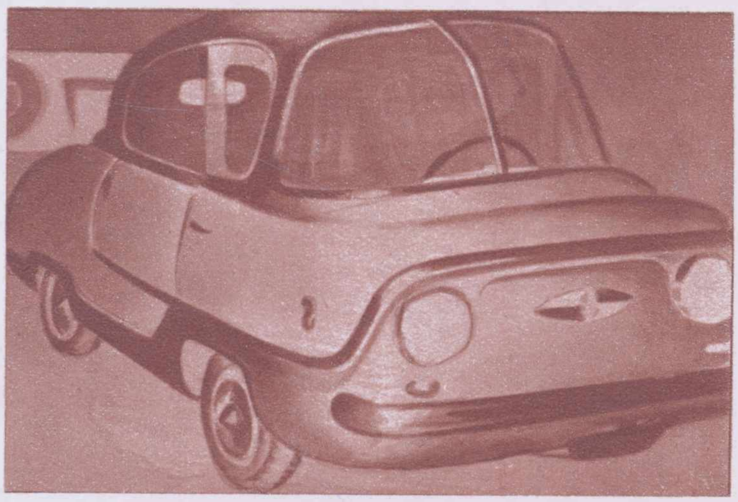
Noutăți Tehnice

UN NOU AUTOMOBIL UŞOR SOVIETIC

În curînd, în Uniunea Sovietică, va fi fabricat în serie un nou automobil „Bielka". Autoturismul are 4 locuri, o greutate de 700 kg şi o viteză maximă de 110 km/oră.

Motorul de 24 C. P. este montat în spate, la un loc cu diferenţialul şi transmisia ce are patru viteze. Pentru locurile din spate, automobilul are o singură portieră în dreapta, iar accesul la locurile din faţă, se face prin alunecarea înainte a părţii anterioare a caroseriei. În acel moment tabloul de bord şi volanul pivotează către în faţă, spre a face loc la intrare.

Automobilul este o construcţie unitară şi este prevăzut cu pneuri mici şi late pentru o bună adeziune pe terenurile umede.

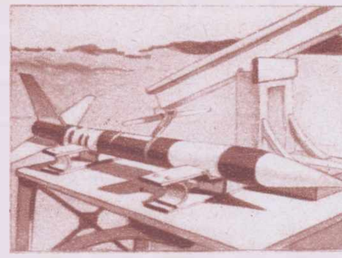

CÎTE CEVA DESPRE GRAVITATEA PLANETELOR

Toate cercetările de pînă acum ilustrează că gravitatea diferă de la o planetă la alta, fiind dependentă de masa acesteia şi de densitatea materialelor din care e formată planeta respectivă. Astfel, în Lună, un om de 72 kg cîntăreşte doar 12 kg, putînd sări în înălţime şase metri cu uşurinţa cu care ar sări un metru pe Pămînt! Pe planeta Marte, el va cîntări 26 kg, putînd face salturi de trei metri în înălţime şi „paşi" de şase-nouă metri. Cam aceleaşi condiţii le creează şi planeta Venus. Pe planetele Uranus, Neptun şi Saturn, condiţiile de gravitate sînt asemănătoare cu cele de pe globul nostru. În schimb, pe Jupiter, planetă de 1300 ori mai mare decît Pămîntul, omul de care am vorbit va cîntări 175 kg, nu va putea sări decît 20-30 cm şi aceasta cu o mare sforţare, iar o greutate de 18-20 kg i se va părea enormă.

În cele spuse s-a făcut abstracţie de faptul că pe unele planete viaţa nu există sau nu poate exista. Aceasta nu ne poate împiedica să ştim la ce ne putem aştepta, cînd vom avea posibilitatea să le vizităm.

RACHETĂ SUPERSONICĂ

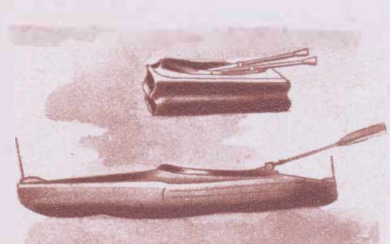
Un grup de savanţi japonezi de la Universitatea Hideo Itokawa din Tokio, au experimentat recent o nouă rachetă supersonică, în cadrul programului de pregătiri în vederea Anului Geofizic Internaţional.

Racheta denumită Kappa 128 J.T., este prototipul navei reactive, pe care planul de lucrări japonez o prevede a fi creată în variante cu două şi trei etaje reactive, pentru rachetele ce vor fi utilizate în A.G.I.

Greutatea rachetei Kappa este de 40 kg; ea are o durată maximă de zbor de 72 sec. şi e capabilă să atingă aproape 1000 m pe secundă.

BARCĂ... DEMONTABILĂ

Această barcă din aluminiu, confecţionată la uzinele din Feodosia (U.R.S.S.), are 20 kg şi poate fi demontată în cîteva părţi, putînd fi uşor împachetată împreună cu vîsla, care se pliază în două. În acest fel, luntrea, care este un mijloc ideal pentru practicarea sportului pe apă, poate fi uşor ridicată sau lăsată pe apă întrucît cele trei părţi principale ale bărcii se racordează rapid una cu alta, cu ajutorul unor proeminenţe corespunzătoare.

CAUCIUC CARE NU SE TOPEŞTE

Nu de mult, un grup de cercetători englezi au reuşit graţie unor radiaţii, să dea cauciucului, la căldură, calităţi de rezistenţă remarcabile; produsul realizat, suportă o temperatură de 230°, la care cauciucul normal se descompune. În loc de a se folosi ca sursă de radiaţii radiocobaltul, aşa cum au procedat cercetătorii francezi, acum s-a utilizat un accelerator de particole, care produce un fascicol de electroni rapizi. Deci, o adevărată injecţie de... electroni în ... masă!

MAI TARE DECÎT OŢELUL

Institutul de cercetări al industriei de prelucrare a lemnului (I.C.I.L.) din R.P.R. a realizat şi experimentat cîteva materiale noi din lemn, care posedă o rezistenţă superioară.

Unul din aceste materiale se obţine astfel: un mare număr de foi subţiri sînt impregnate cu o substanţă sintetică specială şi aşezate sub o presă puternică, unde sînt ţinute un timp anumit la o temperatură ridicată. Din materialul obţinut pe această cale, se pot confecţiona roţi dinţate, cuzineţi şi multe alte piese pentru maşini-unelte şi mecanisme.

Piesele realizate din noul material sînt mai rezistente şi mai durabile chiar decît cele din oţel!

APARAT FOTOGRAFIC MONTAT PE OCHELARI

Acest nou aparat fotografic, fabricat în R.D.G., în care tehnica miniaturizării şi-a spus cuvîntul, poate fi fixat pe orice ochelari.

Fotografiile obţinute cu acest aparat minuscul, sînt excelente.

El a fost fabricat în scopul de a uşura munca fotoreporterilor; obiectivul aparatului se află în dreptul unui ochi, iar declanşarea aduce după sine automat rotirea tamburului care conţine pelicula fotografică.

COPERTA IV: Cercul pionieri drumuri (instructor Fumurel Ion, în centru) din cadrul unei organizaţii de bază din comuna Doba, raion Satu-Mare, la o lecţie practică de nivelarea drumului.

Foto: ŞT. CIOTLOŞ

Abonamentele la revista „Pentru Apărarea Patriei" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 16 a lunii cu deservire în luna următoare.

Abonamentele se primesc la difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

REDACŢIA: Bucureşti, Bulevardul Dacia Nr. 13 Raionul „I. V. Stalin" Telefon 1.00.32

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Bucureşti

C. Nr. 460 Preţul Lei 2 B590

În orele libere

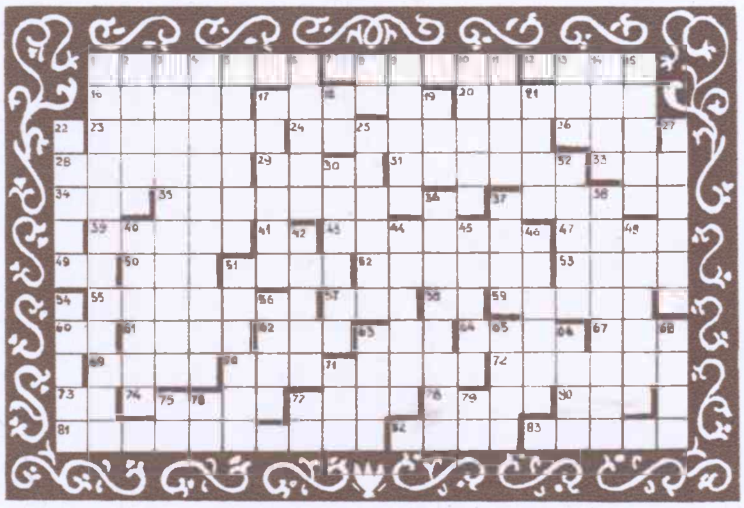
PAGINI DE ISTORIE (15 p.)

ORIZONTAL:

1) Avea pe stemă un cap de zimbru — 7) Şi atuncia Ştefan s-a aruncat în luptă şi mulţi turci îşi găsiră moartea aici pe malurile sale (1475) — 12) Sultanul trimise „corabii" împotriva Chiliei — 16) Mă duc în grabă să duc vestea victoriei — 17) Era Domnul îmbrăcat în „stofă de mătase brodată cu fir" — 20) O să vă povestesc „o întîmplare" — 23) Cu ei s-a războit Ştefan cel Mare în anul 1470 — 24) Şi îl ajunse aici, Ştefan, pe craiul leşesc (1497) — 26) Acum — 28) Luntre scobită din trunchiul unui copac — 29) Vecini la răsărit de Moldova — 31) Ştefan Vodă iscăli „act de danie" — 33) Măsura cu care se bea vinul pe atunci, nu era prea mică — 34) Era frumos ca pe alte tărîmuri — 35) Locul luptei de la Vaslui (1475) după cronica lui Ureche (2 cuv) — 37) Io... Domn al Ţării Moldovei — 39) Consideraţie — 41) Comună în reg. Oradea — 43) Istoric burghez autor al „Istoriei Romînilor" — 47) Domnitorii Poloniei (pop) — 49) Dimitrie Cantemir — 50) Intrări — 51) Şi mic era de... Ştefan Voevod — 52) Oraş în Moldova, unde se percepea vamă pe timpul lui Ştefan — 53) Fac fapte mari în muncă sau în luptă — 55) Locul bătălii între moldoveni şi poloni în 1531 — 57) Curs de apă în Algeria — 58) Do! — 59) Ghips — 60) Lucrez pămîntul — 61) Vulcan în Sicilia — 62) Dau voie — 63) Guvernator turc — 64) Lele! — 67) Oraş în Belgia — 69) Doreşte — 70) Mănăstire în Moldova — 72) Ocol — 73) Frantz Iosif — 74) Oaste numeroasă — 77) Lupta lui Ştefan cu Matei Corvin în 1467 — 78) Tabără — 80) Adunare de legi — 81) Cronicar italian vistiernicul lui Mahomed Cuceritorul — 82) Act — 83) Uzun.... şah al Persiei ce are legături cu Ştefan în 1474.

VERTICAL:

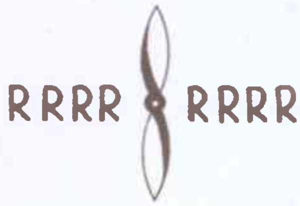
1) Rege al Ungariei pe timpul lui Ştefan cel Mare (2 cuv) — 2) Fabricanţi de oale — 3) Cronice — 4) Mănăstire durată de Ştefan în Moldova — 5) Curte — 6) Arma vitejilor lui Ştefan (art.) — 8) Arma albinei — 9) Stofă de mătase orientală — 10) Sosit — 11) „...de soare" piesă de B. Delavrancea — 13) Nu se poate altfel — 14) Măsură veche pentru cîntărit argintul — 15) A da o bună creştere — 17) Învins — 18) Meci nul — 19) Sportul celor cu ochi buni — 21) Sclav la spartani — 22) Puricele din poemul lui Negruzzi (neart.) — 25) Arme de foc pe timpul lui Ştefan — 27) Un sihastru de-al lui Bolintineanu — 30) Papă pe timpul lui Ştefan — 32) Cronicar ungur autorul volumului „Acte şi scrisori" — 36) Cel ce locuieşte într-un ţinut — 37) Aici s-au luptat moldovenii şi muntenii în 1471 — 38) Om deştept, puţin şugubăţ — 40) Cronicar dalmaţian, contemporan cu Ştefan cel Mare — 42) Mănunchi de pene la chipiu — 44) Lac în Oltenia — 45) Mănăstire moldoveană, întemeiată de Ştefan cel Mare — 46) Locul bătăliei moldovenilor cu tătarii în 1469 — 48) Ce provine de la domnitor — 51) Nemişcat — 54) Cetate genoveză pe malul Mării Negre cucerită de turci în 1475 — 56) Fiul lui Petru Aron, pretendent la tronul Moldovei — 63) Vioiciune — 65) Năvală — 66) Corabia lui Noe — 68) Arbust fructifer — 71) Vlăstar de rădăcină — 75) Radu Ion — 76) Prima pe portativ — 77) Basarab Laiotă — 79) Pronume posesiv.

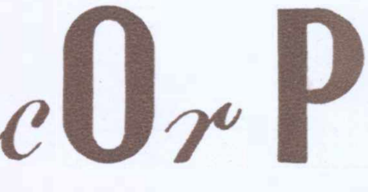
ŞARADA (5 p.)

Prima parte deşi-i mică,
Poate defini uşor,
Avocat sau la nevoie
Chiar pe un aviator.
Partea doua e mai mare,
Şi arată o lucrare,
Ce o fac pămîntului
Pentru o recoltă mare.
Tot cuvîntul deşi-i scurt,
Ne arată cinci cuvinte,
Cunoscute-n toată ţara,
Ce-antrenează corp şi minte.

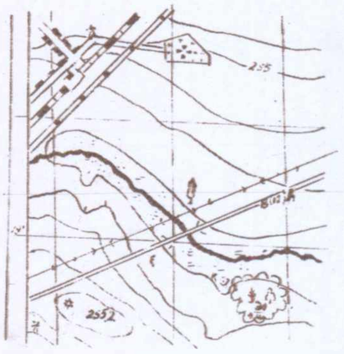
MONOVERB ANAGRAMAT 3-9 (3 p.)

CRIPTOGRAFIE 1-4-9-2-4 (4 p.)

INCOTRO CURGE PÎRÂUL? (5 p.)

Priviţi harta şi stabiliţi direcţia în care curge pîrăul reprezentat

SIGILIU ANAGRAMAT (8 p.)

Un numismat traduce inscripţia de pe pecetea lui Ştefan cel Mare.

Voind apoi să-şi ilustreze lucrarea cu desenul ce reproducea pecetea cu inscripţia tradusă, roagă pe un desenator să-i facă acest serviciu, însă comite o greşeală. Îi dă inscripţia în traducere, cu literele decupate pe bucăţele de hîrtie.

Desenatorul ajuns acasă, îşi dă seama că a încurcat literele şi că habar nu are a cui este pecetea. Ce să facă? Din literele amestecate formează cuvintele pe care le vedeţi, le desenează şi apoi se duce şi dă lucrarea. Ce s-a mai întîmplat nu interesează, însă inscripţia nu este cea adevărată.

Amestecaţi literele şi arătaţi-ne care este adevărata inscripţie a pecetei.

CONCURSUL DE JOCURI AL REVISTEI „PENTRU APĂRAREA PATRIEI"

TICHET DE PARTICIPARE Nr. 4

PREȚUL 2 LEI

